

verbinden versterken vernieuwen

programma sp.a Leuven
gemeenteraadsverkiezingen 2018

Beste Leuvenaar

Met dit programma willen we van Leuven een van de meest zorgzame, groene en welvarende steden maken. Met bijna 800 nieuwe ideeën hebben we een ambitieus programma opgesteld, waarvoor we met honderden mensen gepraat en gediscussieerd hebben, onder meer op expertendagen, een toekomstdag, tijdens Mee Met Mo-wandelingen. Ik wil hen graag bedanken, om hun expertise en ervaring met ons te delen, zodat we van Leuven een toekomstbestendige stad kunnen maken.

Deze tekst vat ook samen wat Leuven voor ons is en moet blijven: een open en verbonden stad, waar veel mogelijkheden zijn en waar mensen de kans krijgen om vooruit te geraken.

Ik wil een burgemeester zijn voor iedereen, zonder onderscheid. Leuven moet verder uitgroeien tot een groene, kansrijke stad met diversiteit als kracht. In Leuven zorgen we voor elkaar, open en solidair als we zijn.

Mensen zijn de oplossing, niet het probleem. Ik geloof in een stad waar je samen aan de toekomst werkt, met iedereen die zich betrokken voelt. Ik zie elke keer opnieuw dat dat werkt. We moeten elk talent dat onze stad rijk is benutten, om samen tot slimme oplossingen te komen.

Deze tijd vraagt om een burgemeester die verbindt en niet verdeelt, die op een krachtige manier iedereen bij elkaar brengt en laat samenwerken om Leuven nog beter te maken. Dat is maar mogelijk als we bewust blijven kiezen voor een open en verbonden stad, weg van polarisering en met aandacht voor iedereen. Daar wil ik samen met mijn ploeg garant voor staan.

A handwritten signature in black ink, reading "Mohamed Riouani". The signature is written in a cursive, flowing style with a large initial 'M'.

Samenvatting

De voorbije jaren is Leuven er met grote sprongen op vooruit gegaan. Dat kan niemand ontkennen. Niet alleen is op verschillende plaatsen in de stad het uitzicht compleet veranderd, ook qua sfeer is Leuven volop in beweging. Daar kan je niet naast kijken. Het gevoel dat veel mogelijk is, leeft in de stad. Dat ziet en voelt iedereen. Maar die groei brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Die uitdagingen gaan we met vertrouwen aan, met dit programma als leidraad.

De Leuvenaar heeft ondervonden dat we gedurfde keuzes maken, dat we weten welke verandering werkt en hoe we onze stad vernieuwen en versterken. We laten niet zomaar wat ballonnetjes op. Wij voeren onze ideeën uit. Kijk maar naar Hal 5, de Abdij van Park, de renovatie van al onze sociale woningen, de hele Vaartkom, het uitgebreide cultuuraanbod, het vele groen dat er is bijgekomen, het succes dat het Buddy-project is geworden... Dat willen we verderzetten, de stad blijven verbeteren en de uitdagingen krachtadig en slim aanpakken, samen met zoveel mogelijk geëngageerde Leuvenaars.

Leefbare buurten, nabije voorzieningen

Een echte thuis gaat verder dan een enkel een woning. De hele buurt en zelfs de stad maakt van Leuven je thuis. Voldoende groen in de buurt, veilige, propere straten, winkels, scholen, kinderopvang, sportinfrastructuur, ontmoetingsplekken: stuk voor stuk spelen ze een belangrijke rol in een fijne buurt. Wij zullen verder investeren in deze cruciale voorzieningen. Aan die kernversterking werken we verder. We hebben de afgelopen jaren enorm veel groen bij geplant: vier nieuwe parken en 184 voetbalvelden aan extra publiek groen. Die vergroening zetten we drastisch verder, zoals bijvoorbeeld met Park Belle Vue.

We wonen met meer dan honderdduizend inwoners van meer dan 170 nationaliteiten samen in deze stad. Leuven moet symbool staan voor een geslaagde, diverse samenleving, waar we kiezen voor dialoog boven conflict en aandacht hebben voor iedereen. Om dat te bereiken zullen we nog meer inzetten op wijken waar mensen elkaar kennen, waar mensen zich veilig voelen. Voorts gaat een krachtig veiligheidsbeleid achter de schermen samen met verbinden voor de schermen. We pakken de problemen aan zonder te stigmatiseren. Het belang van verbonden wijken, met alle voorzieningen nabij, met ruimte voor ontmoeting, kan niet overschat worden.

Mobiliteit van de 21ste eeuw

Ook het verkeer bepaalt de leefbaarheid van je buurt. Met het circulatieplan hebben we een grote stap gezet naar meer ruimte en veiligheid voor voetgangers en fietsers, door het autoverkeer beter te organiseren en verschillende delen van de stad autoluw te maken. Verkeersveiligheid is een prioriteit. We investeren in brede voetpaden, comfortabele fietspaden en goed publiek domein. Ons uitgangspunt is dat het voor kinderen veilig moet zijn om in onze stad te wandelen, te fietsen, te spelen. Want dan is het veilig voor iedereen.

Na de binnenstad is het ook tijd om de leefbaarheid en de verkeersveiligheid in de deelgemeenten te verbeteren. Het sluipverkeer moet uit de woonwijken, waar we een zone dertig en een verbod op vrachtverkeer willen. Er moet meer ruimte zijn voor voetgangers en fietsers, zodat de leefkwaliteit verbetert. Daarom willen we met de inwoners samenwerken aan een betere, gezondere en veiligere verkeerssituatie in hun wijken.

De parkeerdruk in de woonwijken is hoog. Die willen we opvangen door enerzijds bezoekers aan te moedigen om vooral in ondergrondse of randparkings te parkeren, en anderzijds door in te zetten op buurtparkings die betaalbaar zijn voor bewoners. Parkings van de universiteit of bedrijven staan 's avonds en in het weekend vaak leeg, net wanneer inwoners een plek nodig hebben om hun wagen te zetten. Zo'n netwerk van buurtparkings, waar inwoners hun auto kwijt kunnen, zal er mee voor zorgen dat we straten autoluw kunnen inrichten, met meer groen, zitmeubilair en speelplekken.

Een thuis voor iedereen

Met 1.000 nieuwe inwoners per jaar groeit Leuven snel. De stijgende vraag naar huisvesting maakt wonen er niet goedkoper op, maar we leggen ons niet neer bij de hoge vastgoedprijzen. Leuven moet een stad zijn voor iedereen, wat je budget om een woning te kopen of te huren ook is. De laatste twintig jaar hebben we een enorme inhaalbeweging gemaakt om zoveel mogelijk aan die vraag te voldoen, door zwaar te investeren in stadsontwikkeling, extra woningen en innovatieve woonvormen.

Om de betaalbaarheid van huisvesting te verbeteren, willen we een stop op de verkoop van stadsgronden en gaan we zelfs gronden bij verwerven. Die stellen we via erfpacht goedkoper ter beschikking aan Leuvenaars. We blijven investeren in sociale huisvesting. Projectontwikkelaars verplichten we om meer betaalbare woningen te bouwen. Nieuwe, innovatieve woonvormen kunnen een deel van de oplossing zijn, zoals hamsterwonen, waarbij mensen eerst een woning huren, die ze daarna kunnen aankopen. De al betaalde huur wordt afgetrokken van de aankoopprijs. Ook Community Land Trusts (CLT), waarbij de grond eigendom blijft van de gemeenschap of stad, en je als bewoner enkel de 'bakstenen' op de grond koopt, is een interessante piste, want door de grond met elkaar te delen kan de kostprijs laag gehouden worden.

Stad met vaart

De laatste jaren hebben we veel initiatief genomen om Leuven op de kaart te zetten als levendige stad waar iedereen zijn ding kan doen. Die kaart willen we nog sterker trekken in de toekomst, door ondernemers nog meer te ondersteunen en verenigingen gebruik te laten maken van onderbenutte ruimte, zoals leegstaande panden. Wij willen Hal 4 renoveren tot de grootste overdekte publieke plaats van Leuven waar inwoners en verenigingen ruimte krijgen voor hun bijeenkomsten, activiteiten, opvoeringen en opslag van materiaal.

De voorbije jaren hebben we ook een aantal open oproepen gelanceerd om ruimte een invulling te geven. Dat bracht telkens een bruisende dynamiek op gang. Kijk maar naar Hal 5 en binnenkort het station van Wijnmaal, deelgemeentehuis van Kessel-Lo en de Molens van Orshoven aan de Vaartkom. Op dat elan gaan we verder: we zetten krachtige samenwerkingen op om burgers mee te laten nadenken over nieuwe beleidsmaatregelen of om bestaande plannen mee vorm te geven.

Voor ons is 2030 niet alleen op vlak van duurzaamheid een mijlpaal, maar is het dat ook op cultureel en creatief vlak. Dat jaar wil Leuven de Europese Culturele Hoofdstad worden. De samenwerking met de kennisinstellingen en inwoners is daarvoor van cruciaal belang. We zien ook een belangrijke rol voor Leuven MindGate, het samenwerkingsverband om van Leuven de topregio op gebied van gezondheid, technologie en creativiteit te maken, weggelegd. Dat platform versterken we om heel de stad warm te maken voor de culturele en creatieve ambities tegen 2030.

In Leuven telt niet je afkomst, maar je toekomst

Iedereen wil de beste opleiding voor zijn of haar kind. Alle kinderen verdienen alle kansen. Daarom is de kwaliteit van ons onderwijs, van kleuterschool tot universiteit, zo belangrijk. We maken dat onderwijs ook kosteloos en trekken de budgetten voor kinderopvang en zorg op, zodat er voldoende plaatsen zijn, zodat het betaalbaar en toegankelijk is en dat de kwaliteit van topniveau is. We zorgen voor jobs voor iedereen, door de stad aantrekkelijk te maken voor talent, investeerders en bedrijven. Elke Leuvenaar moet van die welvaart en vooruitgang kunnen genieten, van jong tot oud.

Inhoudstafel

1	Huisvesting: een thuis voor iedereen	9
1.1	Breed sociaal woonbeleid.....	9
1.2	Masterplan huren.....	10
1.3	Actief grondbeleid.....	10
1.4	Druk op de woningmarkt verlagen.....	11
1.5	Alleenwoners	11
1.6	Innovatieve woonvormen.....	12
2	Mobiliteit en verkeersveiligheid	13
2.1	Mobiliteitsbeleid	13
2.2	Mobiliteit in de verschillende kernen	13
2.3	Rode loper voor de voetganger	14
2.4	De fiets.....	14
2.5	Openbaar vervoer op maat van Leuven en de regio: Regionet	16
2.6	De auto in de stad	17
2.7	Slimme oplossingen	18
2.8	De nationale luchthaven	18
3	Zorg en welzijn: samen sterker.....	19
3.1	Zorg op maat: betaalbaar, toegankelijk, waardig en kwaliteitsvol	19
3.2	Fijnmazig netwerk.....	20
3.3	Individueel én collectief	21
3.4	Geestelijke gezondheid en veerkracht	21
3.5	Vereenzaming tegengaan	22
3.6	Leuven, een thuis voor iedereen	23
4	Armoedebestrijding en gelijke kansen	24
4.1	Huisvesting	24
4.2	Tewerkstelling.....	25
4.3	Inkomen.....	26
4.4	Onderwijs en kinderopvang	26
4.5	Gezondheid	27
4.6	Wegwijs en begeleiding.....	27
4.7	Participatie en samenwerking.....	27
5	Onderwijs.....	29
5.1	Iedere leerling gelijkwaardig.....	29
5.2	Kiezen en inschrijven.....	29
5.3	Leerkrachten.....	30
5.4	Samen Onderwijs Maken (SOM).....	31

5.5	Ouders	31
5.6	Iedereen mee.....	32
5.7	Duurzaamheid en gezondheid.....	33
5.8	Cultuur en onderwijs	33
5.9	Vernieuwing en versterking verder uitbouwen	33
6	Duurzame stad.....	35
6.1	Vzw Leuven 2030	35
6.2	Meten is weten	35
6.3	Gebouwen energiezuiniger maken.....	36
6.4	Leuvense energie opwekken.....	37
6.5	Naar minder en groenere stroom	37
6.6	Verwarmen – CO2 én geld besparen, met het oog op 2030.....	38
6.7	Delen, hergebruiken en herstellen in afvalarme stad	38
6.8	Lokale voeding en landbouw	39
6.9	Meer groen en water in de stad.....	40
7	Gezinnen met jonge kinderen	43
7.1	Kinderopvang voor elk kind	43
7.2	Publieke ruimte.....	44
8	Jeugd.....	45
8.1	Ruimte	45
8.2	Ondersteuning	46
8.3	Betrokkenheid.....	47
8.4	Studenten	47
9	Werk, ondernemen en toerisme.....	48
9.1	Leuven als internationale speler op vlak van gezondheid, high-tech en creativiteit	48
9.2	De stad van samenwerking	49
9.3	Leegstand bestrijden	49
9.4	Starten en groeien in Leuven	49
9.5	Citymarketing en toerisme.....	50
9.6	Een versnelling hoger voor de handel.....	51
9.7	Lokale arbeidsmarkt en economie stimuleren.....	52
9.8	Ondernemen in het stadscentrum	52
9.9	Stadsregio Leuven.....	53
9.10	Horeca	53
10	Publieke ruimte en stadsontwikkeling	54
10.1	Overal prettig om te zijn.....	54
10.2	Groene publieke ruimte	55
11	Vrijetijd, kunst en cultuur	57
11.1	Creativiteit is belangrijk.....	57

11.2	Een podiumkunstenzaal die ruimte geeft	57
11.3	Veel meer plaats voor verenigingen en organisaties	58
11.4	Een boost voor de Leuvense muzikscène.....	59
11.5	Leuven Culturele hoofdstad van Europa in 2030	60
11.6	Iedereen mee.....	60
11.7	Evenementen: beleven en uitgaan in de stad	60
11.8	Erfgoed in Leuven	62
12	Sport en beweging voor iedereen.....	64
12.1	Topsportinfrastructuur	64
12.2	Sport en beweging overall.....	64
12.3	Sportclubs.....	65
13	Samenleven en diversiteit	67
13.1	Ontmoeting in de buurt stimuleren	67
13.2	Leuven, rijk aan culturen en diversiteit	67
13.3	Leuven, holebi-vriendelijke en genderinclusieve stad	68
13.4	Diversiteit bij de Stad.....	69
13.5	Internationale solidariteit.....	70
14	Preventie en veiligheid.....	72
14.1	Verkeersveiligheid	72
14.2	Kleine criminaliteit en overlast niet laten groeien	73
14.3	Preventie.....	73
14.4	Politiewerk	73
15	Dienstverlening en participatie	75
15.1	Performante dienstverlening, duidelijke informatie en communicatie	75
15.2	Samen stad maken.....	76
16	Senioren	78
16.1	Leeftijdsvriendelijk wonen.....	78
16.2	Laagdrempelige informatie	79
16.3	Zorgzame buurten	79
16.4	Ondersteuning mantelzorgers	79
16.5	Basismobiliteit.....	80
16.6	Cultuur- en sportparticipatie en levenslang leren voor iedereen	80
16.7	Dementievriendelijke gemeente	80
16.8	Een beleid voor en door senioren	81
17	Dierenwelzijn.....	82
18	Toegankelijkheid	83
18.1	Wonen	83
18.2	Mobiliteit.....	83
18.3	Sport	84

18.4	Cultuur	84
18.5	Infrastructuur.....	84
18.6	Jeugd.....	84
18.7	Handel & horeca.....	85

1 Huisvesting: een thuis voor iedereen

Leuven groeit met 1.000 inwoners per jaar en dat zorgt voor een grote druk op de woningmarkt. In de komende legislatuur moeten we alle mogelijke middelen inzetten die een stad ter beschikking heeft om Leuven toegankelijk en betaalbaar te maken voor iedereen. We willen dat alle generaties in Leuven een woning kunnen vinden: gezinnen met kinderen, jeugd, senioren... En we willen dat de vele alleenwoners een betaalbare plaats vinden op hun maat. Er is nood aan meer sociale woningen en extra inspanningen voor de groep die daar net buiten valt. We zien deze nood als een stimulans om innovatief te zijn en nieuwe oplossingen voor te stellen.

De ruimte in Leuven is krap, want ze wordt druk bevraagd voor wonen, handel, ondernemen, open ruimte, enzovoort. Deze specifieke situatie vraagt om eigen, creatieve oplossingen. Centraal staat een grondbeleid om ervoor te zorgen dat we de schaarse ruimte zo goed mogelijk inzetten. Goed doordachte verdichting werkt alleen als de publieke ruimte in de omgeving voldoende groot en groen genoeg is, zodat er zuurstof is voor iedereen.

We hebben veel geleerd uit het verleden en de inspanningen van de voorbije jaren hebben resultaat opgeleverd. De laatste twintig jaar hebben we een enorme inhaalbeweging gemaakt om zo veel mogelijk aan die vraag te voldoen, door zwaar te investeren. Er zijn veel woningen bijgekomen en er staan nog talloze woonprojecten in de steigers.

We willen zoveel mogelijk woningen beschikbaar maken voor gezinnen. De stad grijpt in door het stoppen van het opdelen van gezinswoningen, door een gecontroleerde groei van studentenkamers in nieuwe projecten in nauwe samenwerking met de universiteit, en door controle op de bestaande koten. Voor de appartementen heeft het groeiende aanbod ervoor gezorgd dat de prijzen nu onder het gemiddelde van de centrumsteden liggen.

De Stad heeft inmiddels de eerste ervaringen opgedaan met starterswoningen en innovatieve woonvormen. Daarmee zijn de problemen nog niet opgelost. De huisvesting blijft een van de voornaamste problemen in Leuven.

Ook al zijn we op het vlak van woonbeleid erg afhankelijk van de Vlaamse en federale regering, we leggen ons niet neer bij de hoge vastgoedprijzen. Leuven moet een stad zijn voor iedereen, wat het budget ook is. We blijven vanuit Leuven aandringen op bijsturingen van het woonbeleid.

1.1 Breed sociaal woonbeleid

1. We verbreden het aanbod aan sociale woningen aan een hoog tempo. We maken snel werk van de projecten in de Minckelersstraat, de Vaartkom, de OCMW-site, Sint-Jansbergsesteenweg, Klein Rijsel, Ruelenspark, en Vlierbeekveld. Bovendien realiseren we nog nieuwe projecten.
2. We trekken het verplicht percentage sociale (huur-)woningen in privé-projecten op naar 25 procent. Om dit te kunnen afdwingen is een decretale wijziging nodig op Vlaams niveau.
3. Blijven streven naar een mix van woningen voor verschillende doelgroepen
4. We renoveren bestaande (sociale) woningen die niet aan de hedendaagse normen voldoen. Het bestaande programma wordt verdergezet.
5. We voorzien huursubsidies om te vermijden dat mensen op de wachtlijst die naar een andere, meer betaalbare gemeente verhuizen hun plaats op de wachtlijst verliezen.
6. Om te verhinderen dat de bouw van de sociale woningen zou stilvallen, onder andere door financieringsproblemen, verwachten we Vlaamse financiële steun voor sociale huisvestingsmaatschappijen die actief investeren in nieuwe en gerenoveerde sociale woningen. We zijn bereid financiële zuurstof te geven aan de Leuvense sociale huisvestingsmaatschappijen.

7. We gaan zelf op zoek naar gronden waar de sociale huisvestingsmaatschappijen bijkomende sociale huurwoningen op kunnen realiseren. De gronden worden in erfpacht gegeven tegen een symbolische prijs.
8. We ondersteunen en financieren het Leuvense Sociaal Verhuurkantoor verder zodat het aanbod aan SVK-woningen structureel kan groeien en minstens verdubbelt tegen 2025.
9. We registreren de aanvragen centraal zodat we beter inzicht krijgen in de reële nood aan sociale woningen.

1.2 Masterplan huren

Door meer en structureel op de huurmarkt in te zetten, verhogen we de toegankelijkheid en betaalbaarheid van de woningmarkt voor de (inkomens)groepen die het moeilijk hebben om een eigen woning te verwerven.

10. We leggen de nadruk op het ondersteunen van de huurmarkt om zo meer mensen aan huisvesting te helpen. We gieten dit in een masterplan huren waarbij we verschillende partijen betrekken, zoals de private investeerders en verhuurders, het SVK enzovoort.
11. We richten een betaalbaar Leuven's huurkantoor (LeuvenHuurt) op naar analogie met het huidige sociaal verhuurkantoor, maar dan ook voor de middeninkomens. Eigenaars verhuren aan betaalbare prijzen, in ruil daarvoor neemt het betaalbaar huurkantoor de administratie en andere lasten over. Bovendien worden er subsidies voorzien voor energiebesparende ingrepen.
12. We waken erover dat in nieuwe woonprojecten 25 procent van de woningen sociale huur zijn.
13. Van zodra de stad, OCMW & AGSL eigen bebouwbare gronden en bewoonbare panden die voor bewoning in aanmerking komt op de markt brengt, zal hiervan minstens 70 procent worden ingezet als sociale en budgethuur.
14. We drijven de strijd op tegen de huisjesmelkers door een pakket controlemaatregelen.
15. We lanceren een kwaliteitslabel voor huurwoningen naar analogie met het Kotlabel. Het label geeft aan welke kenmerken een huurwoning of appartement heeft. Door meer zicht op de kwaliteit kunnen we de prijs van weinig kwalitatieve panden doen zakken.

1.3 Actief grondbeleid

Om woningen bij te bouwen is er grond nodig. De mogelijkheden daarvoor zijn beperkt en vastgelegd in het Ruimtelijk Structuurplan. Om goede strategische keuzes te maken is het belangrijk om zowel gronden als panden te verwerven. Door zelf te kopen, kunnen we bepalen wat er op bepaalde gronden gebeurt en ook voorwaarden opleggen aan bouwpromotoren. Het Autonoom Gemeentebedrijf Stadsontwikkeling Leuven (AGSL) kan daar een prominente rol in spelen. De Stad moet blijvend aan de bouwpromotoren duidelijke eisen voorleggen voor betaalbaarheid, sociale woningen, voorzieningen en overdracht aan publiek domein.

16. We sluiten een Woonpact af met andere grondbezitters, zoals OCMW, Vlaanderen, universiteit, kerkfabrieken, besturen van buurgemeenten, ... om samen betaalbare woonprojecten op te zetten.
17. We gaan voor een stop op de verkoop van onze stadsgronden.
18. Daarnaast verwerven we grond op strategische plaatsen. Zo verwerven we een betere onderhandelingspositie.
19. We realiseren 500 betaalbare woningen op stadsgronden binnen een termijn van 5 jaar en dat in een erfpachtformule. Door de erfpacht kan er gegarandeerd worden dat de woningen bij de juiste doelgroep blijven.

20. We zullen in gesprek gaan met de federale overheid, eigenaar van de hulpgevangenis, om de site te kunnen inzetten voor veel woningen, ruimte voor voorzieningen en ondernemingen, groen, open ruimte.
21. We willen overleg met de buurgemeenten om het huisvestingsbeleid op elkaar af te stemmen op het vlak van sociale huisvesting, betaalbaar wonen, wooncapaciteit en voorzieningen.

1.4 Druk op de woningmarkt verlagen

22. Starterswoningen beantwoorden aan een reële vraag, maar ze moeten bij starters blijven. Starterswoningen worden verhuurd of verkocht aan jonge alleenstaanden en koppels die te veel verdienen om recht te hebben op een sociale woning, maar te weinig om zelf iets te kopen in Leuven. Dat aanbod breiden we verder uit.
23. Door het opleggen van minimumnormen is de minimale oppervlakte van wooneenheden gegarandeerd. Zo is een belangrijke trendbreuk ingezet. Een actualisering van die minimumnorm is aangewezen om de grote groep alleenwoners te huisvesten.
24. De norm die stelt dat de gemiddelde oppervlakte van de wooneenheden in een bouwproject 90 m² moet zijn, had tot doel een voldoende, maar ook voldoende kwalitatief woonaanbod te realiseren. Dat blijven onze beleidsdoelstellingen. We stellen echter vast dat die, enerzijds, niet in alle gevallen tot de gewenste resultaten leidt, en, anderzijds, niet voldoende ruimte biedt om in te spelen op een snel evoluerende realiteit van woonvormen en gezinssituaties. We willen deze norm daarom evalueren en aanpassen of vervangen door een meer doeltreffende regel. Daarbij moet ook het aandeel gemeenschappelijke ruimte mee in rekening gebracht worden.
25. Ook de norm van de 'Kotmadamformule', waarbij je als huiseigenaar een kamer kan verhuren aan studenten, herbekijken we. Momenteel moet je als eigenaar 110 m² woonoppervlak voor jezelf hebben. Dat is niet in alle gevallen haalbaar of wenselijk (bijvoorbeeld bij alleenwoners).
26. We handhaven het beleid om een definitieve stop te zetten op het ombouwen van eengezinswoningen tot studentenkamers.
27. We blijven studentenhuisvesting strikt op kwaliteit controleren. Panden die niet in orde zijn, verliezen hun vergunning.
28. We blijven inzetten op het huisvesten van studenten in residenties, waardoor veel studenten kunnen ondergebracht worden in moderne kamers op hoge dichtheid. We geven de voorkeur aan onderwijsinstellingen als partner om de kwaliteit van de residenties te bewaken en om het toezicht op de leefbaarheid voor bewoners en omwonenden te garanderen. Het aanbod op de markt wordt jaarlijks geëvalueerd en indien het aantal studentenkamers terug te krap zou worden kan er bijgebouwd worden.
29. We houden nieuwe vormen van verhuur zoals Airbnb in de gaten. Voor zover het werkelijk om deeleconomie gaat, waarbij een bewoond pand gedurende een beperkte tijd in een deelformule als Airbnb wordt verhuurd, zullen we door reglementering in goede banen leiden. Permanent verhuur via een platform valt voor ons onder dezelfde regeling als hotels en B&B's.
30. We zorgen voor een gecoördineerde aanpak via de leegstandscoach. Daarbij worden instrumenten ingezet zoals het sociaal beheersrecht, het voorkeurecht en onteigening om langdurig leegstaande woningen of zwaar verkrotte woningen opnieuw op de woonmarkt te krijgen.

1.5 Alleenwoners

Zowat de helft van de Leuvenaars woont alleen. Wie alleen woont, apprecieert nog meer het aanbod van vrije tijd, cultuur, sport en verenigingen. De beschikbare huisvesting is voor wie het alleen moet betalen eens zo duur. We willen meer flexibiliteit in de bouwvoorschriften zodat er meer kleine wooneenheden kunnen gebouwd worden.

31. Specifiek voor alleenwoners kunnen we onderzoeken of er belangstelling is om in het aanbod aan activiteiten een aanbod uit te werken voor alleenwoners.
32. Alleenwoners hechten veel belang aan sociaal contact in hun omgeving. Daar zetten we sterk op in door ontmoeting in de publieke ruimte te stimuleren.
33. Er is voor alleenwoners vooral nood aan kleinere wooneenheden, die zijn er te weinig. We evalueren of de 90 m²-norm moet bijgesteld worden om de doelstellingen te blijven bereiken.

1.6 Innovatieve woonvormen

Innovatieve vormen van wonen zoals cohousing of de Community Land trust (CLT), waarbij de bewoners niet noodzakelijk de volle eigenaar zijn van de grond en /of het gebouw, zijn in opmars. Deze specifieke woonvormen laten toe om op een beperkte oppervlakte en met beperkte middelen huisvesting te voorzien voor meerdere gezinnen. Het is een bijzonder efficiënte manier van wonen. We zien Leuven als een labo voor deze woonvormen, waarbij we door projecten op te zetten op korte en lange termijn kunnen leren hoe dat juridisch en financieel het beste werkt en hoe het architecturaal kan.

34. Leuven stimuleert de zoektocht verder naar nieuwe vormen van stedelijk wonen met aandacht voor collectieve woonvormen en alternatieve eigendomsstructuren, oa door events te organiseren waar mogelijke samenwerkingsverbanden kunnen ontstaan.
35. De stad stimuleert hamsterwonen, waarbij mensen eerst een woning huren, die ze daarna kunnen aankopen. De al betaalde huur wordt afgetrokken van de aankoopprijs.
36. We stimuleren ook wooncoöperaties waarin huur leidt tot aandeelhouderschap. We betrekken verschillende actoren bij de realisatie van coöperatieve initiatieven.
37. De stad gaat op zoek naar gronden of panden die voor deze woonvormen in aanmerking komen en stelt ze marktconform ter beschikking aan coöperaties.
38. Er wordt gezocht naar ruimte voor cohousingprojecten. De komende legislatuur worden 3 nieuwe cohousingprojecten opgestart waarbij de nodige begeleiding wordt aangeboden. Bovendien ondersteunen we andere cohousingprojecten in hun zoektocht naar terreinen en gebouwen en naar passende architecturale en stedenbouwkundige oplossingen.
39. We onderzoeken op welke manieren we particulieren die hun woningen wensen te verkopen, kunnen overtuigen om de grond los te koppelen van de opstal (woongebouw). We bekijken welke verschillende formules kunnen worden ontwikkeld zowel door de stad als het CLT waarbij zij de grond overnemen en waarbij de woning dan ofwel te huur via SVK, LeuvenHuurt of het CLT wordt aangeboden.
40. We zetten in op informatie over en vereenvoudiging van procedures i.v.m. nieuwe en alternatieve woonvormen.
41. Gedeelde tuinen (helemaal of gedeeltelijk) kunnen een interessante oplossing zijn om bij bouwprojecten het beschikbare groen maximaal in te zetten. We moedigen bouwbedrijven aan om dit toe te passen waar mogelijk. Tuinen en andere ruimte delen kan ervoor zorgen dat we compacter gaan wonen en toch voldoende open ruimte hebben.
42. We ondersteunen kangoeroewonen of andere vormen van wonen waarbij verschillende generaties onder één dak wonen en vereenvoudigen de procedures.
43. We initiëren een proefproject rond modulair bouwen en wonen.

2 Mobiliteit en verkeersveiligheid

Veilig fietsen, wandelen in gezonde lucht, veel plaatsen om elkaar te ontmoeten... Een gezonde stad op mensenmaat. Met het circulatieplan hebben we een grote stap gezet naar meer ruimte en veiligheid voor voetgangers en fietsers, door het autoverkeer beter te organiseren en verschillende delen van de stad autoluw te maken, maar er is nog ruimte voor verbetering. Ook in de deelgemeenten willen we de leefbaarheid en de verkeersveiligheid verbeteren.

2.1 Mobiliteitsbeleid

44. We stellen het STOP-principe voorop, dat de 'modal shift' richting geeft: eerst stappers/voetgangers, trappers/ fietsers, openbaar vervoer en pas dan personenauto's/ gemotoriseerd vervoer.
45. We hebben aandacht voor de mobiliteit van alle inwoners en werken in overleg met experts acties uit om vervoersarmoede tegen te gaan.
46. Op het bestuurlijke niveau pleiten we voor een schepen van mobiliteit en volwaardige mobiliteitsdienst.
47. Het stadsbestuur geeft zelf het goede voorbeeld door fietsgebruik te blijven stimuleren en voldoende flankerende voorzieningen (stallingen, douches, opbergkluisjes, deelfietsen...) te voorzien.
48. We blijven sensibiliseren voor duurzame verplaatsingen met Autoloze Zondag.
49. We openen een zichtbaar mobiliteitspunt waar iedereen terecht kan met allerlei vragen i.v.m. mobiliteit.
50. We meten de verkeersstromen structureel.

2.2 Mobiliteit in de verschillende kernen

Doorstroming van auto's binnen het centrum hebben we kunnen optimaliseren. Nu is het tijd voor de deelgemeenten. Elke kern heeft nood aan een evenwichtig plan waar leefbaarheid en bereikbaarheid centraal staan. We wensen zo aangename woonkernen te creëren waardoor de verkeersveiligheid en levenskwaliteit in de buurten verhoogt. De aandacht gaat in de eerste plaats naar bestemmingsverkeer, namelijk wie er moeten zijn zoals bewoners en bezoekers. Sluipverkeer wordt maximaal aangepakt.

51. We ontwikkelen mobiliteitsplannen voor de verschillende deelgemeenten en hun dealkernen. We betrekken de inwoners maximaal in het uittekenen van deze plannen.
52. We voeren een zone 30 in de woonwijken in, ook in de deelgemeenten.
53. We werken een aanpak uit om vrachtwagens uit woonstraten te houden.
54. Zoals in Scandinavische steden werken we een systeem uit van "parkeren in je buurt" (via meervoudig parkeergebruik). Waar mogelijk worden buurtparkings voorzien, tijdelijk of definitief. Dit kunnen terreinen of parkeergarages zijn. Daarnaast kijken we naar het gedeeld gebruik van bestaande parkings van Stad, universiteit en bedrijven, die na de kantooruren vaak leeg staan. Op al die plaatsen moet je dan met een bewonerskaart kunnen gaan parkeren.
55. We richten straten duidelijk in, zodat verkeer aanvoelt hoe het zich best gedraagt. De focus in de woonstraten ligt op leven, niet op doorstroming.
56. We blijven het Plan Veilig naar School onverminderd uitvoeren. Dat plan kwam er na een uitgebreide participatie met leerlingen, ouders, directies en leerkrachten en lijst de knelpunten in schoolomgevingen en op de routes er naartoe. Met het plan worden die knelpunten aangepakt.

2.3 Rode loper voor de voetganger

We vinden het belangrijk dat je je in Leuven comfortabel te voet kan verplaatsen. Iedereen is op een bepaald moment voetganger. Speciale aandacht gaat naar toegankelijkheid van ons openbaar domein. Voetpaden moeten comfortabel en kwalitatief aangelegd zijn, breed en toegankelijk voor bijvoorbeeld rolstoelen of kinderwagens.

57. We versnellen de investeringen in comfortabele en veilige voetpaden. We zoeken proactief de pijnpunten op en versnellen de investeringen om deze weg te werken, bijvoorbeeld met een app waarmee problemen kunnen gesignaleerd en aangepakt worden.
58. Om de veilige inrichting van het openbaar te toetsen, moeten we ons de vraag stellen: 'is het veilig voor kinderen en ouderen?'. De zachte weggebruiker is de norm bij (her-)aanleg.
59. We brengen wandelroutes, zowel voor verplaatsing als recreatief, in kaart. We installeren een voetgangersbewegwijzering waarbij afstanden in tijd worden weergegeven.
60. We installeren en dringen aan op afelichten voor voetgangers op kruispunten, Hierdoor wordt de wachttijd voor voetgangers duidelijker en verlaagt het risico op overtredingen.
61. Alle drukke wegen krijgen veilige oversteekpunten.

2.4 De fiets

We willen verder evolueren tot een echte fietsstad. We gaan daarvoor sterk investeren in de fiets: fietsparkings, fietsstraten op de voorname assen, de missing links in de fietsroutes oplossen, integratie in het netwerk van de fietssnelwegen van het Regionet, veilige en kwaliteitsvolle fietspaden, het beheer van fietsen in de fietscentrale...

62. We gaan voor een nultolerantie voor putten en andere beschadigingen van het wegdek. We ontwikkelen een app waarmee fietsers beschadigingen aan het wegdek kunnen signaleren en de herstelling kunnen opvolgen. Op wegen die niet onder onze bevoegdheid vallen, ijveren we bij Agentschap Wegen en Verkeer voor snelle, veilige en conflictvrije verbindingen.
63. We willen versneld werk maken van een netwerk van fietsboulevards om veilig en aangenaam van en naar de deelgemeenten te fietsen dat bestaat uit vrijliggende fietspaden waar je zo weinig mogelijk gemotoriseerd verkeer tegenkomt. Met bijvoorbeeld het Jan Vranckxtracé, het Lijnloperspad en het Dijlepad ligt er al een deel van dat netwerk. Nu willen we die fietsboulevards uitbreiden en de missing links aanpakken.
64. We voorzien genoeg fietsrekken op wandelafstand voor elke inwoner.
65. Door strategisch en doordacht inzetten van systemen van leen- of huurfietsen kunnen we nog meer mensen op de fiets krijgen. We voorzien op strategische punten aansluitingsmogelijkheden om van verkeersmodus te verwisselen; bijv. stations, buurtparkings,...
66. We bouwen veilige en overdekte fietsparkings zoals bijvoorbeeld fietskluizen in de buurt. We werken gestaag verder aan het bouwen van fietsparkeerplaatsen. Aan het station zullen we de grootste fietsparking van Vlaanderen hebben; bijna 11.000 fietsparkeerplaatsen.
67. We zorgen voor 10.000 extra fietsparkeerplaatsen en houden daarbij rekening met alle fietsers, zoals onder andere bakfietsen en elektrische fietsen.
68. We zorgen voor een duidelijke signalisatie bij werken die aanduidt waar de fietser mag en moet rijden, ook door het aanbrengen van tijdelijke wegmarkeringen. Waar andere overheden/wegbeheerders niet tijdige of onduidelijke signalisatie aanbrengt, zorgt de stad voor een zichtbare en duidelijke communicatie.
69. We willen meer fietstaxi's in Leuven, bijvoorbeeld aan parkeergebouwen en ondergrondse parkings.
70. We organiseren een systeem van pakjesdiensten dat aan deur levert vanuit een centrale dispatching dicht bij de stadskernen, dat aankopen levert op (rand-)parkings of thuis, of in

- afleverboxen op wijkniveau. Uitbaters van reeds bestaande systemen geven we de kans om hun systeem in onze stad uit te werken gekoppeld aan stadsdistributie en meteen op het hele grondgebied van alle deelgemeenten.
71. Aan het station, op een zichtbare plaats, richten we een fietsinfopunt op. Het is het aanhaakpunt voor de fietssnelweg en een punt waar je de weg gewezen wordt naar fietsdeeldiensten, het fietspunt aan het station, fietsmakers, de knooppuntenroute enzovoort. Idealiter kan je er ook meteen op een (deel- of huur)fiets stappen of meteen de weg ernaar vinden. We kunnen het koppelen aan een infokiosk met andere (toeristische) informatie
  72. Het fietsparkeren brengen we samen in een toegankelijk fietsparkeersysteem. Dat zorgt ervoor dat de bezettingsgraad van fietsparkings in realtime kan opgevolgd worden en dat er actuele kaarten kunnen getoond worden.
  73. We breiden de fietsherstelpunten uit door een netwerk van fietsherstelvoorzieningen (met herstelpunten, herstelzuilen en fietspompen), dat aansluit op het bestaande netwerk van herstelpunten en herstelvoorzieningen op KU Leuven terreinen. De uitbating van fietspunten moet voldoen aan voorwaarden voor een sociale economie.
  74. We geven elke grote(re) fietsparking zijn eigen fietsherstelpunt of fietszuil.
  75. We ruimen weesfietsen op en verwerken ze via de fietscentrale.
  76. We zetten in op de aantrekkelijkheid van de fietsmodus: e-bike promotie, faciliteren van fietsverzekering, fietslaadpunten.
  77. We voeren een premie in, met sociale correctie, voor de aankoop van een (bak-)fiets, elektrische (bak-)fiets of meerpersonenfiets in ruil voor het inleveren van een nummerplaat.
  78. Fietsen van studenten kunnen het beste binnen geparkeerd worden. Dit nemen we op als een doelstelling in het kotbeleid en we maken het een onderdeel van het kot-label.
  79. We voorzien een vliegende herstellingsdienst om sneller kleine reparaties, putten en kleine gebreken in het wegdek snel te kunnen verhelpen. Bij voorkeur in een project van sociale economie en verbonden met een app waarmee de melding kan gedaan worden en de afhandeling kan opgevolgd worden. Dit kan dan uiteraard ook dienen voor de voetgangers.
  80. We onderzoeken of het mogelijk is om onder het Hogeschoolplein een fietsenparking te plaatsen die 24/24u beschikbaar is.
  81. Rector de Somerplein fietsparking moet 24/24u beschikbaar zijn.
  82. We verbinden de verschillende kennisinstellingen en scholen met mekaar door een degelijk fietsnetwerk, hetzij door een nieuw pad, hetzij door aan te sluiten op het bestaande netwerk.
  83. We stimuleren via gesprek met verschillende partners de uitbreiding van het aanbod aan private fietsenstallingen, zoals bij grootwarenhuizen en andere attractiepolen.
  84. We breiden Velokadee uit en maken het bekender. Velokadee is een kinderfietsabonnement waarmee je betaalbaar kinderfietsjes op maat kan huren en inwisselen als ze te klein worden voor je kinderen.
  85. De Fietsschool geeft fietsles aan volwassenen. Kunnen fietsen is niet voor iedereen vanzelfsprekend, terwijl het in Leuven een groot voordeel is op vlak van mobiliteit. We breiden de ondersteuning aan de fietsschool uit.
  86. Nog veel meer straten kunnen tweerichting worden voor fietsers zodat éénrichtingsverkeer voor fietsers een uitzondering is die als redelijk wordt ervaren.
  87. We werken aan een oplossing voor studentenfietsen in vakantieperiodes. Studenten kunnen die dan gratis in bewaring geven en zo stallingen in de vakantieperiodes vrijhouden.
  88. We voeren een streng beleid tegen fietsdiefstallen en stimuleren het gebruik van innovatieve fietsvolgsystemen en frequente fietsgraveeracties.

2.5 Openbaar vervoer op maat van Leuven en de regio: Regionet

De bus is voor steeds meer Leuvenaars en mensen uit de regio dé manier om Leuven te bereiken, tot in het centrum. Een vlot en efficiënt openbaar vervoer is van groot belang om de stad leefbaar en bereikbaar te houden.

89. Wij kiezen voluit voor het Regionet Leuven. Voor onze stad betekent dat dat we een netwerk van vaste bedding-straten voorzien om er bijvoorbeeld een trambus op te laten rijden. Liefst vervangen we die trambus op termijn door een voor Leuven aangepaste versie die rekening kan houden met verschillende aspecten zoals historisch centrum, reisplezier van de gebruiker, vaste bedding-netwerk,...
90. We maken ons sterk dat we het treinstation in Haasrode zoals voorzien in Gewestelijk Expressnet (GEN) eindelijk kunnen opstarten in samenwerking met de Vlaamse en Federale regering. We willen dat de treinverbinding met de gemeenten in de regio hersteld wordt.
91. We gaan radicaal voor regionaal openbaar vervoer langs grote assen, met stopplaatsen rond (soms nieuwe) (stads)kernen. Op die manier kunnen mensen met snel, frequent en comfortabel openbaar vervoer naar Leuven komen. Wij zijn klaar voor verregaande samenwerking om een Regionet uit te bouwen en zullen hier sterk op inzetten. We zorgen zo voor multimodale knooppunten die het comfort van de 'reiziger' vergemakkelijken, zoals aan het Jan Vranckxtracé.
92. Goede, snelle en frequente verbindingen vanuit de randgemeenten naar Leuven zorgen voor een waardig alternatief voor autoverkeer en kunnen bijgevolg de leefkwaliteit van alle deelgemeenten verbeteren. De hiaten in de openbaar vervoersbediening op Leuvens grondgebied worden weggewerkt. Er wordt blijvend ingezet in comfortabele verbindingen, goede toegankelijkheid van het openbaar vervoer en comfortabele wacht accommodatie. Een grondige analyse van het openbaar vervoersnet rond Leuven wordt uitgevoerd en waar nodig worden lijnen (zowel in route, frequentie, amplitude) aangepast. Correcte en tijdige informatie storings bij en vertraging van de buslijnen is noodzakelijk.
93. We willen fietsdragers vooraan de bussen die verdere bestemmingen hebben.
94. We ijveren voor enkel elektrische bussen in de binnenstad.
95. We maken het openbaar vervoer gratis voor jongeren tot 18 jaar.
96. De haltes van het openbaar vervoer zijn integraal toegankelijk. Er wordt in samenwerking met De Lijn een actieprogramma opgezet om deze haltes te screenen en aan te passen.
97. Het comfort van het openbaar vervoer moet verbeteren: looplijnen, overstaptijden, halte-infrastructuur.
98. We zetten maximaal in op openbaar vervoer tijdens evenementen of speciale gelegenheden, met aangepaste regelingen en aangepaste tarieven.
99. We verbeteren de doorstroming van het openbaar vervoer structureel. We grijpen in op de lichtregelingen in de stad Leuven.
100. We benadrukken het belang van shuttles die wijken verbinden die niet met bestaande lijnen worden bediend, of op korte trajecten zoals naar parkings of station.
101. We ontwikkelen een toegankelijke tool (digitaal en analoog) voor minder mobiele inwoners waarbij ze wegwijs worden gemaakt in het diverse aanbod van aangepast vervoer en begeleiden hen naar de passende ondersteuningsmogelijkheden.
102. We brengen in kaart hoe de complexiteit van openbaarvervoerssystemen verminderd kan worden om zo de toegankelijkheid ervan te verbeteren.

2.6 De auto in de stad

Niet alle vervoersnoden kunnen met openbaar vervoer en zachte vervoersmodi (fiets en te voet) ingevuld worden. Ook de auto blijft een plaats hebben in de stad, zij het minder prominent dan vroeger.

We kiezen bewust voor een autoluw stadscentrum waarbij het autoverkeer en het parkeren zoveel mogelijk gebundeld worden. Op die manier komt veel publieke ruimte vrij voor voetganger, fietser, groen en ontmoeting. We leiden de bezoeker die met de wagen komt in de eerste plaats naar de rand- en buurtparkings en we zorgen voor een snelle en comfortabele aansluiting naar het handelscentrum.

In de afgelopen legislatuur was de uitrol van het nieuwe circulatieplan in de binnenstad een van de belangrijkste verwezenlijkingen op mobiliteitsvlak van de laatste decennia. Dit betekende een serieuze sprong voorwaarts op vlak van de leefkwaliteit in de binnenstad, zonder in te boeten op vlak van bereikbaarheid. Dit werk is echter niet af. We blijven in overleg bijsturen waar nodig. Het autovrije gebied wordt kwalitatief en aangenaam ingericht, zodat het duidelijker wordt dat auto's hier slechts te gast zijn, en dat de weg in principe is voorbehouden aan fietsers en voetgangers.

103. We willen de Benedenstad autoluw en aangenaam inrichten met nadruk op kwalitatief openbaar domein. De Vismarkt willen we autovrij maken en inrichten als een groen, parkeervrij plein met waterelementen. De omgeving wordt ook parkeervrij en wandel- en fietsvriendelijk, we spreken hier o.a. over de Leie, de Mechelsestraat en de Brusselsestraat. Daarvoor moet een oplossing komen voor de parkeerdruk en het sluipverkeer in de Benedenstad, zeker als de podiumkunstensite wordt gebouwd. De Bruulparking is daarvoor een mogelijke piste, als die ook als buurtparking dient, er ook een fietsparking en een uitgebreid autodeelcentrum komen. Het park moet behouden blijven, met een opwaardering van de sportieve en recreatieve elementen en met meer groen dan voorheen.
104. We rollen meer laadpalen uit voor elektrische voertuigen en trekken daarmee de omschakeling naar elektrische voertuigen aan.
105. Parkeerplaatsen die vandaag onderbenut zijn, zoals op bedrijfsterreinen of in parkeergarages van woonprojecten die niet ingenomen zijn, nemen we op in het aangepast Leuvens Parkeerplan.
106. Bovengronds parkeren is vooral voor de bewoners en de kortparkerende bezoeker, ondergronds parkeren en afstandsparkeren vooral voor bezoekers en werknemers die middellang willen parkeren. Afstandsparkeren op bijvoorbeeld een P&R is een goed middel om langdurig parkeren van bezoekers en werknemers op te vangen.
107. We willen evolueren naar autoluwe en parkeervrije straten. Om dit te bereiken, realiseren we systematisch buurtparkings waar bewoners op maximaal 400 meter hun auto kunnen parkeren. Het zijn dan meteen ook ideale standplaatsen voor autodelen en oplaadpunten voor elektrische auto's die nu moeilijk kunnen opgeladen worden voor wie geen eigen garage heeft.
108. We bekijken per project of de parkeerplaatsennorm van toepassing is. Dit zal onder meer afhangen van de parkeerbehoefte in de omgeving.
109. We houden de parkeerdruk in Leuven nauwlettend in de gaten. Indien in gebieden een parkeerdruk ontstaat die te hoog is, dan grijpen we in door een parkeerregime te installeren en/of aan te passen. Zo beheersen we de parkeerdruk en houden we die wijk leefbaar, ook voor bewoners.
110. We installeren een modern parkeergeleidingssysteem dat het zoekverkeer onmiddellijk doorstuurt naar de locaties waar er nog ruimte is om te parkeren, naar het model van de indicaties van vrije plaatsen in parkeergarages.
111. Waar er draagvlak is, installeren we in overleg met de school en de buurt een 'schoolstraat', waar bij het begin- en einde van de school de straat ter hoogte van de school voor het autoverkeer wordt afgesloten.
112. We zetten in op specifieke acties rond autodelen om de vervoersarmoede tegen te gaan.

2.7 Slimme oplossingen

Moderne technologie maakt het mogelijk om verkeersstromen beter en in real-time in kaart te brengen. Nieuwe inzichten en kennis op het vlak van logistiek en het stimuleren van een ander mobiliteitsgedrag kunnen ons vooruit helpen en zowel mobiliteit en bereikbaarheid verbeteren als de leefbaarheid vergroten.

113. De signalisatie in de stad moet verbeteren. De bewegwijzering moet de bezoekers beter helpen om op de meest efficiënte manier op de bestemming te geraken en te weten waar er nog parkeerplaats is, ook de wegmarkeringen en andere aanduidingen moeten duidelijk aangeven wie er wel of niet mag rijden en of er een nummerplaatherkenning is. Zo maken we niet alleen het verkeer efficiënter, het moet ook de frustratie wegnemen van bezoekers die de situatie niet goed begrijpen en tegen hun wil in in een verboden deel belanden.
114. We willen intelligente verkeerslichten en dynamische verkeersborden die op basis van real-time informatie de afstemming kunnen optimaliseren zodat op verschillende momenten van de dag het verkeer kan aangepast worden en de doorstroming verbetert.
115. Taxi's rijden alleen nog elektrisch in 2025 en hebben een herkenbare livrei: Leuvense taxi's.
116. We stimuleren nog meer Leuvenaars tot autodelen. Het systeem is succesvol in Leuven, we willen dat iedereen op wandelafstand een autodeelplaats heeft. In nieuwe woonprojecten worden altijd autodeelplaatsen voorzien.
117. We willen bij wegenwerken de omleidingen beter organiseren en de bezoekers een tool aanbieden om individueel de meest efficiënte alternatieve route te vinden. We zoeken partners om hierin een voortrekkersrol te spelen.
118. Ecologisch vrachtvervoer en slimme stadsdistributie moeten grote vrachtwagens uit de binnenstad en kernen weren. Het eindresultaat moet zijn dat zowel de distributie als de leefbaarheid verbetert. We bouwen een Stadsdistributiecentrum op Leuven-Noord.

2.8 De nationale luchthaven

We erkennen het strategisch economisch belang van de nationale luchthaven, zeker voor onze regio en ook voor Leuven. Daarom aanvaarden we in Leuven, net zoals de omliggende gemeenten, een zekere mate van last. Dat kan echter maar alleen als er een faire en correcte spreiding is over alle gemeenten rond de luchthaven. De spreiding is in onze regio altijd als redelijk ervaren, maar met de route Leuven Rechtdoor is er nu geen faire spreiding meer. De bewoners in het noorden van Leuven en de gemeenten er rond krijgen nu aanzienlijk meer last, terwijl andere gemeenten geen enkele last meer hebben. Daardoor is het draagvlak voor een verdere uitbouw van de luchthaven aangetast. We blijven achter de motie staan die we hebben goedgekeurd in de gemeenteraad van 23 januari 2016.

119. We willen dat de spreiding van het vliegverkeer opnieuw op een faire manier wordt gespreid over de omliggende gemeenten. De route Leuven Rechtdoor moet volledig herbekeken worden.
120. We plegen voortdurend overleg met actiegroepen en gemeentes in de regio om druk te zetten op het bevoegde federale niveau.

3 Zorg en welzijn: samen sterker

Iedere mens heeft recht op goede zorg. In een stad waar we zorg dragen voor elkaar, heeft iedereen toegang tot betaalbare en goede gezondheidszorg, verzorging en hulp. Dat kan enkel door heel sterk samen te werken op alle niveaus en met alle mogelijke partners. Om onze visie op een zorgzame stad waar te maken, gaan we actief op zoek naar wat de Leuvenaars nodig heeft op vlak van zorg en welzijn. We overleggen zo vaak mogelijk met alle spelers in de zorg- en welzijnssector in regio Leuven, maar ook met de Leuvenaars zelf. We werken samen met nieuwe burger- en bewonersinitiatieven om zo breed mogelijk aan de slag te gaan. Zowel in Leuven-centrum als in iedere deelgemeente brengen we de zorg op het hoogste niveau.

Ons doel is van Leuven dé zorgstad van Vlaanderen te maken, waar iedereen de juiste zorg vindt.

De juiste zorg, voor ons staat daarbij de mens centraal. Wij zeggen neen tegen de trend waarbij ook in de zorg alles steeds sneller, goedkoper, grootser moet, en waarbij het menselijke aspect op de achtergrond geraakt. Wij kiezen voor een sterke publieke zorg waar iedereen beroep op kan doen wanneer het nodig is. Want ieder van ons heeft op een bepaald moment in het leven zorg nodig. Van kraamzorg en kinderopvang over dokters, kinesisten en ziekenhuizen tot thuiszorg en ouderenzorg. In Leuven willen we een publieke zorg die gastvrij is: iedereen is welkom met zijn of haar vraag en iedereen kan de zorg krijgen waar men recht op heeft. De deuren van het zorgaanbod in Leuven staan open voor iedereen.

Diensten zoals de zorg voor mensen kan je niet overlaten aan de grillen van de markt, maar is een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vermarkting van die publieke diensten leidt in onze buurlanden voor de burger steeds opnieuw tot minder service voor meer geld. Voor ons kan er in de zorg- en welzijnssector, die vaak werkt met ouderen, kinderen en de meest kwetsbare mensen in onze samenleving, geen plaats zijn voor winstdenken. Ook een zogenaamde 'vermaatschappelijking' van de zorg om erop te kunnen besparen is geen optie. Onze zorg moet boven alles goed, betaalbaar en toegankelijk zijn. Daarom moet er opnieuw, en extra, geïnvesteerd worden in onze publieke dienstverlening zoals gezondheidszorg, ouderenzorg, kinderopvang en onderwijs vanuit een solidaire en sociale visie. Zonder lange wachtlijsten, zonder voorwaarden, zonder drempels. Een écht publieke zorg.

3.1 Zorg op maat: betaalbaar, toegankelijk, waardig en kwaliteitsvol

Wij streven naar goede, betaalbare en toegankelijke zorgdiensten in Leuven die overal goed bereikbaar aanwezig zijn. Met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare inwoners, moeten alle Leuvenaars beroep kunnen doen op een brede waaier aan zorgvormen en organisaties in hun nabije omgeving.

Zorgverleners zijn de menselijke hoeksteen in het dagelijkse leven van personen met zorgnoden. Zij moeten voldoende tijd en ondersteuning krijgen om op een aandachtige, zorgzame en kwaliteitsvolle manier te kunnen werken, op het tempo van de zorgbehoevende persoon voor hen. Zo garandeer je een menselijke, menswaardige aanpak. Er moet daarom opnieuw meer tijd, personeel en ademruimte komen in de zorg. Dat is nodig om rekening te kunnen houden met de concrete situatie van iedere persoon met een zorgnood individueel. Zo worden zij niet herleid tot een 'case'. De toegang tot zorg moet voor iedereen gelijk zijn. Door nauw samen te werken, kunnen we echte zorg op maat voorzien. We zetten het terugdringen van de sociaal ongelijke toegang tot gezondheid en welzijn bovenaan op de agenda. Dat kan alleen door een brede blik op welzijn: ook het beleid op vlak van huisvesting, werk, onderwijs, integratie, economie, ruimtelijke ordening, groen en armoedebestrijding is mee verantwoordelijk.

121. Als lokaal bestuur zetten we de mens boven winst. Wij kiezen voor goede zorg op maat, niet voor massawerk en standaardisering uit winstbejag. We investeren evengoed in zorg die geen winst opbrengt, om ook inwoners met weinig voorkomende of specifieke zorgbehoeften te ondersteunen. Welzijn primeert voor ons te allen tijde op winst.

122. We zetten verder in op toegankelijkheid en mobiliteit in de stad voor iedereen en verbeteren de fysieke bereikbaarheid van zorg: samen met zorgverstrekkers en organisaties maken we de zorg steeds zo bereikbaar mogelijk. Met voldoende bushaltes, het promoten van alternatieven zoals rolstoelfietsen, flexibele rolstoeltaxi's, fietstaxi's, gratis rolstoelen om te ontlenen in de stad, voldoende parkeerplaatsen voor personen met een beperking en ouderen, publieke rolstoeltoegankelijke toiletten in de stad.
123. We pakken gezondheid en welzijn ook aan op het niveau van de buurten en wijken. We bouwen "Zorgzame Buurten" uit: dat zijn buurten met extra aandacht voor ouderen, personen met een handicap, mensen met psychische problemen, kwetsbare groepen met zorgbehoeften of eender wie die al eens zorg nodig heeft. Zo kunnen buurtbewoners toegankelijk en nabij hulp en steun krijgen van elkaar, niet enkel via professionele organisaties maar ook door burens, mantelzorgers of andere vrijwilligers in de directe buurt.
124. We willen een wijkgezondheidscentrum in iedere deelgemeente van Leuven. Deze centra zijn de ideale manier om op een laagdrempelige manier aan gezondheidszorg en -preventie te doen. Elke Leuvenaars kan er terecht, maar in het bijzonder verleent het wijkgezondheidscentrum de nodige zorg aan wie het financieel moeilijker heeft, zonder drempels. Zo garanderen we voor iedereen het recht op gezondheidszorg. We ondersteunen dit netwerk van wijkgezondheidscentra en maken uitbreiding mogelijk. We luisteren naar signalen die vanuit de centra tonen op welke vlakken meer actie nodig is.
125. Betaalbaarheid van gezondheidszorg is voor ons een basispijler. We gaan daarom in dialoog met huisartsen en andere zorgverstrekkers (zoals tandartsen, kinesisten ...) om zoveel mogelijk een derdebetalerssysteem toe te passen. Dankzij dat systeem betaalt je enkel het eigen aandeel van de kosten van de zorgverlener en het ziekenfonds vergoedt de rest rechtstreeks aan de zorgverlener. Zo werken we financiële drempels weg voor wie zorg nodig heeft.

3.2 Fijnmazig netwerk

We weven het Leuvense netwerk op vlak van zorg en welzijn nóg dichter samen. Zo willen we bereiken dat niemand nog door de mazen van het net kan vallen in onze stad. Hoe nauwer, vaker en sterker alles en iedereen daarvoor samenwerkt, hoe beter de zorg zal worden voor de Leuvenaars. Het zorgaanbod in Leuven moet garant staan voor een "open deur" voor alle Leuvenaars, maar ook naar andere organisaties en instanties. Samenwerking en het delen van informatie tussen alle partners – mét respect voor de privacy – in de zorg staat centraal.

Het volledige aanbod aan zorg- en welzijnsorganisaties in Leuven moet beter bekend gemaakt worden bij de Leuvenaars. Alleen zo kunnen mensen die zorg nodig hebben, snel doorverwezen worden naar de specifiek voor hen geschikte hulp.

126. We creëren ontmoetingsnetwerken over zorg en welzijn en we organiseren regelmatige bijeenkomsten en ontmoetingsdagen, waar organisaties en partners informatie kunnen uitwisselen en delen, vragen kunnen stellen en nieuwe samenwerkingen vinden.
127. We installeren duidelijke aanspreekpunten (een loket) waar burgers met vragen over zorg en welzijn geholpen worden en wegwijs worden gemaakt in het hele aanbod aan zorg- en welzijnsdiensten in de stad.
128. We zetten samen met zorgorganisaties en de Leuvense universiteit en hogescholen de nieuwe technologieën of inzichten om in praktijk. Zo creëren we betaalbare zorginnovatie die ons van jong tot oud ten goede komt. Denk maar aan nieuwe technologieën om langer thuis te kunnen wonen: die moeten betaalbaar en verkrijgbaar zijn voor iedereen.
129. We werken samen met de Leuvense buurtcentra (stedelijk en privaat), de wijkgezondheidscentra en allerlei andere initiatieven die kwetsbare groepen bereiken, om ook minder evidente doelgroepen naar zorg te begeleiden.
130. We versterken de eerstelijnszorg. Mensen die gezondheidszorg nodig hebben komen meestal eerst terecht bij wat we de "eerstelijnszorg" noemen: de huisarts, apotheker, vroedkundige, psycholoog thuisverpleegkundige, maatschappelijk werker ... Zij leveren zelf de juiste zorg of

verwijzen door naar specialisten. Deze hele eerstelijnszorg gaan we nog meer ondersteunen en uitbreiden, zodat iedere Leuvenaar eenvoudig de juiste zorghulp dichtbij in de buurt kan vinden.

3.3 Individueel én collectief

Voor *sp.a* staat een sterke publieke zorgsector voorop. Maar we staan als samenleving enkel sterker door ook het vrijwillige engagement van burgers te stimuleren, want dat is van een onschatbare waarde. Toch is het niet voor iedereen eenvoudig of mogelijk om vrijwilligerswerk of mantelzorg op te nemen in de huidige context van werk en gezin. We moeten steeds langer werken en tegelijkertijd ook de zorg voor ons gezin, kleinkinderen, familieleden of naasten opnemen. Daarom zorgt *sp.a* op vele manieren voor ondersteuning, omkadering en informatie voor mantelzorgers en vrijwilligers. Dat doen we ook op minder voor de hand liggende manieren, bijvoorbeeld door in te zetten op de sociale samenhang in de stad, met goed uitgebouwde buurtnetwerken die zorgbehoevende personen in de buurt kunnen helpen.

Gezondheid moeten we met een zo breed mogelijke kijk aanpakken. Zo heeft ook iemands leefomgeving een effect op de gezondheid: luchtvervuiling, geluidshinder, gezondheid en veiligheid van de woning, maar ook de kans op sociaal-maatschappelijke participatie, toegang tot gezonde voeding, dagelijks functioneren, geluk beleven, genieten ... Vele factoren werken op elkaar in als het over gezondheid gaat. Dus moet ook de aanpak vanuit verschillende hoeken bekeken worden. Door veel nauwer samen te werken, kan de Leuvense zorgsector een allesomvattende begeleiding op maat van iedereen individueel aanbieden.

Iedereen moet voor zichzelf de juiste verzorging en hulp kunnen kiezen uit een aanbod waarvan de overheid de kwaliteit garandeert en de prijs bewaakt. Daarom zetten we teams van hulpverleners in die samen met de zorgbehoevende op zoek gaan naar de mogelijkheden en met de focus op menswaardigheid en inclusie. Maar ook wie minder goed kan signaleren wat men nodig heeft of wie geen sterk persoonlijk netwerk heeft, moet de zorg krijgen waarop men recht heeft. Daarom investeren we evenveel in sterke publieke zorg die er voor iedereen is. Want samen staan we sterker.

131. We bouwen verkeersarme woon- en zorgwijken uit met scholen, winkels, een buurtcentrum, assistentiewoningen en een woonzorgcentrum: een zorgzame omgeving met een integraal aanbod waarbij men uitgaat van alles wat men wel nog kan
132. We ondersteunen, begeleiden en informeren mantelzorgers en initiatieven om mantelzorgers tijdelijk of gedeeltelijk te ontlasten van hun ondersteunende zorg
133. We bouwen de Hertogensite uit als een gezondheidssite. Het Health House waar de nieuwste medische technologie en kennis aanschouwelijk wordt voorgesteld, kan daarbij betrokken worden.
134. Ook in de deelgemeenten bouwen we aan een sterk individueel en collectief zorgnetwerk.
135. We zetten in op preventie in samenwerking met ondersteunende diensten en hulp- en politionele diensten.
136. We faciliteren samenwerking tussen maatschappelijke dienstverleners die vanuit ziekenhuis, palliatieve diensten, OCMW, CAW, juridische bijstandsdiensten, voorzieningen, verenigingen, contactgroepen, ... in de stad actief zijn.

3.4 Geestelijke gezondheid en veerkracht

De geestelijke gezondheid vraagt een heel eigen focus en aanpak. We zetten extra in op de behandeling, ondersteuning en opvolging van psychische aandoeningen, net als op groeiende fenomenen zoals burn-out en vereenzaming (zie 4.5). Om hier structureel mee om te gaan, creëren we een stadsbreed 'vangnet' dat de hand blijft reiken ook als het moeilijker gaat.

We hebben bijzondere aandacht voor de veerkracht en het welbevinden van kinderen en jongeren. Jong zijn is niet altijd eenvoudig. We leven in een drukke, prestatiegerichte maatschappij en ook kinderen en jongeren ervaren die druk. Ook al kunnen ze heel wat aan, ook zij hebben het niet altijd gemakkelijk. De hoge suïcidecijfers en toenemende psychische problemen en zelfs burn-out bij kinderen en jongeren

zijn daar zorgelijke getuigen van. Wij maken van Leuven voor hen een warme stad, waar we aandachtig zijn voor wat hen bezighoudt, waar het oké is als het even minder gaat, en je eenvoudig en met vertrouwen hulp kan vinden.

137. We gaan in dialoog met burgers, organisaties, verenigingen, kinderen en jongeren om taboes te doorbreken rond maatschappelijk gevoelige thema's zoals suïcide, alcoholmisbruik of grensoverschrijdend gedrag. Een warme stad gaat deze thema's niet uit de weg, want ze zijn een maatschappelijk gedeelde verantwoordelijkheid.
138. We organiseren een waaier aan acties om de veerkracht van kinderen en jongeren te versterken en hun welbevinden te vergroten. We laten kinderen en jongeren zich in de stad veilig, geborgen en gesteund voelen zodat ze de nodige veerkracht kunnen opbouwen voor de toekomst.
139. We werken ook op vlak van geestelijke gezondheid sterk samen met de eerstelijnszorg. We stemmen al het zorgaanbod beter op elkaar af om het 'vangnet' in de regio zo sterk en breed mogelijk te maken.
140. Zoals voor lichamelijke gezondheid, hebben burgers ook voor geestelijke gezondheid recht op zorgzekerheid. Psych(olog)ische hulp en opvolging moeten snel en effectief gebeuren zodat er geen gaten vallen in de begeleiding.
141. We werken een actie- en begeleidingsplan uit rond stress en burn-out voor de hele Leuvense bevolking en specifiek voor werkende 30'-ers en 40'-ers.
142. We bundelen signalen uit het welzijnsveld en volgen ze op op alle nodige beleidsniveaus.
143. We maken de geestelijke gezondheidszorg toegankelijker via buurtgerichte aanspreekpunten. Die werken samen met alle bestaande aanbieders voor psychologische ondersteuning. Hierbij moet er bijzondere aandacht zijn voor mensen met een grotere psychische kwetsbaarheid en mensen in armoede.

3.5 Vereenzaming tegengaan

Eenzaamheid is meer dan het missen van contact met mensen. Je hoeft niet alleen te zijn om je eenzaam te voelen. Eenzaamheid gaat ook over de behoefte om mee te tellen, van belang te zijn. Ook ziekte of armoede kunnen bepalend zijn. En het kan jong en oud overkomen. Als mensen vereenzamen, dan raakt dat aan de kern van hun bestaan. Wat begint als vereenzaming kan uitmonden in sociale uitsluiting, slaapproblemen, gezondheidsproblemen, armoede ... Zo kan een negatieve spiraal ontstaan, waardoor problemen zich opstapelen en verergeren. In een warme en solidaire stad als Leuven moeten we voorkomen dat iemand zo vereenzaamt. Samen met de Leuvenaars en met het hele Leuvense werkveld bouwen we daarom een sterk sociaal weefsel uit. We stimuleren netwerken rond mensen, bouwen zorgzame buurten, investeren in buurtwerk en wijkwerking, en doen aan 'bemoeizorg'. Dat is eigenlijk 'ongevraagde' maar toch nodige zorg vanuit een sociale, menselijke betrokkenheid. Met respect voor de privacy en autonomie van mensen wordt er een vertrouwensrelatie opgebouwd en zo langzaam maar zeker contact gelegd en zorg aangeboden. Op die manier bereiken we ook kwetsbare mensen, mensen die zorg mijden, of het risico lopen op vereenzaming. Zo dragen we als samenleving mee verantwoordelijkheid voor elkaar en zorgen dat iedereen 'erbij' blijft horen.

144. We trekken voluit de kaart van de 'bemoeizorg', want niemand mag achtergelaten worden.
145. Wanneer burens, vrienden, omgeving, professionals zoals de wijkagent of seniorenagent, buurtwerkers ... ongerust zijn over iemand, dan is er één centraal meldpunt waar ze terecht kunnen. Dat meldpunt stuurt een hulpverlener langs die op een aanklampende manier (bemoeizorg) vertrouwen probeert op te bouwen, de zorgen opneemt en ondersteuning biedt.
146. De taboes rond eenzaamheid helpen we doorbreken met bewustmakingsacties naar de burgers en door zelf actief het thema zonder taboes op de kaart te zetten.
147. Met heel gerichte buurtprojecten en -acties, zoals via Kom op voor je wijk en buurtwerking, brengen we bewoners van dezelfde straat of buurt met elkaar in ontmoeting. Zo helpen we mensen nieuwe contacten te leggen en netwerken uit te bouwen die ondersteuning en hulp kunnen bieden, en versterken we de sociale samenhang rond mensen.

3.6 Leuven, een thuis voor iedereen

In Leuven moet iedereen zich thuis voelen. Want welzijn is meer dan zorg. Het is ook je goed voelen in je vel en in je stad, en ten volle kunnen leven en participeren. Ongeacht geslacht, gender, afkomst, leeftijd, geaardheid, handicap of chronische ziekte en vrij van hokjes denken. Ontmoetingen tussen personen met verschillende achtergronden is cruciaal voor de sociale cohesie in de stad. Iedereen kan zich veilig voelen en op een gelijkwaardige manier participeren, en er is voldoende betaalbare en laagdrempelige vrijetijdsbesteding in de stad, met grote aandacht voor toegankelijkheid en inclusie.

148. We leggen creatieve linken in de stad die het sociale weefsel versterken: een kinderdagverblijf in een sociale woonwijk, studenten op kot bij senioren, een psychosociaal centrum in een nieuwbouwwijk ... Met een goed uitgewerkte sociale mix zorgen we ervoor dat Leuven de inclusieve, tolerante stad blijft die ze vandaag is.
149. We testen de toegankelijkheid in de stad, in gebouwen, op wegen ... en pakken de pijnpunten aan, zodat iedereen zich eenvoudig en comfortabel kan verplaatsen. Ook bij de heraanleg van openbaar domein besteden we maximaal aandacht aan toegankelijkheid. Om dat goed te doen, gaan we actief in gesprek met ouderen, kinderen en jongeren, mensen met een beperking, gezinnen, alleenstaanden ... om vanuit hun ervaringen de juiste oplossingen door te voeren.
150. We gaan in overleg met de Leuvenaars zelf, om samen uitnodigende, veilige, gezellige en verkeersarme woon- en zorgwijken uit te bouwen, met alle benodigheden vlakbij: scholen, winkels, buurtcentra, assistentiewoningen, woonzorgcentra ...
151. Via adviesraden en andere creatieve manieren van burgerparticipatie betrekken we actief senioren bij het ouderenbeleid van de stad. Daarbij zetten we in op nog meer participatie van 80-plussers die evenredig vertegenwoordigd moeten zijn. Ook in een woonzorgcentrum blijf je immers een inwoner van Leuven en heb je het recht om je stem te laten horen.
152. Het Leuvense OCMW bouwt haar regiefunctie op vlak van sociale dienstverlening en ouderenzorg verder uit. Samen met de senioren zelf en andere betrokken organisaties of partners bouwen we het seniorenbeleid verder uit.
153. Vanuit het beleid dragen we met verschillende initiatieven bij aan een positieve kijk op ouder worden of op leven met een beperking.
154. Taal is van ongelooflijk groot belang om je ergens thuis te voelen en te kunnen participeren aan de samenleving. Daarom werken we taalbarrières zo veel mogelijk weg. Via begeleide taalstages op de werkvloer, praatcafés die door de stad worden georganiseerd, betaalbare lessen om Nederlands te leren ... Maar ook door meteen al in de kinderopvang in te zetten op taalvaardigheid. Kinderbegeleiders krijgen opleidingen om creatief en constructief om te gaan met meertaligheid in de kinderopvang, en zo ook het Nederlands van bij de start aan te leren. We doen dit ook in het onderwijs, de buitenschoolse opvang en de speelpleinwerking. We zetten taalcoaches en sociale tolken in die taalbarrières wegnemen en taallessen geven.
155. We waarborgen dringende medische hulp voor mensen zonder wettig verblijf.
156. Vandaag is gezonde voeding niet voor iedereen bereikbaar of betaalbaar. De sociale kruidenier in Leuven biedt daar een antwoord op met een systeem van 'solidair winkelen'. We stimuleren als stad dit soort nieuwe vormen van winkel. Betaalbare gezonde voeding is voor sp.a immers een basisrecht. Daarom geloven we sterk in dergelijke systemen van solidair winkelen en willen we die verder uitwerken. We ontwikkelen een digitaal systeem vergelijkbaar met de UITPAS voor het aankopen van voeding en levensmiddelen. Maar tegelijk zoeken we naar manieren om het solidaire winkelen ingang te laten vinden in het normale economische circuit.

4 Armoedebestrijding en gelijke kansen

Armoede is een onrecht en geen keuze. Daarom is de strijd tegen armoede voor sp.a Leuven een absolute beleidsprioriteit. Alle opportuniteiten die de stad in handen heeft om de strijd tegen armoede aan te gaan, moeten we benutten. In de armoedebestrijding is een integrale aanpak fundamenteel. We gaan voor een ambitieus armoedebestrijdingsplan gebaseerd op een permanente monitoring in de wijken.

Mensen in armoede willen we extra kansen geven zodat ze maatschappelijk kunnen participeren: dit doen we door mensen sterker te maken, en door extra in te zetten op wie de weg even kwijt is of dreigt af te haken van de dienst- en hulpverlening. Armoedebestrijding, en de aanpak van kinderarmoede in het bijzonder, is een prioriteit in het beleid en daarom voorzien we ruimte in de begroting. Elke euro die we investeren om armoede te vermijden, verdient zich later vele malen terug. De aanpak van kinderarmoede gaat ook samen met een sterk gezinsbeleid.

4.1 Huisvesting

Kunnen beschikken over een betaalbare, kwaliteitsvolle woning maakt een groot verschil in het leven van mensen in armoede. De wachtlijsten voor een sociale woning zijn te lang. Er zijn ook dak- en thuislozen in Leuven waar we aandacht voor moeten hebben.

157. We ontwikkelen meer sociale woningen, ook in samenwerking met de buurgemeenten. Dit kan door gronden en panden te verwerven met het oog op de ontwikkeling van gemengde projecten.
158. We verplichten projectontwikkelaars van grote projecten meer een groter aandeel betaalbare en sociale woningen te voorzien. Hiervoor is in de eerste plaats een decretaal kader nodig.
159. We versterken het sociaal verhuurkantoor van SPIT om zo meer woningen van de particuliere woonmarkt sociaal te verhuren. We willen meer particulieren (bv. mensen met een groot huis waarin enkele kamers niet gebruikt worden) overtuigen om kamers ter beschikking te stellen.
160. We bouwen een stadspatrimonium van huurwoningen uit, door het opkopen van woningen waar nu kamers zijn of het voorzien van kamers in grotere gebouwen die leegstaan, mogelijks ook i.s.m. KU Leuven. We voorzien modulaire bouwprojecten die flexibel aan de noden van de veranderende doelgroepen voldoen. Het aanbod moet groot genoeg zijn om te vermijden dat er wachtlijsten komen.
161. We versterken het Woonanker en breiden het team uit. Het Woonanker is een gezamenlijk project van Stad, CAW Oost-Brabant en OCMW Leuven en biedt ondersteuning aan mensen die moeilijkheden ondervinden om op zoek te gaan naar een geschikte huurwoning, van senioren over gezinnen tot vluchtelingen. Het Woonanker biedt hen concrete hulp: gericht leren zoeken op het internet, de rechten én plichten kennen, hoe een positief en eerlijk contact leggen met een huiseigenaar of immokantoor of hen vergezellen bij de bezichtiging van een woning.
162. We openen wooninfopunten in de wijken. (bvb station Wijnmaal, Lokale DienstenCentra): niet alleen over wonen, maar info over alle aanbod (cfr. wegwijzer). In deze punten kan men info krijgen over sociale huisvesting (Sociaal Verhuurkantoor SPIT, Dijledal, SWAL, OCMW) en de samenwerking met het Woonanker.
163. We intensifiëren de woonbegeleiding en de coaching in de zoektocht naar een woning. Hierbij wordt de samenwerking tussen het Woonanker en het OCMW versterkt.
164. Praktijktesten op de woningmarkt onderzoeken om discriminatie te bestrijden, bvb ook van OCMW-klanten.
165. De Woonraad moet representatief blijven en op zoek gaan naar nieuwe partners.

166. We blijven huisjesmelkers aanpakken door gerichte controles. Tegelijk willen we vermijden dat de controles op de wooncode tot uithuiszettingen leiden. Om een uithuiszetting te voorkomen, moet de stad de nodige begeleiding voorzien voor de huurders en de dialoog met de verhuurder organiseren. De dienst woontoezicht draait op volle toeren: op die manier willen we de kwaliteit van de huisvesting nog doen toenemen.
167. We kennen elk Leuvens gezin dat minstens 2 jaar op de wachtlijst voor een sociale woning staat per maand een huurtoelage toe.
168. We willen huurwaarborgleningen vereenvoudigen. Zo kan een renteloze 'nul-lening' voor de financiering van 100 procent van de huurwaarborg met een terugbetalingsplan van 24 maanden of meer heel wat mensen helpen.
169. We richten een huurwaarborgfonds op voor huurders die de waarborg niet kunnen betalen en evenmin een renteloze lening kunnen afbetalen. We voorzien gratis stockage zodat mensen in armoede hun huisraad kunnen opbergen wanneer ze tijdelijk kleiner moeten wonen of zonder woning zitten.
170. We blijven energiearmoede (inclusief watergebruik) bestrijden. Hoge energiefacturen, en energieschulden willen we structureel aanpakken door in te zetten op het energiezuiniger maken van woning/toestellen en daartoe specifieke ondersteuning te bieden. Daarom willen we het team van energiesnoeiers uitbreiden. Bovendien willen we de publieke en sociale woningen nog sneller energiezuinig maken. Voorts willen we stedelijke energiepremies gericht aanwenden om verhuurders te stimuleren hun huurwoningen energiezuinig te maken.
171. We investeren in samenwerkingen die dak- en thuislozen helpen hun noden te vervullen en hun rechten uit te oefenen. We gaan actief naar de plaatsen van mensen in dak- en thuisloosheid en samen met een netwerk van geestelijke gezondheidszorg begeleiden we mensen in kwetsbare situaties naar een stabiele woonsituatie. We willen Housing First verder ontwikkelen in Leuven. Het is een innovatieve manier om te streven naar de sociale integratie van de kwetsbaarste daklozen.
172. We monitoren de woonmarkt om onderbouwde beleidsvoorstellen te kunnen formuleren en het OCMW te versterken waar nodig.
173. We hebben aandacht voor de meest kwetsbaren en daklozen. We stellen een multidisciplinair team samen in overleg met het middenveld om de doelgroep te begeleiden.
174. We blijven voorzien in voldoende bedden in de (winter)nachtopvang omdat een structurele oplossing niet altijd onmiddellijk mogelijk is, zoals dat ook nu reeds gebeurt samen met wijkgezondheidscentra, psychologische begeleiding en thuisondersteuningsdiensten.

4.2 Tewerkstelling

Werk is een belangrijk middel om mensen sociaal en financieel uit de armoede te halen. Het aantal gezinnen waar niemand werkt, moet drastisch dalen. Dat kan door mensen te begeleiden naar opleiding en naar de arbeidsmarkt, maar ook door het aanbod van aangepast werk te vergroten.

175. We ijveren ervoor dat de Vlaamse overheid sociale economiebedrijven beter ondersteunt.
176. We doen de sociale economie verder groeien onder impuls van investeringen door de stad en door de werkgevers in bijkomende arbeidsplaatsen. Hierbij leggen we de focus op maatschappelijke noden in de zorgsector en in de groene economie.
177. We investeren in bijkomende arbeidszorgplaatsen voor de werkzoekenden die (nog) niet voldoende sterk zijn om op relatief korte termijn via de sociale economie door te stromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Deze arbeidszorgplaatsen integreren we zoveel mogelijk in de werking van duurzame lokale organisaties. We werken nauw samen met het wijkwerkbureau, waar werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een tijdelijke werkervaring kunnen opdoen in een laagdrempelige omgeving dicht bij huis. We blijven ijveren om duurzame arbeidskansen op maat van de werknemers te voorzien.

178. De stad geeft zowel in de sociale economie als bij haar eigen personeel het goede voorbeeld door de diversiteit van de samenleving te laten weerspiegelen in het personeelsbestand.

4.3 Inkomen

Elk Leuvens gezin heeft recht op een waardig inkomen. De sociale bescherming in België schiet echter te kort: de uitkeringen dringen de armoede onvoldoende terug.

179. We tillen het inkomen van elke Leuvenaar tot boven de armoedegrens.
180. We blijven er bij de federale beleidsmakers op aandringen om de minimumuitkeringen stelselmatig op te voeren tot boven de armoedegrens.
181. We voorkomen dat mensen hun sociale rechten niet opnemen omdat ze het bestaan ervan niet kennen of omdat ze hun weg niet vinden door het administratieve bos. We schakelen een versnelling hoger op vlak van proactieve rechtentoekenning zodat mensen automatisch krijgen wat hen toekomt (bv. ook de sociale tarieven voor de naschoolse opvang). Zo gebeurt bij iedere aanmelding bij het OCMW of de zorgdiensten een automatische screening van de rechten die iemand toekomen en wordt er samen bekeken hoe deze uitgeoefend kunnen worden.
182. We trekken de bijkomende uitkering die de stad aan mensen met een leefloon geeft op van 80 naar 100 euro. We vinden het jammer dat de stad dit werk van de federale overheid moet doen, maar als socialisten laten we niemand in de steek.
183. We ondersteunen mensen die het nodig hebben bij de afbouw van hun schulden en bij het vermijden van nieuwe schulden.

4.4 Onderwijs en kinderopvang

sp.a Leuven staat garant voor kwaliteitsvol onderwijs en zal daarom blijven investeren in een veelzijdig ondersteuningsbeleid voor de Leuvense scholen. Onze visie is duidelijk:

Elk Leuvens kind kan van betaalbare kinderopvang gebruik maken. Het aanbod van betaalbare, kwaliteitsvolle en flexibele kinderopvang wordt verder ontwikkeld. We stimuleren de kinderopvanginitiatieven om een goede sociale en culturele mix aan te houden. We gaan in het bijzonder voor extra aanbod voor baby's en peuters uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

Ook het aanbod van gezins- en opvoedingsondersteuning ontwikkelen we verder met behulp van het groeiend netwerk van het Huis van het Kind.

184. We gaan resoluut voor kosteloos onderwijs voor elk kind in het Leuvens basisonderwijs. Elk kind krijgt elke dag gratis een gezonde warme maaltijd, geregeld gratis op schooluitstap en beschikt over gratis kwalitatief schoolmateriaal.
185. We versterken de ouderbetrokkenheid op school en blijven brugfiguren inschakelen die contact leggen met ouders aan de schoolpoort (cfr project basisschool De Mozaïek).
186. We werken de laaggeletterdheid en laaggecijferdheid bij jongeren in alle onderwijsvormen weg door de scholen en andere betrokken organisaties volop te ondersteunen.
187. We lanceren in overleg met het CLB een project waarbij een maatschappelijk assistent zitdagen heeft op basis- en secundaire scholen en/of aanwezig is op oudercontacten (met vertalers) of andere momenten waarop ouders bereikt worden.
188. We garanderen het recht op onderwijs van kinderen van mensen zonder papieren.
189. We helpen ouders die hun schoolfacturen niet kunnen betalen. Schoolfacturen mogen immers geen deel worden van de neerwaartse spiraal waar de schuldundustrie een gezin kan storten.
190. Om de digitale kloof te verkleinen, voorzien we een openbare computerruimte in elke wijk, waar mensen onder begeleiding leren omgaan met internet en digitale toepassingen. Ook

versterken we het centrum voor basiseducatie en de Centra voor Volwassen Onderwijs om de opleiding voor volwassenen te versterken.

4.5 Gezondheid

We pakken de gezondheidsongelijkheid aan door een toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg te realiseren in Leuven en omgeving. We ondersteunen de wijkgezondheidscentra en waar nodig faciliteren we de opstart van nieuwe centra zodat gratis eerstelijns geneeskunde een basisrecht wordt van elke Leuvenaar.

191. We brengen een samenwerking tot stand met de verschillende actoren uit de geestelijke gezondheidszorg om vanuit een gemeenschappelijke strategie en doelstellingen te werken aan concrete acties voor een betere geestelijke gezondheid van de Leuvenaars.
192. We stimuleren de oprichting van bijkomende centra voor geestelijke gezondheidszorg.
193. We bekijken de nood aan gratis sanitaire voorzieningen voor Leuvenaars die daar (tijdelijk) nood aan hebben.

4.6 Wegwijs en begeleiding

Overheidsdiensten en sociale organisaties met loketfuncties horen een heel brede dienstverlening aan te bieden. Zo vermijden we dat kwetsbare mensen van de ene gespecialiseerde dienst naar de andere moeten hollen.

Samen met alle betrokken actoren in de Leuvense samenleving stimuleren we mensen in armoede om hulp te zoeken en hen helpen gebruik te maken van hun rechten. Hierbij moeten OCMW, vakbond, ziekenfonds, sociale dienst van de stad meer zelf naar de mensen stappen en hen begeleiden bij het toekennen van hun rechten. Omdat armoedesituaties erg verschillend kunnen zijn, blijft een goed eerste lijncontact, de loketfunctie, cruciaal. Dit is arbeidsintensief, maar het is een zeer goede investering in de aanpak van deze problemen.

194. We versterken de sociale diensten bij de stad en het OCMW.
195. We organiseren in elke wijk een laagdrempelig infopunt waar iedereen terecht kan om wegwijs gemaakt te worden in het dienstaanbod, hulpverlening, vrije tijdsaanbod, enz.
196. We maken warme ontmoetingsplekken waar iedereen (alle leeftijden) welkom is en waar o.a. de stress van armoede (fysiek ziekmakend) vermindert. Hier zou men op zoek moeten gaan naar middenveldorganisaties die deze blinde vlekken kunnen opvullen.
197. We werven gezinscoaches aan, met prioritaire aandacht voor gezinnen met veelzijdige problematieken. Deze professionele coaches zijn het aanspreekpunt (de vertrouwenspersoon, begeleider) doorheen alle problemen of levensfasen, indien mogelijk i.s.m. vrijwillige buddy's gezinnen en alleenstaanden begeleiden om te ontsnappen uit de armoede. 1 coach zou bvb. per 10 gezinnen of individuen.
198. Elk Leuven kind moet 1 keer per jaar gratis op kamp kunnen gaan.
199. We werken hier proactief zodat mensen die recht hebben op sociaal tarief bij de Lijn, de NMBS of taxi's dit recht effectief opnemen.
200. We willen het aanbod aan fietsrijlessen verder uitbouwen.

4.7 Participatie en samenwerking

Armoedebestrijding is een zaak van alle Leuvenaars. Sensibilisering, bewustmaking voor de armoedeproblematiek en het scheppen van een breed draagvlak voor concrete acties is daarom noodzakelijk. sp.a Leuven pleit voor nauwe samenwerking tussen overheidsdiensten, buurtwerk, scholen, jeugdwerk, integrale jeugdhulp, welzijnsorganisaties, verenigingen waar armen het woord

nemen, integratiewerk, bedrijven, vakbonden, culturele instellingen, sportclubs, vervoersmaatschappijen, buurtcomités, burgers, enz..

Leuven is een partnerstad. Middenveldorganisaties kunnen veel taken opnemen mits voldoende structurele steun op financieel vlak maar evenzeer in autonomie van werken. In ruil voor subsidies verwacht de stad terecht aantoonbare inzet om de beleidsdoelstellingen na te streven, maar deze voorwaarden mogen niet al te beperkend zijn in tijd, ruimte en methode. We vinden dat de stad moet durven experimenteren met vernieuwende projecten en samenwerkingsverbanden.

We zetten in op maximale participatie van alle Leuvenaars en nemen zoveel mogelijk drempels weg. We werken verder aan een open en inclusieve samenleving waar we iedereen kansen geven.

201. De kritische blik van het middenveld kan de kwaliteit van het beleid verhogen. We gaan daarom actief in dialoog met het middenveld en met nieuwe burger- en bewonersinitiatieven.
202. We raadplegen ervaringsdeskundigen bij de belangrijkste beleidsbeslissingen.
203. We organiseren participatie op permanente basis en geven de deelnemers frequenter feedback.
204. We faciliteren en stimuleren in het bijzonder de participatie van zelforganisaties voor mensen in armoede.
205. We nemen goede praktijken uit andere steden in binnen- en buitenland over, aangepast aan de Leuvense context.
206. Stad Leuven garandeert aan het Leuvens buurtwerk een structurele financiering om duurzame lokale samenwerkingsprojecten op te zetten ten dienste van kwetsbare mensen en hun omgeving. Zo kan het buurtwerk ook de participatie en inbreng van mensen in armoede in heel Leuven versterken. We willen de participatie van mensen in armoede aan het diverse Leuvense vrije tijdsaanbod stimuleren door financiële en andere drempels (zoals mobiliteit, sociale aanvaarding, taal,...) in sectoren zoals cultuur, jeugd, sport en toerisme weg te nemen. Door de toegankelijkheid van het aanbod te verhogen, geven we gelijke kansen voor ontspanning en maatschappelijke ontplooiing aan alle Leuvenaars.
207. We zetten verder in op de promotie van de UitPas, een kortingssysteem waarbij mensen in armoede op een niet stigmatiserende manier kunnen deelnemen aan vrijetijdsinitiatieven, gekoppeld aan toeleiding en groepsvorming.
208. We ondersteunen het buurtwerk om verbindingen met jeugdbewegingen en alle andere verenigingen en participatie van kwetsbare groepen te bevorderen.

5 Onderwijs

Als Leuvense socialisten geloven we sterk in de kracht van hoogstaand en evenwichtig onderwijs. Onderwijs biedt mensen immers perspectief op een goed leven, waarin ze autonoom keuzes kunnen maken. We willen in Leuven, als onderwijsstad bij uitstek, met een gevarieerd en hoogstaand aanbod aan onderwijsinstellingen en -vormen, onderwijs (initiatieven) faciliteren en ondersteunend coachen.

We geloven in de fundamentele gelijkheid van alle mensen en zien onderwijs als de ideale context om die gelijkheid te beklemtonen en te ontwikkelen bij de (jongere) burgers van onze stad. Daarbij zien we diversiteit, in al zijn verschijningsvormen in onze hedendaagse maatschappij, als een kracht. Bovendien leveren we inspanningen om thema's als internationale solidariteit, vrede en de kunst van het samenleven in de Leuvense scholen een plaats te geven.

Kwalitatief onderwijs, waar elke leerling alle kansen krijgt en zijn of haar talenten kan ontwikkelen, bereiken we alleen door samen te werken met alle betrokkenen: leerkrachten, directies, ouders, zorgpersoneel, leerlingen... Daarom blijven we verder inzetten op Samen Onderwijs Maken (SOM), het netwerk waar alle partners in vertegenwoordigd zijn.

De stad kan dus binnen onderwijs een ondersteunende en sturende rol spelen op een aantal terreinen waar afstemming noodzakelijk is om de kansen van alle Leuvense kinderen en jongeren te vrijwaren en te stimuleren. Elke leerling moet een passende keuze van school en studierichting kunnen maken. Om de programmatie van studierichtingen op elkaar en om de noden van de leerlingen af te stemmen, stimuleren we overleg tussen de schoolbesturen. Vanuit haar regierol bemiddelt de stad ook bij de Vlaamse overheid voor extra middelen zodat we voor elk kind een goede school kunnen garanderen.

5.1 Iedere leerling gelijkwaardig

We willen het maatschappelijk denkpatroon doorbreken waarbij bepaalde studierichtingen meer waard zijn dan andere. Leuven moet ieders talenten aanspreken en mag niet alleen een ASO- of universiteitsstad zijn. De stad is hierbij een hefboom in een positieve benadering van TSO/BSO-richtingen, die zeer waardevol en broodnodig zijn.

209. We willen levensechte projecten opstarten die verschillende afdelingen samen realiseren (bv. een huis wordt gebouwd of gerenoveerd). Het onderscheid ASO/TSO/BSO zou door die samenwerking verkleinen én een andere visie bij de mensen én leerlingen kunnen bewerkstelligen. Over bestaande structuren heen kan je zo mensen bijeenbrengen, verbinden. Deze samenwerking stimuleren we vanuit het netwerk SOM (Samen Onderwijs Maken).
210. We maken realistische stageplekken voor TSO en BSO zichtbaar. Er bestaan al heel wat interessante stageplekken maar de stad Leuven kan hierin nog meer ondersteuning bieden en netwerken stimuleren, bijv. via interessante bedrijven voor duaal leren.
211. Binnen het Lokaal Overleg Platform (LOP) Basisonderwijs en Secundair onderwijs kan hier in samenwerking met en ondersteund door de stad aan gewerkt worden.

5.2 Kiezen en inschrijven

De stad speelt een belangrijke rol in het organiseren van een rechtvaardige en optimale inschrijvingsmethode zodat elk Leuvense kind en jongere zo goed mogelijk aansluit bij zijn/haar keuze voor de onderwijsvorm en -instelling.

212. We willen dat ieder kind in zijn buurt naar de basisschool kan. De inschrijvingsprocedures worden daarom op een algemeen, netonafhankelijk niveau georganiseerd. Voor de 'gebruiker' presenteert het Leuvense onderwijs zich als één samenhangend geheel. In dit verband kan SOM een organisatorische en administratieve taak krijgen, met uitbreiding naar een bovenstedelijk niveau. Zeker in het secundair onderwijs geldt de inschrijvingsproblematiek voor de hele regio omwille van het capaciteitstekort. Een uitbreiding van het onderwijsnetwerk

SOM over de grenzen van Leuven heen is hier zeker een mogelijke oplossing om tot een betere samenwerking te komen.

213. Om de overgang van lager onderwijs naar secundair onderwijs te ondersteunen, organiseren we met de netten een schoolbeurs van alle Leuvense secundaire scholen als eerste kennismaking met het aanbod van elke school. Voor sommige ouders is de drempel nu te groot om naar infoavonden te gaan. Een betere en gerichte keuze kan daaruit voortvloeien, waardoor het risico op watervalstelsel verkleint. De “opendeurdagen” dienen dan om het DNA van de school weer te geven.
214. Bij de overstap van de lagere school naar de middelbare school kan er een leerlingenfiche doorgegeven worden, met info over o.a. talenten, interesses...
215. Ook in de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs willen we secundaire scholen en hogescholen/universiteiten stimuleren om initiatieven te ontwikkelen om leerlingen een meer gefundeerde keuze te laten maken.
216. Voldoende capaciteit in het secundair onderwijs is belangrijk in het kader van school- en studiekeuze. We monitoren dat blijvend en brengen de plaatsen samen met de schooldirecties en het LOP Secundair onderwijs in kaart, zodat er tijdig ingegrepen kan worden door capaciteitssubsidies aan te vragen bij de Vlaamse overheid. Waar we kunnen, creëren we als stad samen met de scholen zelf capaciteit bij, zoals o.a. in KA De Ring en met de nieuwe secundaire school STROOM.
217. Dagopleidingen, avond- en/of weekendopleidingen, blended-trajecten, afstandslernen,.... . Leuven heeft een enorm rijk aanbod aan opleidingen. Om volwassenen wegwijs te maken in het aanbod en te begeleiden bij verdere studies, ondersteunen we Wegwijs In Educatie Leuven (WIEL). WIEL, dat startte als een proefproject van SOM, onderzoekt op welke manier we in Leuven alle 18-plussers, ongeacht hun (educatieve) achtergrond, verder kunnen helpen met hun wens om verder te leren, vanuit 1 centrale plek over opleidingsaanbieders heen.

5.3 Leerkrachten

We willen uitgaan van een waarderende houding t.o.v. leerkrachten: ze doen al heel veel en dat doen ze heel goed. De planlast werkt nu echter vaak negatief. Veel leerkrachten staan open voor vernieuwing, maar voelen weinig waardering voor hun werk. Daarom is het noodzakelijk om te luisteren naar de professionals in het onderwijslandschap, de leerkrachten. Zo zou Leuven dé onderwijsstad kunnen worden waar leerlingen én leerkrachten maximaal ondersteund worden.

218. We zetten initiatieven op, in samenwerking met SOM, die het welbevinden van leerkrachten en directies verhogen.
219. Vanuit de stad voorzien we een systeem van microkredieten en/of subsidies om leerkrachten op buitenlandse stages te laten gaan, om deel te nemen aan buitenlandse projecten. Starters kunnen zo hun startbekwaamheid vergroten en voor meer ervaren leerkrachten creëren we zo mogelijkheden om evoluties en innovatie in het werkveld op te volgen. Vanuit deze stages of projecten kunnen leerkrachten ook weer van elkaar leren en elkaar versterken.
220. We investeren in de MaakLeerPlek aan de Vaartkom, als een studie-leerruimte voor leerlingen, klassen, leerkrachten, gewone Leuvenaars en ook met “challenges”. Het wordt zo een plek waar uitdagingen uitgewerkt worden voor de stad of de buurt en dit over ASO/TSO/BSO-richtingen heen. SOM brengt leerkrachten vanuit verschillende richtingen samen en nodigt hen uit om die uitdagingen aan te gaan.
221. We richten een onderwijshuis op waar alle starters en andere stakeholders terecht kunnen met vragen, voor professionalisering en voor het uitwisselen van creatieve, vernieuwende onderwijsideeën. Daarbij kunnen ze samen met (Leuvense) onderwijsexperts op zoek gaan naar onderwijs voor de 21ste eeuw, met als krachtlijn de evenwichtige ontwikkeling van elk kind/jongere/volwassene. Ook hier liggen er kansen voor Leuven als innovatieve (onderwijs)stad.

Heel wat jongeren studeren aan een van de Leuvense lerarenopleidingen (KU Leuven, UC Leuven-Limburg, CVO). Voor heel wat net afgestudeerde leerkrachten is het echter moeilijk om zich staande te houden. Er komt ontzettend veel op hen af en uit onderzoek blijkt dat een groot aantal gemotiveerde jonge leerkrachten na korte tijd het onderwijs verlaat. Ook hierin kan de stad een ondersteunende rol spelen, net vanuit de gedachte dat jonge leerkrachten het onderwijs van de toekomst maken.

222. We zetten in op de samenwerking met de lerarenopleidingen om het lerarenberoep onder de aandacht te brengen van de jonge en diverse Leuvense inwoners en om een aantal krachtlijnen en thematieken van 21ste-eeuws onderwijs te benadrukken: STEM, STEAM, CLIL... en dit alles vanuit het sterke profiel van Leuven als cultuur-, kennis-, technologie- en onderwijsstad.
223. We ondersteunen en begeleiden jonge, startende leerkrachten. Vanuit SOM organiseren we labo's rond bepaalde thema's of behoeften van jonge starters, over de netten heen.
224. We zetten een 'Jonge Leerkrachten Academy' op. Hierbij denken we aan een ontmoetingsplaats waar jonge leerkrachten energie kunnen opdoen, steun kunnen vinden, ervaringen kunnen uitwisselen.
225. We overbruggen de kloof tussen werkveld en minister. Leuven nodigt beleidsmakers uit om innovatieve praktijken in onze scholen te komen bekijken en er beleidsconclusies uit te trekken. Leuven vraagt vertrouwen aan de minister om via proeftuinprojecten innovatie écht uit te proberen

5.4 Samen Onderwijs Maken (SOM)

Het is vanzelfsprekend dat 'Samen Onderwijs Maken (SOM), het Leuvense netwerk van onderwijsmakers, onderwijsondersteuners en de stad, een belangrijke rol blijft spelen. Dat de stad via SOM een onderwijsnetwerk organiseert waarbij de invulling in handen is van de scholen en de leerkrachten zelf en dat over de onderwijsnetten heen, is een grote sterkte. De stad faciliteert en geeft daarbij verantwoordelijkheid aan het onderwijsterrein, wat een duidelijke blijk van vertrouwen is. SOM kan verder doorgroeien voorbij directies en het CODI-niveau. We willen het aanbod doen doorsijpelen tot in de nerven van het onderwijs, tot bij de mensen op de werkvloer, de doeners. Daarbij gaan we uit van de eerder vermelde waarderende houding tegenover de leerkrachten.

226. Een SOM-on-stage zou deze positieve, waarderende insteek kunnen ondersteunen: laat Leuvense leerkrachten schitteren, stralen door hun eigen projecten in de verf te zetten en door hun werk "openbaar", "deelbaar" te maken met anderen. Zo kunnen leerkrachten aan elkaar TED-talks geven: ervaring en inzichten delen, ideeën lanceren, ...
227. We organiseren SOM-labo's tijdens de lesuren. Daarbij kunnen studenten van de lerarenopleidingen de aanwezige leraren vervangen in hun klassen. Studenten zouden zo werkervaring kunnen opdoen, begeleid en ondersteund door aanwezige collega's.
228. We willen met de Stad i.s.m. SOM investeren in vormingstrainingen en -trajecten rond verbindingsvaardigheden en conflictbemiddeling voor leerkrachten, zodat zij kinderen van kleins af aan vaardig kunnen maken in "het samen herstellen". Intervisies rond conflictbemiddeling en herstelbeleid zouden ondersteund kunnen worden door de stad Leuven. Scholen kunnen dit dan in hun curriculum opnemen.

5.5 Ouders

Ouders zijn belangrijke "stakeholders" binnen onderwijs. Zij zijn - als het over onderwijs gaat - een belangrijke doelgroep. Wij denken dus dat het nodig is om voorstellen en ideeën af te toetsen bij deze groep. We zien ouders als partners in SOM.

229. Zo willen we maximaal inzetten op ouderbetrokkenheid via samenwerking met buurtwerkingen, sociale organisaties, economische organisaties...
230. De ouderbetrokkenheid kan in (lagere) scholen vergroot worden door buurtwerking in schoolgebouwen te laten plaatsvinden. Door samen te zitten in een ruimte ontstaat er een

verbinding tussen ouders en de school. Ouderbetrokkenheid schuilt soms in heel kleine dingen: koffie in een klasruimte krijgen of maken, de leraarskamer overnemen voor een activiteit met de buurt... Indien de ouderraad enkel een vergadercultuur heeft, is de betrokkenheid van ouders veel kleiner.

5.6 Iedereen mee

Leuven moet de gelijkekansen-onderwijsstad van Vlaanderen zijn. Onderwijs is hier de ideale hefboom. "Iedereen mee" geldt ook voor het brede Leuvense onderwijslandschap. We willen schulden op school vermijden. De stad ondersteunt nu al scholen financieel waar veel ouders moeite hebben om de schoolfacturen te betalen. Deze armoedebestrijding op school gaan we uitbreiden. Tegelijk willen we met bijkomende ondersteunende maatregelen de schoolkosten drukken.

We willen de samenwerking tussen scholen en verenigingen stimuleren waar armen het woord nemen. Hiervoor werken we samen met ervaringsdeskundigen, zowel op het niveau van de school als op het niveau van het onderwijsbeleid.

231. We gaan resoluut voor kosteloos onderwijs voor elk kind in het Leuvense basisonderwijs. Elk kind krijgt elke dag gratis een gezonde warme maaltijd, geregeld gratis op schooluitstap en beschikt over gratis kwalitatief schoolmateriaal.
232. We blijven zwaar inzetten op het Buddy-project, waarbij honderden vrijwilligers jaarlijks aan duizenden leerlingen uit een kwetsbaar milieu huiswerkbegeleiding geven. Zo willen we nog meer leerlingen bereiken.
233. De kloof tussen kansarm en kansrijk werken we weg door bijvoorbeeld te investeren in een gezond ontbijt en/of warme maaltijd voor elke leerling. Ook hier kan een samenwerking tussen stad-school-ouder voor meer betrokkenheid en kansen zorgen. We bouwen welzijnsvoorzieningen uit op school in nauwe samenwerking met onder meer het OCMW.
234. We zetten in op de sensibilisering van de school, van de leerkracht, van de ouders, van de buurt rond de thematiek armoede, welzijn en diversiteit.
235. We bieden financiële, logistieke en inhoudelijke ondersteuning bij initiatieven en programma's rond burgerzin en diversiteit in de Leuvense scholen/onderwijsinstellingen.
236. We faciliteren en ondersteunen initiatieven die extra aandacht besteden aan het onthaal van (anderstalige) nieuwkomers, zowel kinderen als hun ouders (bv. lessen Nederlands voor ouders en kinderen).
237. We willen scholen inbedden in hun omgeving en brede context van buurt, bedrijven en culturele instellingen. Scholen zijn immers plaatsen van ontmoeting. Mensen leren er elkaar kennen, er ontstaan vriendschappen, kortom onderwijs zorgt voor verbinding en verbondenheid, in diversiteit.
238. We zetten verder in op welbevinden op school en stimuleren scholen om deel te nemen aan het antipestprogramma KiVa.
239. We blijven Jobspotters ondersteunen en uitbreiden. Met Jobspotters kunnen leerlingen uit de eerste graad secundair onderwijs van verschillende jobs proeven en zo ontdekken wat ze graag doen en wat ze moeten kunnen en kennen voor bepaalde jobs.
240. We geven kinderen een stem in het onderwijsbeleid van de stad en betrekken hen ook meer bij SOM. Naar analogie met de kinderklimaatraad, kunnen de leerlingen aanbevelingen verstrekken en advies geven aan het stadsbestuur.
241. We staan achter het principe van inclusief onderwijs, dat het Vlaamse M-decreet wil verwezenlijken. Alleen schieten de ondersteuning en begeleiding bij ouders, leerlingen, leerkrachten, scholen... schromelijk tekort. Kinderen met specifieke onderwijsbehoeften hebben recht op de begeleiding die ze nodig hebben. De stad zal dan ook de nodige inspanningen doen om niet alleen de eigen scholen, maar ook het ganse onderwijsveld voldoende te ondersteunen, zeker als de Vlaamse ondersteuning niet volgt.

5.7 Duurzaamheid en gezondheid

We willen in het onderwijs veel aandacht besteden aan het aspect duurzaamheid in zijn vele betekenissen. Omdat het onderwijs de basis legt voor de zorg voor een gezond leefmilieu, de overschakeling naar een duurzaam economisch groeimodel en de kwaliteit van de leef-, leer- en werkomgeving van volgende generaties.

242. Samen met onderwijsinstellingen gaan we op zoek naar hoe de school(omgeving) kan evolueren naar een gezonde, aangename, duurzame leer- en leefomgeving. We bieden ondersteuning bij speelplaatsvernieuwing en initiatieven die bijdragen aan een ecologische school(omgeving). Onderwijs, veiligheid en mobiliteit zijn hier aandachtspunten. We initiëren en ondersteunen de uitbreiding van het aantal schoolstraten. Daarbij stimuleren we ouders en kinderen om het STOP-principe toe te passen en te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer naar de school te komen.
243. We blijven investeren in Groenplaats, waarmee scholen hun speelplaats kunnen vergroenen en openstellen voor de buurt. Kinderen voelen zich immers beter in een groene, gevarieerde buitenruimte, waar rustige en avontuurlijke plekken elkaar afwisselen.
244. We blijven de Klimaatscholen ondersteunen met een educatief aanbod. Binnen dat project spannen de scholen en hun leerlingen zich in om van Leuven een klimaatneutrale stad te maken.
245. We breiden het project rond verkeerseducatie 'Bewust op de Baan Beweeg ik' (BOBBI) verder uit. Dankzij BOBBI leren elk jaar meer dan 8.000 leerlingen uit het lager onderwijs zich veilig verplaatsen in het verkeer. Sinds 2002 organiseert de preventiedienst van de stad Leuven in samenwerking met de politie en de gemeenschapswachten een reeks van verkeerseducatieve activiteiten voor kinderen om hen op een veilige manier als fietser of voetganger aan het verkeer te laten deelnemen. Leerlingen nemen deel aan verkeerswandelingen, fietsvaardigheidsoefeningen, kennistestjes, dodehoekactieweek, fietscontroles, verkeerslessen, het mobiele verkeerspark, fietsexamens en een 'autoarme schoolveertiendaagse'.

5.8 Cultuur en onderwijs

De school is de plek bij uitstek waar elk kind kansen krijgt om kunst en cultuur te beleven. Ook hierin willen we een belangrijke rol spelen.

246. Samenwerking met de Leuvense culturele instellingen stimuleren en ondersteunen. Zo wordt er gedacht aan het opnieuw opzetten van een cultuurnetwerk. Daarmee willen we niet enkel met de school naar cultuur, maar cultuur ook de school binnenbrengen.

5.9 Vernieuwing en versterking verder uitbouwen

Tijdens de voorgaande legislaturen ontstonden er heel wat onderwijsgerelateerde initiatieven in Leuven. We willen vanuit een ondersteunende en faciliterende rol ten volle blijven inzetten op dit soort van onderwijsversterking en -vernieuwing in de brede zin.

Hierbij verwijzen we opnieuw naar SOM (zie eerder), maar ook naar de internationale school, Stroom, Kinderkuren, de Doe-boerderij in de Abdij van Park en andere onderwijsinitiatieven die in de stijgers staan. De MaakLeerPlek aan de Vaartkom willen we verder uitbouwen voor onderwijs.

De stad kan ook een duidelijke rol spelen als organisator en actor in bv. het deeltijds kunstonderwijs en in de stedelijke basisschool. Hier kunnen pedagogische vernieuwing en democratisering als basisprincipes voor onderwijs van de 21ste eeuw vooropgesteld en nagestreefd worden. Hier liggen duidelijke kansen om als stedelijk onderwijs voorloper in de noodzakelijke vernieuwing te zijn.

247. We blijven werk maken van 'Brede school', waarbij een school verankerd is in de buurt. We hebben bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

248. Stad Leuven kan inzetten op en investeren in lessen verbindingsvaardigheden, conflictbemiddeling bij leerlingen. Dit kan zorgen voor een verbindend schoolklimaat en een anti-geweldbeleid dat door leerlingen gedragen en toegepast wordt.
249. Streven naar de maximale ontwikkeling van de verschillende talenten binnen heterogene klassen. We moedigen klasdifferentiatie aan als mogelijke werkvorm om meer leerkansen te bieden aan alle leerlingen, want verschillen tussen leerlingen zijn meer regel dan uitzondering. Daarbij is er ook aandacht voor competenties die voor de toekomst van de individuele leerlingen en de samenleving van groot belang zijn. Denk aan sociale, digitale, fysieke en creatieve vaardigheden. De stad kan hierbij overleg tussen beroepsopleidingen en ondernemingen uitbouwen om volwaardige vormen van duaal leren te stimuleren.

6 Duurzame stad

We staan de komende decennia voor de uitdaging om te evolueren naar een duurzame, koolstofvrije samenleving. Tegen 2030 willen we van Leuven één van de meest leefbare steden van Europa maken, met gezonde lucht, veel groen en water en duurzame energie. We kregen daarvoor reeds de European Green Leaf Award, een prestigieuze klimaatprijs, voor alle inspanningen die we met heel de stad leveren om die ambitie waar te maken. We vergroenen Leuven, we werken aan een duurzame mobiliteit en ook op vlak van energieproductie en -verbruik doen we grote inspanningen. Zestig procent van de Leuvense CO₂-uitstoot komt van gebouwen. Hoe lager het energieverbruik, hoe beter voor onze uitstoot. Ook voor de portemonnee.

Doorheen het programma schuiven we naar voren hoe wij hier in Leuven op een sociaal verantwoorde wijze invulling aan willen geven. In dit hoofdstuk gaan we specifiek in op de deelaspecten energie, gebouwen, consumptie, landbouw en groen en water in de stad. In dit kader willen we echter ook expliciet verwijzen naar het hoofdstuk mobiliteit. Vervoer is namelijk goed voor 25 procent van de uitstoot op Leuven's grondgebied, dus om de transitie te kunnen maken is een verdere verschuiving naar duurzame vervoersmodi een noodzaak.

6.1 Vzw Leuven 2030

De voorbije legislatuur is met Leuven 2030 alvast een belangrijke stap vooruitgezet. We erkennen de rol van deze vzw, die met de inzet van alle kennis en engagement die Leuven rijk is op een participatieve wijze de kaart van een klimaatneutrale stad trekt.

Als stad blijven we dit maximaal ondersteunen. Daarnaast zullen wij ons inzetten om extra partners en financierders aan te trekken om zo de draagkracht en de capaciteit van de vzw verder te versterken. De stad zal optreden als loyale en sterke partner van de organisatie. We gaan radicaal voor het verbindend model voor Leuven 2030.

De transitie van Leuven kunnen we niet waarmaken met een louter politiek proces, omdat iedereen mee moet zijn: inwoners, bedrijven, onderwijsinstellingen, organisaties, verenigingen, vakbonden enzoverder. Leuven 2030 is daarbij de perfecte spil en blijft autonoom en los van het politieke functioneren. Wat niet wegneemt dat we als stad nauw betrokken zijn en samenwerken rond de doelstellingen. Om dit alle kansen te geven zien we vier rollen weggelegd voor het stadsbestuur:

1. een voorbeeldfunctie in de eigen bedrijfsvoering en in het beheer van publieke ruimtes
2. een ondersteunende rol (financieel, inhoudelijk én praktisch) voor initiatieven gericht op de transitie van onze stad
3. een regelgevende rol om goed gedrag aan te moedigen en onwenselijk gedrag af te raden
4. een netwerkfunctie (ook op internationaal niveau) om te blijven bijleren als stadsbestuur en goede praktijken uit te wisselen

Op het vlak van governance wensen we uitdrukkelijk dat het stadsbestuur duurzame ontwikkeling integreert in haar strategisch management. Zo willen we het hoogst haalbare ambitieniveau waarmaken, gedragen door alle beslissingsorganen. Inhoudelijk hanteren we de Strategische Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties als referentiekader, met de focus op een aantal prioritaire kernthema's.

6.2 Meten is weten

De ambitie van Leuven 2030 is een gezonde leefomgeving, ook in de toekomst. Daarvoor moeten we permanent meten om te kunnen nagaan of onze acties effect hebben. Luchtkwaliteit is daarin een belangrijke prioriteit.

250. We volgen de doelstellingen van het klimaatactieplan frequent op.

- 251. We willen luchtkwaliteitsmetingen als onderdeel van het performant maken van Leuven. Stad Leuven investeert in sensoren van hoge kwaliteit en onderzoekt de mogelijkheid om er draagbare sensoren voor in te zetten (“weareables”).
- 252. We bouwen verder op de ervaring die burgerinitiatieven zoals Leuvenair en Curieuzeneuzen opgedaan hebben. Door met hen samen te werken, creëren we draagvlak om op basis van de resultaten een luchtkwaliteitsbeleid vorm te geven.
- 253. We brengen geluidshinder afkomstig van verkeer in kaart en onderzoeken de mogelijkheden om die hinder te beperken.

6.3 Gebouwen energiezuiniger maken

Uit de nulmeting van Leuven 2030 vzw bleek dat niet minder dan 60 procent van de CO₂-uitstoot voor Leuven toe te schrijven is aan het gebruik van gebouwen. Willen we de ambitie om klimaatneutraal te worden waarmaken, dan is dit het domein waar de grootste transitie plaats moet vinden. We hebben de voorbije legislatuur alvast de eerste stappen genomen met het eigen patrimonium en is heel wat laaghangend fruit alvast geplukt. Als stad hebben we evenwel een bredere impact dan enkel op het beheer van de eigen gebouwen. Bovendien, met het oog op 2030 en bij uitbreiding 2050 dienen we ook de lange termijn voor ogen te houden en mogen we ons niet blindstaren op de reducties van broeikasgassen jaar na jaar. Zo is het om klimaatneutraliteit te bereiken noodzakelijk om het gebruik van fossiele brandstoffen op termijn volledig uit te faseren. Zo zal bijvoorbeeld een overschakeling van stookolie naar aardgas wel tot een uitstootdaling leiden, maar blijft de fossiele afhankelijkheid duren.

Als algemeen principe hanteren we de Trias Energetica, die voorschrijft in de eerste plaats de energievraag zoveel mogelijk te beperken, vervolgens in te zetten op duurzame energiebronnen, en tot slot de restvraag naar fossielen zo efficiënt mogelijk in te vullen.

Om de energietransitie mogelijk te maken, dient het aantal renovaties en de investeringen in duurzame ingrepen en maatregelen sterk toe te nemen. Dit vereist enerzijds het aantrekken van middelen om dit te realiseren en anderzijds een sterke inzet op communicatie.

- 254. Naast het voorzien van eigen middelen voor het klimaatneutraal maken van Leuven, nemen we het voortouw in het aantrekken van subsidies om de klimaattransitie mogelijk te maken.
- 255. We geven als stad het goede voorbeeld bij eigen projecten. Dit doen we door bijvoorbeeld bij aanbestedingen strenge eisen te stellen naar gebouwefficiëntie toe, het gebruik van duurzame en hernieuwbare materialen en waar mogelijk door aanpasbaar te bouwen.
- 256. We reguleren en monitoren de huurmarkt en sluiten een duurzaamheidscontract af met verhuurders: subsidie voor isolatie en energie als compensatie voor maximum huurprijseis. Om burgers, bedrijven en organisaties te betrekken bij de Leuvense transitie is het belangrijk om eigenaarschap te creëren. Iedereen moet de kans krijgen om ook financieel hierin te participeren, en wie daar de middelen niet voor heeft, moet er wel ook de vruchten van kunnen plukken. De sociale dimensie is heel belangrijk; samenwerking met sociale huisvestingsmaatschappijen Dijledal en SWAL is daarom essentieel. Minder energie verbruiken is minder betalen.
- 257. Voor niet-residentiële gebouwen mag de aanpak zoals in het Elena-project met o.a. scholen als partners in de toekomst verder opgeschaald worden door samenwerking tussen gebouwbeheerders. Een meer gecentraliseerde aanpak door één coördinator vergroot de scope.
- 258. We zetten goede praktijken van burgers die initiatief nemen in de kijker. Door zichtbaarheid en richtbaarheid aan bestaande projecten te geven vergroot je de kans op opschaling, omdat voorbeelden en ambassadeurschap inspirerend kunnen werken.
- 259. Om de transitie goed te kunnen opvolgen en waar nodig bijsturen, ontwikkelen we goede monitoringsystemen. We moeten hiervoor de expertise, aanwezig bij de kennisinstellingen in onze stad, aanwenden.
- 260. We versterken het ruimtelijk en duurzaamheidsbeleid: De speerpunten die verankerd werden in het Tweede ruimtelijk structuurplan (groen, water, stadslandbouw en voedselstrategie,

hernieuwbare energie, biodiversiteit, klimaatadaptie, energie-efficiëntie gebouwen, verdichting,...) worden onverwijld in praktijk omgezet.

261. We zetten de creativiteit van Leuvense jongeren en studenten in door aan te moedigen om Leuvense casussen te gebruiken voor groepsopdrachten, bachelor- en masterproeven, seminars,...
262. We creëren ruimte voor experiment en ondernemerschap. In samenwerking met o.a. de kennis- en onderwijsinstellingen, Leuvense bedrijven, Leuven MindGate en het Smart City project, willen we de mogelijkheden aanwenden om Leuven als Living Lab te gebruiken, big data in te zetten en tegelijk kansen creëren voor start-ups met straffe ideeën.
263. We stimuleren de circulaire economie in Leuven en vergroten het potentieel. In dat systeem (her)gebruiken, delen en recyclen we grondstoffen en producten maximaal. Initiatieven zoals Maakbaar Leuven (een platform voor herstel- en deeleconomie), Velo vzw (fietsen een tweede leven geven) en de kringwinkel van Spit vzw verdienen alle kansen. Daarnaast willen we de mogelijkheden naar urban mining in Leuven (laten) onderzoeken.
264. We betrekken de brede regio in de transitie, bijvoorbeeld met betrekking tot energie, wonen en mobiliteit.
265. We werken een label uit voor sterke initiatieven, gekoppeld aan ambassadeurs.
266. We willen het duurzaamheidsdenken binnen de stadsdepartementen verder stimuleren en verder naar buiten uitdragen
267. We werken samen met Eandis verder aan het Masterplan Openbare Verlichting. Met dat Masterplan willen we structureel minder energie verbruiken, zonder in te boeten aan gezelligheid, veiligheid of comfort voor de burgers.
268. We blijven handelaars sensibiliseren om hun winkeldeuren gesloten te houden en zo geen koeling of warmte verloren te laten gaan.
269. We nemen opnieuw een thermische luchtfoto van de stad en vergelijken de resultaten. We maken middelen vrij om inwoners te sensibiliseren en te begeleiden bij (collectieve) renovaties.
270. We breiden de stedelijke energiepremie uit.

6.4 Leuvense energie opwekken

Leuven heeft nog onbenut potentieel voor het lokaal opwekken van energie. Windmolens zijn er nog niet, maar we blijven hiervoor ijveren zodat er zo snel als mogelijk langs de E314 en E40 komen. Daarnaast telt Leuven nog heel wat grote en kleine daken met potentieel voor het opwekken van zonne-energie. Ook warmtenetten onderzoeken we. Op termijn willen we volledig draaien op hernieuwbare energie die grotendeels in Leuven geproduceerd wordt.

271. Om dit bestaande potentieel zo goed mogelijk aan te boren, geven we de samenwerking met de coöperatie LICHT LEUVEN een doorstart. Er is nood aan een Leuvense energiecoöperatie die kennis en middelen kan bundelen om concrete projecten op te starten. Burgers worden uitgenodigd om in de coöperatie te participeren. Leuvenaars kunnen samen investeren in zon, wind en waterkracht en delen in de winst.
272. Wie zelf zonnepanelen wil installeren gaan we zoveel mogelijk ontzorgen. In eerste instantie door via een fysiek én digitaal energieloket goede informatie te ontsluiten over of je dak geschikt is en wat het rendement en de investeringskosten zijn. Maar daarnaast ondersteunen we burgers onder meer in de samenaankoop van installaties.

6.5 Naar minder en groenere stroom

Vandaag kan Leuven lang niet alle stroom opwekken die ze verbruikt. Als stad reiken we daarom de Leuvenaars de hand om minder stroom te verbruiken en op groene stroom over te schakelen.

273. Als doelstelling stellen we voorop tegen 2024 minstens 60 procent van de Leuvenaars naar groene stroom te hebben overgeschakeld. De groene stroomcampagne 'Leuven Switcht' van Leuven 2030 maakt het alvast heel eenvoudig om bewust en goedkoop over te schakelen op groene stroom.
274. We voorzien incentives om energiebesparende maatregelen te nemen of om over te schakelen op groene stroom op de verhuur- en kotenmarkt. De EPC-score en het al dan niet aanbieden van groene stroom als onderdeel van het Leuvense Kotlabel is een goed begin. We doen bijkomende inspanningen zodat huurders een beter zicht op het verwachte verbruik krijgen.
275. De isolatienormen voor huurwoningen worden vanaf 2020 veel strenger. We gaan op zoek naar financieringsmodellen die een win-win mogelijk maken voor huurder en verhuurder en zetten een sensibiliserende campagne op specifiek gericht op verhuurders.
276. We willen dat de energiewaarde (EPC) duidelijk vermeld staat bij het verhuren van een woning. We zullen als stad steekproefsgewijs huurwoningen zonder geldig EPC aangeven bij het VEA (Vlaams Energie Agentschap).

6.6 Verwarmen – CO2 én geld besparen, met het oog op 2030

Sinds de nulmeting van 2010 werd minder CO₂ minder uitgestoten, vooral door de overschakeling van stookolie naar aardgas. Op termijn zal het gebruik van aardgas ook tot het verleden horen. Dit is geen evidente uitdaging. Bij de bouw van nieuwe grote projecten (zoals in de ontwikkeling bij Janseniushof, de Hertogensite) is een warmtenet aan de orde (met warmtepompen gebruikmakend van grondwater, geothermie,...). Bij renovaties is het vaak moeilijker. De komende legislatuur zal cruciaal zijn in het onderzoeken van welke warmtenetten waar precies mogelijk zijn en wat de realisaties al dan niet in de weg staat.

277. Tegen 2020 willen we dat de stad een ambitieus warmtebeleidsplan heeft met doelgerichte acties om Leuven in de toekomst duurzamer te verwarmen en koelen. Bij de realisatie neemt de stad een actieve, bemiddelende rol op tussen potentiële partners.
278. We onderzoeken welke maatregelen effectief zijn in het aanmoedigen van CO₂-neutraal verwarmen bij particulieren, en welke rol we daar als stad in op kunnen nemen.
279. We zetten de Energiebus meer in om laagdrempelig energie-advies tot in de buurten te brengen.
280. We stimuleren samen met de KU Leuven onderzoek naar te gebruiken technieken (riothermie, het water dat door de stad stroomt voor koeling, warmtekrachtkoppelingen) als naar haalbaarheid en de schaal waarop alternatieve warmte kan gebruikt worden.

6.7 Delen, hergebruiken en herstellen in afvalarme stad

Wat we consumeren en hoe we consumeren heeft een grote impact. Bij een duurzame stad hoort een afnemende afvalberg. Daarom moeten we inzetten op de verdere ontwikkeling van lokale, circulaire én deeleconomie, en dit in de verschillende sectoren zoals huisvesting, mobiliteit, ruimte,... Dit komt tevens terug in de desbetreffende hoofdstukken.

281. Bij de eigen aanbestedingen nemen we het voortouw in het implementeren van circulaire criteria.
282. We maken een actieplan circulaire economie op en geven initiatieven in het kader van herstel- en deeleconomie alle kansen door ze te ondersteunen (praktisch en financieel) en zichtbaar te maken. Goede projecten (zoals Velo vzw, Maakbaar Leuven, de MaakLeerPlek,...) moeten bestendig worden en verdienen opschaling. We zien hierin ook veel potentiële voordelen voor economisch kwetsbare Leuvenaars. We willen dit dan ook zeker koppelen aan wijkwerkingen en decentraal organiseren.

- 283. Verpakkingsvrij winkelen staat nog in de kinderschoenen. We gaan het gesprek aan met de bestaande initiatieven en de Leuvense middenstand en zullen hier samen stappen in vooruit zetten.
- 284. We bouwen kennis op omtrent circulair bouwen en stimuleren innoverende initiatieven hieromtrent op Leuven's grondgebied.
- 285. We blijven inwoners aanmoedigen om goed te sorteren. De roze zak is een succes in Leuven, daar blijven we op in zetten.
- 286. Aan appartementsgebouwen plaatsen we sorteerstraten. Die straten zijn een duurzame uitbreiding op de huis-aan-huisinzameling van afval. Door al het afval op één plaats te verzamelen, wordt het afval van een honderdtal gezinnen in één beweging opgehaald, wat voor minder uitstoot zorgt. Bovendien moeten inwoners van appartementen hun afval niet bijhouden tot de ophaaldag, maar kunnen ze het 24/7 in de containers kwijt. Aan sociale huisvesting voorzien we sociale correcties.
- 287. We blijven een nultolerantie voor sluikestort hanteren. Glasbollen gaan ondergronds en in de meldingsapp voor putten en losliggende tegels is ook de mogelijkheid om sluikestort te signaleren.
- 288. We kiezen voor afvalarme en duurzame evenementen en onderzoeken samen met organisatoren en horeca hoe we dat kunnen realiseren.
- 289. We organiseren de mobiele containerparken vaker en op meer locaties, zodat ook inwoners zonder auto hun afval kwijt kunnen. Bovendien zijn mobiele containerparken voor mensen die er niet meer vertrouwd zijn een aangename kennismaking.
- 290. We sensibiliseren nog meer rond afvalpreventie en reductie van gebruik van plastics.

6.8 Lokale voeding en landbouw

Voeding is het belangrijkste element van onze consumptie. Als sp.a hechten we veel belang aan gezonde, lokale voeding en willen we de komende zes jaar dan ook inzetten op het versterken van de plaats van voeding in en rond onze stad. De voedselkeuzes die we maken hebben een grote ecologische impact, dus ook in het kader van de ambitie om Leuven tegen 2030 klimaatneutraal te maken is dit een belangrijk thema. Het educatieve aspect van voedselprojecten is ook van groot belang. Onderstaande elementen zullen deel uitmaken van een globale voedselstrategie die we voor Leuven willen uitwerken.

- 291. We promoten duurzame en gezonde voeding bij de Leuvenaars, door het lokale aanbod zichtbaarder te maken via de bestaande initiatieven en nieuwe campagnes op te zetten, bijvoorbeeld door korte keten te introduceren bij bestaande evenementen.
- 292. Ook binnen het onderwijs kan duurzame en gezonde voeding en de korte keten nog meer aandacht krijgen, door schoolmoestuinen aan te leggen, door bezoeken bij een landbouwer of aan de Doe-Boerderij in Abdij van Park.
- 293. Vandaag nemen meer dan 650 Leuvenaars deel aan het zelfoogstproject in Heverlee. Omdat er veel potentieel inzit, gaan we als stad actief op zoek naar grond en partners om het aandeel van zelfoogst te vergroten. In de eerste plaats zetten we hiervoor landbouwgrond van de stad en het OCMW in. Zo kunnen deze lokaal renderen, met een effectieve impact op de stad.
- 294. We laten zowel groen als van kleinschalige landbouw tot in de stad reiken. Vanuit dat idee ijveren we voor creatieve, gedurfde initiatieven. Denk bijvoorbeeld aan kleinvee op grasvelden, meer boomgaarden met fruitbomen, een zelfoogstconcept met aardbeien en andere bessen binnen de ring, of een doe-boerderij om van jongsaf met landbouw in contact te komen.
- 295. We promoten lokale producten bij de middenstand en moedigen horeca aan om die producten in de kijker te zetten.
- 296. Distributie is een groot knelpunt voor kleine lokale boeren. We faciliteren de afzet van lokale voeding in de stad. Daartoe geven we in de eerste plaats als stad zelf het goede voorbeeld

door consequent te kiezen voor lokale voeding. Daarnaast nemen we als stad een coördinerende rol op in het opzetten van een distributiesysteem (met duurzame vervoersmiddelen), met als partners de lokale boeren en sociale economiepartners. We gaan ook op zoek naar partnerschappen om het Leuvense aanbod tot bij de consument te brengen, en onderzoeken hoe we grootwarenhuizen kunnen aanzetten om lokale producten in hun assortiment op te nemen. Daarop aanvullend zet een lokale boerenmarkt (eventueel als onderdeel van een andere markt) het lokale aanbod extra in de verf.

297. In Vlaanderen is slechts 0,6 procent van de landbouw biologisch, tegenover het Europees gemiddelde van 6 procent. We willen als Leuven het goede voorbeeld geven en stellen daarom als doelstelling voorop om beter te doen dan het gemiddelde. Dit komt neer op een doelstelling van meer dan 72 hectare op een totaal van 1.200. Bij de ontwikkeling van de biologische landbouw zien we de integratie van sociale tewerkstelling als een grote meerwaarde.
298. Om het telen van groenten in de stad aan te moedigen en te begeleiden, introduceren we – parallel aan de compostmeesters – een Leuvense moestuinmeester(es). Deze persoon kan scholen, burgers, studenten en organisaties begeleiden bij het opzetten en opvolgen van hun moestuinen of volkstuintjes, en kan op zoek gaan naar nieuwe opportuniteiten en samenwerkingsverbanden.
299. We stellen braakliggende stukken grond, en afgebakende stukken aan parken in de stad ter beschikking voor buurtmoestuintjes.

6.9 Meer groen en water in de stad

Groen en water hebben veel meer functies in een stad dan we op het eerste zicht vermoeden. Bomen zuiveren en verkoelen de lucht, houden warmte tegen, bieden huisvesting voor dieren en houden water vast met hun wortels. De waterlopen zorgen eveneens voor verkoeling, bieden een habitat voor fauna en flora en zijn een belangrijk hulpmiddel om overtollig water weg te halen uit de stad. Minstens even belangrijk als bomen en water is de manier waarop we omgaan met de grond. Verharding van de bodem bemoeilijkt het insijpelen van water en vergroot het hitte-eiland-effect en de kans op overstromingen.

De verdere vergroening is noodzakelijk voor klimaatadaptatie en mitigatie: we moeten meer grote bomen planten en deze plaats geven om te groeien. Als we over 20-30 jaar grote bomen willen hebben, zullen we die nu moeten aanplanten.

Met andere woorden, we zijn het aan onszelf en de volgende generaties verschuldigd om ambitieus te zijn en grote stappen vooruit te zetten.

300. We willen tegen 2030 10.000 bijkomende bomen planten. In een Masterplan leggen we vast waar welke bomen moeten komen, en hoe dit praktisch gerealiseerd en gebudgetteerd wordt. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn de keuze voor ecologische diversiteit, een goede verhouding tussen klimaatrobuuste en inheemse bomen, en de keuze voor grote bomen waar mogelijk.
301. Om het groengevoel in de stad te versterken, willen we de groene plekken in de stad met elkaar verbinden met behulp van groene corridors van bomen en groengevels.
302. Op de ring versterken we de aanwezigheid van groen, en ook rond breder rond de stad versterken en verbinden we het groen zodat een 'green belt' ontstaat.
303. We vergroenen veelgebruikte fietsroutes zoals en van de Maria Theresiastraat en Vesaliusstraat een groene boulevard. Bij de heraanleg voorzien we intensieve vergroening, brede fietspaden en een aansluiting met het park aan de Remysite.
304. Naast het aanplanten van bomen is het ecologisch diversifiëren van de Leuvense parken een aandachtspunt (en dit geldt zowel voor de flora als de fauna). Er is nood aan meer biodiversiteit in de aanplanting en de mate van beheer. Zo geven we op bepaalde plaatsen de natuur de kans om te verwilderen door hier minimaal aan groenbeheer te doen. Een bijkomende meerwaarde van verwilderde natuur is dat het kinderen de kans geeft om zelfs midden in de stad in de natuur te spelen.

305. We helpen scholen te kiezen voor verwilderde plekken op speelplaatsen, via het project Groenplaats. We moedigen scholen aan speelplaatsen ook open te stellen voor de buurt.
306. We stellen een kader op waarbinnen ecologische diversiteit bij elke (her)aanleg van park, plein of groenzone van in het begin mee ingepland wordt, in overleg met de groendienst, om zo tot een gebalanceerde ecologische diversiteit te komen.
307. We werken onverminderd voort aan acties om onze koesterburen in stand te houden. Voor Leuven zijn dan eikelmuis, gewone grootoorvleermuis, gierzwaluw, hazelworm, huiszwaluw, kamsalamander, slechtvalk, Spaanse vlag, veldkrekkel, weidebeekjuffer.
308. We breiden het nestkastprogramma voor gier- en huiszwaluwen uit en gaan actief op zoek naar geschikte locaties om kasten te hangen.
309. We ondersteunen de slechtvalk- en uilenpopulatie in Leuven en betrekken de inwoners, bijvoorbeeld door webcams in de kasten te hangen.
310. De bijen hebben het moeilijk in onze contreien. Hun aantal gaat achteruit, onder invloed van het gebruik van pesticiden en een minder natuurlijke leefomgeving. Terwijl bijen onmisbaar zijn voor onze voedselproductie. Om onze bijenpopulatie een boost te geven, werken we onverminderd voort aan het bijenplan en ondersteunen we de stadsimker waar nodig.
311. Andere kansen voor vergroening zijn groengevels en groendaken. De stad geeft het goede voorbeeld en brengt gevelgroen aan aan stadsgebouwen. Verder neemt de stad naast een informerende rol ook een ontzorgende rol op zich. In het bijzonder in het geval van groengevels voorzien we niet enkel informatie over welke planten geschikt zijn, maar gaan we een stap verder door zelf het aanbrengen op ons te nemen. Het volstaat om met een aantal burens een groengevel aan te vragen en we komen deze kosteloos aanleggen. In straten met weinig gevelgroen nemen we als stad ook een proactieve rol op. Tegen 2024 willen we minstens 2.000 extra groengevels realiseren. Met een prijs voor de mooiste tuingevel brengen we het thema nog meer in beeld.
312. We willen niet alleen groen op de gevels maar ook groenslingers over de straat heen, van muur tot muur. We zoeken zelf naar geschikte straten daarvoor maar geven de voorkeur aan initiatieven van burens of handelaars in hun straat.
313. We betrekken inwoners bij groen en natuur. Bij nieuwe groenprojecten overleggen we met de buurt, en kunnen burgers zich engageren om het meter/peterschap voor een buurtpark, buurtmoestuin of ander buurtgroen op zich te nemen.
314. We stimuleren bewoners om de vergroening van hun buurt aan te pakken. Waar bijvoorbeeld parkeerplaatsen verdwijnen, helpen we de bodem te ontzegelen en planten we bomen of andere planten aan.
315. Op langdurig ongebruikte of onderbenutte privéterreinen bekijken we met de eigenaars om er permanente en waardevolle groenaanplanting en/of buurtmoestuinen op te zetten.
316. We moeten niet gewoon een betonstop invoeren, maar zelfs een beton-omkeer inzetten door actief de bodem te beginnen ontzegelen en perforeren. Bij (her-)aanleg kiezen we maximaal voor waterdoorlaatbare oppervlakten. Om de druk op de stad te verlichten, gecombineerd met meer open ruimte, zullen we in de toekomst meer de hoogte in moeten gaan.
317. We vergroenen prioritair de buurten waar op dit moment nog te weinig publiek groen aanwezig is.
318. Bij heraanleg van straten en pleinen passen we een groen- en watertoets toe.
319. Om het groene karakter van de stad te versterken en de belevingswaarde te vergroten, trachten we zo veel mogelijk het groen in de stad met elkaar te verbinden en toegankelijk te maken. Een mooie opportuniteit hiervoor stelt zich met het openleggen van de Dijle, waarmee je een blauwgroen lint doorheen de stad kan creëren, van Keizersberg tot Heverlee-bos.
320. We blijven verder parken aanleggen. Daarbij proberen we ook gesloten, private groenpercelen publiek te maken door ze aan te kopen of in erfpacht te nemen, zoals we deden met de Abdij van Park, het Lemmenspark of Keizersberg.

321. Felle regenbuien zullen in de nabije toekomst nog vaker en nog heviger voorkomen. Dat maakt een stedelijke omgeving bijzonder vatbaar voor overstromingen en wateroverlast. We blijven investeren in waterdoorlaatbare ondergronden, bufferbekkens en opvangbekkens zoals in de Dijlevallei. We blijven premies toekennen aan inwoners die ingrepen uitvoeren om wateroverlast tegen te gaan of hemelwaterputten installeren. Bij de heraanleg van riolering komt er standaard een stelsel dat regen- en afvalwater scheidt.
322. We voorzien meer sterke communicatie en een sterkere band tussen de burgers en de groendienst (en bij uitbreiding het stadsbestuur). Een boswachter voor het groen in de stad, als brugfiguur, kan daarbij een meerwaarde zijn. Op die manier kunnen we parken en openbare domeinen gediversifieerd beheren en versterkt inzetten op vergroening van gevels en buurten.
323. We versterken de longen van de stad. Daartoe beslissen we woonuitbreidingsgebied definitief te schrappen om vervolgens om te vormen tot bos, kwalitatief groen en ruimte voor kleinschalige bio-landbouw. Zo krijg je een inbreiding van het groen tot tegen en zelfs in de stad, met grote voordelen voor de leefbaarheid.
324. Natuurverenigingen in Leuven zijn belangrijke partners bij het aanleggen en beheren van groen en natuur. Hun expertise erkennen we en hun werking en vrijwilligers ondersteunen we in hun bedrijvigheid.

7 Gezinnen met jonge kinderen

Iedereen wil het beste voor zijn of haar kind. Alle kinderen verdienen alle kansen. In Leuven telt je toekomst, niet je afkomst. Elk kind moet zich in onze stad kunnen uitleven en ontplooiën, kunnen ontdekken waar hij of zij goed in is. Ouders mogen daarop vertrouwen. Daarom is de kwaliteit van onze opvang, ons onderwijs, van kleuterschool tot universiteit, en onze publieke ruimte zo belangrijk.

7.1 Kinderopvang voor elk kind

Sp.a Leuven creëerde deze legislatuur al 120 nieuwe, bijkomende kinderopvangplaatsen vanuit de eigen stadsbegroting. Daarmee hebben we de wachtlijsten die er waren vrijwel volledig weggewerkt en vinden jonge ouders nu sneller en eenvoudiger een plek in de opvang voor hun kind. Zo hebben we ervoor gezorgd dat onze stad klaar is om ook de toekomstige, groeiende noden op te vangen.

De komende jaren zorgen we voor meer flexibiliteit zodat kinderopvang mee groeit met de verschillende of wisselende werkuren van ouders en het levensritme van het gezin. In het bijzonder voor alleenstaande ouders kan goede kinderopvang, waar kinderen zich geborgen en gesteund voelen, een noodzaak en een ruggensteun zijn. Zéker wanneer het gaat over de opvang van onze allerkleinste burgers, staan kwaliteit en betaalbaarheid voorop. We kijken met een blik die focust op het kind en diens welzijn.

Kinderopvang is een krachtig economisch instrument, want ouders rekenen op goede kinderopvang om te kunnen werken, solliciteren, opleidingen volgen ... Daarnaast is het een geweldig instrument om te bouwen aan gelijke kansen voor kinderen.

Ook de opvang voor en na school tillen we verder naar het hoogste niveau via ons project KinderKuren. Steeds staat betaalbaarheid en kwaliteit voorop. Elk kind telt en iedereen moet kunnen genieten van de brede waaier aan leuke en stimulerende activiteiten tijdens de opvang van KinderKuren. Goed personeel en een rijk aanbod aan activiteiten op school zorgen voor extra mogelijkheden en kansen om te ontdekken, bij te leren, talenten te ontplooiën, en altijd met een sociale focus.

325. We investeren verder in de Leuvense kinderopvang om nog meer flexibiliteit en nog meer kwaliteit te kunnen bieden.
326. Wij houden in de kinderdagverblijven van de stad de opvangratio (aantal begeleiders per aantal kinderen) op 1 begeleider per 6 kinderen. Het ministerie van Welzijn liet die norm zakken tot 1 begeleider per 8 kinderen. Maar kinderopvang waar 1 kinderbegeleider de zorg voor 8 kleine kinderen op zich moet nemen, kan in onze ogen niet de nodige kwaliteit en tijd nemen om te zorgen en aandacht te geven aan ieder kind. Daarom houden wij vast aan een aantal van 1 begeleider per 6 kinderen. Zo garanderen we dat ieder kind met aandacht, zorg, tijd en geduld omringd wordt in de kinderopvang.
327. We blijven de plaatsen met inkomensgerelateerde tarieven uitbreiden (dit zijn sociale tarieven die rekening houden met het inkomen van de ouder(s)). Voor ons is immers niet enkel aanbod, maar ook betaalbaarheid belangrijk.
328. We zetten de investeringen in KinderKuren verder. Zo laten we nog meer kinderen genieten van goede, betaalbare en uitdagende opvang voor en na school waar kinderen zich kunnen ontplooiën en nieuwe hobby's of interesses kunnen ontdekken. We rollen KinderKuren verder uit over de Leuvense scholen, onafhankelijk van de netten waartoe ze behoren.
329. We werken samen met voorzieningen en scholen om tekorten of noden te bekijken aan te pakken. We blijven samen zoeken hoe we problemen en uitdagingen met een sociale toekomstvisie aanpakken.
330. Een efficiëntere benutting van de tijd na school zorgt voor minder belasting van de kinderen.
331. Wanneer we er bijvoorbeeld in slagen ook een zorgaanbod na (en eventueel in) school te organiseren (logopedie, kiné, ...) moeten de meestal jongere kinderen die vaak meer dan 1 keer per week bij de kiné/logo langs moeten dit niet meer later op de avond doen. We onderzoeken hoe we dit als stad kunnen faciliteren.

332. We zetten een inschrijvingsstelsel op voor vakantiekampjes.

7.2 Publieke ruimte

Om kinderen en volwassenen aan te zetten zich meer te voet en met de fiets doorheen de stad te bewegen is er nood aan een bewegingsvriendelijk en veilig netwerk van paden die o.a. de deelgemeentes met de stadskern verbinden. Daarnaast willen we van ieder plein in Leuven een uitnodigende, groene ontmoetingsplek maken voor jong en oud.

333. Bestaande wegen en paden worden in kaart gebracht en aan een bewegingstoets onderworpen. Er moet niet enkel belang gehecht worden aan uitzicht maar ook aan comfort en veiligheid voor alle weggebruikers.
334. Ook wordt bekeken hoe schoolomgevingen eventueel kunnen worden aangepast om de steeds terugkerende verkeerschaos bij begin en einde schooltijd te vermijden.
335. Kinderen moeten veilig kunnen rondlopen in de stad, daarvoor bekijken we de publieke ruimte ook door de ogen van kinderen.
336. Leuven telt een heleboel grote en kleine pleinen. Dat zijn plaatsen vol mogelijkheden: om te spelen, te bewegen, te ontspannen of mensen te ontmoeten. De publieke ruimte bepaalt hoe graag mensen ergens zijn, hoe thuis ze zich voelen en de ontmoetingen die ze hebben. Niet iedereen heeft een tuin of terras thuis, maar iedereen heeft recht op een mooi plein of speeltuintje in de buurt. Dat betekent niet dat elk plein ingericht moet worden met spectaculaire installaties. Maar wel dat er veel diversiteit is: een fontein en een voetenbeekje, een schommel en een boom om in te klimmen. Een klein speeltuig of natuurlijke elementen zoals boomstronken, een helling, wat water, een kleine zandbak, of een pingpongtafel, trampoline .. kunnen enorm uitnodigend zijn.
337. Binnen de publieke voorzien we afgebakende zones waarbinnen peuters veilig voldoende bewegingsruimte krijgen (bv laag haagje).
338. We hebben aandacht voor kinderen met een beperking, en voorzien bv schommels waaraan een rolstoel kan bevestigd worden.
339. We laten bestaande speelpleinen meegroeien met/aanpassen aan actuele gebruikers. Wanneer er binnen een wijk geen jongere kinderen meer aanwezig zijn worden de speelterreinen avontuurlijker aangelegd.
340. Naast zitbanken bieden we bewegingsmogelijkheden aan voor volwassenen. Een voorbeeld hiervan is bv een speelgrond voor peuters/kleuters die in een cirkel is aangelegd en waarrond een aantal toestellen (moet niet te ingewikkeld of duur zijn) worden geplaatst waarop de volwassenen kunnen bewegen. We denken dan bv aan optrekmogelijkheden, verhoogjes, ... Uitnodigen tot bewegen doet bewegen, zien sporten doet sporten.
341. Een andere mogelijkheid is dat op de locatie waar de kinderen hun sport- en andere vrijetijd bedrijven ook een attractief aanbod naar de ouders toe wordt georganiseerd. Dat kan sport zijn, maar even goed allerlei workshops (bv rond gezonde voeding en waarom niet waar je evengoed tijdens de kookles de maaltijd voor dezelfde avond klaar maakt en mee huiswaarts neemt).
342. We moeten inzetten op een bredere communicatie over wat wij als stad al allemaal te bieden hebben (bv materiaal ontlenen bij het huis van het kind, materialen aan huis geleverd door de stad, ...)

8 Jeugd

Eind 2017 won Leuven de prijs voor jeugdstad van Vlaanderen. Er beweegt heel wat bij de jongeren in onze stad. MijnLeuven ondersteunt projecten van de jongeren zelf. Op die manier kan de jeugd van Leuven 'hun' stad maken. We moeten dit ondersteunend beleid verderzetten en uitbreiden. In deze ondersteuning speelt een *outreaching* jeugdwerk een essentiële rol om ervoor te zorgen dat we iedere jongere mee op de kar krijgen. Want, door de juiste ondersteuning zullen vele talenten komen bovendien en zullen er diverse jongerenculturen ontstaan die voor een groot deel de identiteit van Leuven zullen bepalen.

Naast deze projecten die van onderuit ontstaan en die vaak uitgroeien tot nieuwe netwerken en verenigingen mogen we natuurlijk de klassieke jeugdverenigingen niet uit het oog verliezen. De nood aan infrastructuur, middelen en ondersteuning blijft ook daar groot. Sportverenigingen, cultuurverenigingen, jeugthuizen en jeugdbewegingen vormen nog steeds het grootste deel van de vrijetijdsbesteding van de jongeren.

Er is nog meer ruimte nodig voor jongeren. Ruimte waar iedereen zijn talent kan ontdekken, maar evengoed gewoon kan ontspannen. Dankzij het autoluw maken van de binnenstad komt er heel wat bruikbaar openbaar domein bij. Dit biedt veel kansen. Daarnaast staan er interessante gebouwen leeg in Leuven. Er is een grote nood aan meer overdekte openbare ruimte in onze stad waar iedereen zijn ding kan doen. Deze ruimten moeten ontmoetingsplaatsen zijn die door de jongeren zelf ingericht worden.

Er zijn ook meer plaatsen nodig om evenementen, optredens en fuiven te organiseren. De stad kan meer betaalbare zalen creëren en meer ondersteuning bieden, zowel financieel en materieel als organisatorisch. Daarnaast kan de stad de organisaties aanmoedigen en helpen bij het zoeken van geschikte locaties en momenten of helpen bij andere uitdagingen. Zo zullen de organisatoren zich gewaardeerd voelen in Leuven. Door een uitgebreid aanbod aan fuifzalen zal het nachtleven een nieuwe boost krijgen. Een gevarieerd nachtleven is even belangrijk voor de stadscultuur als musea.

Er is in Leuven een zeer grote studentenpopulatie. Zij zorgen er mee voor dat onze stad bruist. We zorgen ervoor dat de studenten zich betrokken voelen bij de stad en moedigen hen aan om zich te engageren.

8.1 Ruimte

Jongeren hebben ruimte nodig om zich te ontwikkelen, om plezier te maken, of om zich simpelweg samen te ontspannen. We moeten initiatieven en organisaties opzoeken die ruimte nodig hebben en hen in staat stellen om te experimenteren en te groeien.

343. We lijsten per buurt op welke speel-, sport-, ontwikkelings- en ontmoetingsplekken er in de omgeving zijn. Op die manier kunnen we ook de noden duidelijk in kaart brengen.
344. We realiseren Hal 9 op de centrale werkplaatsen. Dit wordt een jeugdhuis 2.0 voor en door jongeren waar de jeugd zelf het roer in handen neemt. De jeugddienst krijgt hier, samen met andere jeugdorganisaties, een vaste stek. We zorgen ervoor dat het een diverse en laagdrempelige plaats wordt waar iedere jongere zich thuis voelt. Het gebouw moet verschillende functies combineren. Er moet kantoorruimte zijn voor de jeugddienst en andere organisaties en er moet ruimte zijn voor hun werkingen. Daarnaast moet er ruimte zijn voor het ontwikkelen van talenten, ontspanning en evenementen. Het moet een plek zijn met open deuren waar jongeren altijd welkom zijn en waar altijd iets te beleven valt.
345. We stimuleren de diverse jeugdculturen in onze stad en we geven ruimte waar geëxperimenteerd kan worden. De ontwikkeling van STELPLAATS is daar een goed voorbeeld van. We onderzoeken of het interessant is om de stelplaatsen te verwerven. We gaan op zoek naar nieuwe locaties die we ter beschikking kunnen stellen van jongereninitiatieven. Het moet ruimte zijn voor experiment. Dit betekent dat er ruimte is voor succes, maar ook voor mislukking.

346. We keren het proces van het ter beschikking stellen van ruimte om. We starten vanuit een poel van initiatieven, organisaties of activiteiten die ruimte zoeken en zoeken daarvoor de juiste locatie.
347. We gaan op zoek naar gebouwen die we kunnen ontwikkelen tot overdekte openbare ruimte. Deze wordt zo ingericht dat jongeren er zich thuis voelen. Het moeten open ruimtes zijn waar jongeren spontaan kunnen samenkomen.
348. Door het autoluw maken van de binnenstad ontstaan er veel nieuwe bruikbare pleinen. Deze moeten ingericht worden als ontmoetingsplaatsen waar iedereen zich welkom voelt. Het Damiaanplein leent zich door zijn ligging tussen Paridaens, het Heilige-Drievuldigheidscollege en het Sint-Pieterscollege uitstekend om te ontwikkelen tot een 'jongerenplein'.
349. Bij het ontwikkelen van pleinen en overdekte openbare ruimte voor jongeren starten we vanuit een bevraging van de jongeren zelf. Afhankelijk van hun noden richten we deze in zodat ze zich er thuis voelen. Dit kan met WIFI, banken, afdak, kickertafel, pingpongtafel, BBQ, speeltuintjes, fitnessstoestellen, basketpleintje, voetbalveldje, ...
350. Er is niet enkel nood aan ruimte in de binnenstad. Ook in de deelgemeenten is er meer ruimte nodig voor jongeren. We gaan daarom in iedere deelgemeente op zoek naar ruimte waar jongeren kunnen samenkomen en hun ding kunnen doen.
351. Er is nood aan fuif- en evenementenzalen van verschillende groottes en een nachtclub. We ondersteunen actief initiatieven die hierrond genomen worden. Tegelijk zullen we ervoor zorgen dat deze ruimtes goed geïsoleerd zijn zodat de geluidshinder voor de omwonenden beperkt wordt. De locatie van het oude veilinghuis op de vismarkt is voor ons de ideale plek voor een nieuwe fuifzaal.

8.2 Ondersteuning

Leuvense jongeren bruisen van talent en ondernemingszin. Er zijn veel nieuwe soorten verenigingen, netwerken en organisaties die een werking of een evenement van de grond willen krijgen, maar die hiervoor een duwtje in rug nodig hebben, zowel financieel als organisatorisch.

352. Het label 'mijnLeuven' van de jongerendienst is een sterk merk dat haar waarde reeds bewezen heeft. We bouwen de werking verder uit. We zorgen ervoor dat jongeren nog beter ondersteund worden als ze iets organiseren en we zorgen ervoor dat hun evenement of organisatie nog meer zichtbaarheid krijgt. We investeren verder in de versterking van de jeugdwerking. Hal 9 is de ideale plaats voor jeugdwerking.
353. MijnLeuven neemt meer een platformfunctie in die verschillende jongeren die met dezelfde of soortgelijke zaken bezig zijn in contact brengt met elkaar. Daarnaast moeten jongeren aangemoedigd worden om samen evenementen te organiseren met als hoogtepunt een groot jaarlijks evenement waar iedereen welkom is.
354. We werken administratieve drempels weg voor het opstarten van een vereniging en het organiseren van fuiven en evenementen.
355. Naast het wegwerken van deze administratieve drempels zorgen we voor een specialisatie binnen mijnLeuven die jongeren helpt met de administratie van hun organisatie of evenement. Zeker voor het aanvragen van subsidies is de nood hoog. De subsidies zijn vaak weinig gekend en complex om aan te vragen. Dit is nog erger geworden sinds er middelen van de provincies naar Vlaanderen zijn gegaan. We maken daarom werk van een aanspreekpunt die jongeren kan begeleiden bij subsidie-aanvragen.
356. We bevragen organisatoren welk materiaal ze missen in de uitleendiensten van de stad en de provincie. We komen tot een zo volledig mogelijk kwalitatief aanbod.
357. Voornamelijk de sterkste jongeren vinden hun weg naar de geboden ondersteuning. We zetten in op jeugdwerk dat actief jongeren opzoekt en ondersteunt om bepaalde initiatieven uit de grond te stampen.

358. Bij grote evenementen zullen we de organisatoren ondersteunen om stewards in te zetten om geluidshinder en andere vormen van overlast te voorkomen..

8.3 Betrokkenheid

Leuven moet iedere jongere bij het beleid betrekken. Jongeren moeten mee de invulling van parken, pleinen en overdekte openbare ruimtes kunnen bepalen. Maar ook op andere vlakken moeten ze hun zeg kunnen doen. Dit mag geen privilege zijn van bepaalde groepen. Jeugdwerk moet er enerzijds voor zorgen dat iedere jongere het gevoel heeft dat hij deel uitmaakt van zijn buurt en van de stad. Anderzijds zal het jeugdwerk bepaalde groepen jongeren een zetje moeten geven om van zich te laten horen. De stad zorgt er ook voor dat alle jongeren het vrijetijdsaanbod beter leren kennen.

359. We betrekken de buurt bij openbare werken. Buurtbewoners kunnen mee bepalen hoe parken, pleinen, straten en overdekte openbare ruimtes worden ingevuld. Hierbij wordt speciale aandacht geschonken aan jongeren.
360. Buurtwerk en jeugdwerk zijn zeer belangrijk om ervoor te zorgen dat iedereen betrokken wordt. Een aanpak waarbij men actief de mensen gaat opzoeken (*outreaching*, in tegenstelling tot wachten tot iemand de dienst opzoekt) is hierbij essentieel.
361. Het outreaching werken van buurt- en jeugdwerk overstijgt de 'tijdelijke' momenten van participatie. Wanneer we hier voldoende personeel en middelen tegenover stellen kunnen we iedere bevolkingsgroep betrekken bij hun buurt, de stad en het beleid dat er gevoerd wordt. Door deze aanpak worden de verschillende bevolkingsgroepen overigens met elkaar verbonden.
362. We gaan op zoek naar samenwerking tussen sportverenigingen, cultuurverenigingen, scholen jeugdbewegingen en jeugdwerkingen om de beschikbare infrastructuur te delen en om de diversiteit in alle organisaties te vergroten.

8.4 Studenten

Leuven staat bekend als dé studentenstad. De studentenpopulatie vormt dan ook een belangrijk deel van de stad. Ze zorgen er mee voor dat de stad bruist en ze dragen bij tot de welvaart. Velen van hen blijven ook na hun studies in Leuven wonen. De link tussen de studenten en de stad kan echter beter. Veel studenten leren de stad niet echt kennen buiten de studentencontext. Daarnaast is het voor de inwoners van de binnenstad niet altijd eenvoudig om samen te leven met het grote aantal studenten. We willen daarom inzetten om de link tussen de studenten en de stad te vergroten.

363. We communiceren het beleid dat te maken heeft met studenten nog beter naar de studenten toe. We werken hiervoor verder via het studentenoverleg en we werken nog nauwer samen met de hoger onderwijsinstellingen. We maken daarnaast gebruik van diverse communicatiekanalen.
364. We werken samen met de hoger onderwijsinstellingen aan de diversiteit binnen het hoger onderwijs.
365. We stimuleren het engagement van studenten in de stad in ruil voor studiepunten naar analogie met het Buddy-project. Studenten kunnen zich engageren in het maatschappelijk leven, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk. We stimuleren ook de uitwisseling tussen studenten en ondernemers, bijvoorbeeld met stageplaatsen.
366. We betrekken studenten zo veel mogelijk bij het beleid.
367. We zetten verder in op projecten zoals de 'buurtstudentenwelkoms' van Love Leuven waardoor studenten en buurtbewoners elkaar beter leren kennen.

9 Werk, ondernemen en toerisme

Een goed functionerende stad is een voorwaarde voor economische bloei. Er beweegt veel in Leuven. Sinds een aantal jaren heerst er een sfeer die je eerder in steden als Kopenhagen of Barcelona verwacht. Zoals in Hal 5, een nieuwe ontmoetingsplek in Kessel-Lo, of de Smidse, een overdekte foodmarkt aan de Vaartkom, waar ook het nieuwe Sluispark een favoriet plekje van de Leuvenaars geworden is. Ook in de horeca en handel wordt er volop geëxperimenteerd met nieuwe concepten. Koffie en design in één winkel, een verpakkingsvrije winkel, ambachtelijke marktjes, ...

De Leuvense economie evolueert naar een van de sterkste, internationale en innovatieve van Vlaanderen met motoren als KU Leuven, UZ Leuven, imec, AB Inbev en een pak hoogtechnologische en creatieve bedrijven. Die belangrijke economische spelers hebben we verenigd in Leuven MindGate, waar een positieve wisselwerking tussen al deze actoren kan ontstaan. Zo versterkt onze stad ook haar Europese uitstraling op dit gebied.

9.1 Leuven als internationale speler op vlak van gezondheid, high-tech en creativiteit

Leuven telt enkele grote internationale bedrijven. Ze vormen de toplaag van de economie en zijn door hun wereldformaat belangrijke aantrekkers van investeringen. De kern van dit succes is de kenniseconomie die is gegroeid dankzij de universiteit. We moeten ervoor zorgen dat we competitief blijven in de concurrentie met andere regio's. De sterke internationale positionering van Leuven zien we als een manier om de lokale ondernemers en ondernemingen te laten groeien en zoveel mogelijk kansen te geven.

Of deze bedrijven hier blijven, hangt onder meer af van hoe aantrekkelijk Leuven is als stad om te wonen en te werken. Hier moeten we als Leuven ons strategisch voordeel versterken.

368. Met de uitbouw van het project Leuven MindGate positioneren we Leuven verder als een topregio voor de medische sector, high-tech en creativiteit. Daarvoor werken we samen met ondernemingen, de universiteit en de brede creatieve sector.
369. We breiden het draagvlak en de reikwijdte van Leuven MindGate uit, zodat ook kleine ondernemers, handelaars, horeca, en alle Leuvenaars betrokken worden en het project steunen en uitdragen.
370. We zorgen voor een degelijk en professioneel onthaal met een éénloketfunctie, een goed uitgewerkte digitale afhandeling van formaliteiten en de verdere uitbouw van de internationale school. Onder meer door het samenbrengen van deze functies in één gebouw, het International House, in het centrum willen we internationale werknemers toeleiden naar het sociale en culturele leven in Leuven.
371. Leuven werkt samen met diverse steden in de wereld, zoals New Delhi, Wuxi en Leiden. Het leidt tot duurzame contacten en uitwisseling op diverse vlakken. We bouwen dit netwerk verder uit waarbij de leidraad is dat we meer willen dan alleen een economische, zakelijke band, we bouwen ook aan een sociaal engagement en culturele uitwisseling.
372. We herhalen het AND& summit en festival (internationaal innovatie- en technologiefestival over de stad van de toekomst) om de twee jaar en blijven daarvoor samenwerken met de verschillende betrokken spelers in Leuven.
373. In samenwerking met de nationale luchthaven realiseren we een incheckpunt voor reizigers in station van Leuven.
374. In 2025 viert de universiteit haar 600-jarig bestaan. We zullen dit momentum aangrijpen om Leuven als stad van innovatie, wetenschap en cultuur in de kijker te zetten. We zetten deze legislatuur al in op de voorbereiding en zien dat als opstap naar 2030 waar we Culturele Hoofdstad van Europa willen zijn.

375. We ontwikkelen Leuven Noord op de terreinen tussen het Station en de Vunt. De Stad en de Universiteit kopen samen het terrein aan om er een wetenschapspark met Europese uitstraling uit te bouwen. We brengen er initiatieven van onderzoek, innovatie, wetenschap en ondernemerschap samen
376. Vaartopia is een belangrijke pijler voor de ambities van Leuven MindGate. Het gaat om de ontwikkeling van de Vaartkom tot een creatieve, bruisende hub. Dat betekent concreet het voorzien van 20.000 m² aan ruimte voor creatief ondernemerschap, culturele verenigingen, innovatief onderwijs en kunsten. We stimuleren hier bovendien de kruisbestuiving tussen creativiteit, technologie en gezondheid.

9.2 De stad van samenwerking

Samenwerking tussen de Stad, de universiteit en de ondernemers is belangrijk. De stad heeft een unieke positie omdat ze in het centrum van de contacten kan staan en nabij is, alle spelers kan verbinden en het gemeenschappelijk doel voor ogen kan houden. Het lokale niveau is hier uitermate voor geschikt – als uitvalsbasis voor internationale ambities.

377. We doen meer internationale missies, bij voorkeur met de KU Leuven en andere partners zoals bedrijven en organisaties, UCLL, UZ Leuven en Voka.
378. We werken samen met de omliggende regio om economisch te kunnen groeien, om werkgelegenheid naar hier te brengen.
379. We organiseren een uniek loket voor handelaars en ondernemers voor alles wat met de overheid te maken heeft. We zetten bovendien volop in op digitaal.
380. We spelen een actieve rol in het organiseren van netwerking en samenwerking tussen jonge ondernemers en gevestigde waarden, onderwijs en ondernemingen.

9.3 Leegstand bestrijden

Hoewel de leegstand in Leuven onder het gemiddelde van de centrumsteden ligt, zijn er toch een aantal leegstaande panden. Dankzij de leegstandstaks en het pop-up initiatief 'Pop-start' is de leegstand verminderd, maar we willen verder gaan.

381. We maken de bestaande belastingen op leegstaand, onbewoonbare of verwaarloosde woningen progressief. Dat geldt ook voor de belastingen op de niet-bebouwde percelen van verkavelingen of woongebieden.
382. We scherpen de belasting aan zodat geen enkel oneigenlijk gebruik meer kan worden vrijgesteld. Om de leegstand beter te kunnen aanpakken, versterken we de Dienst Toezicht.
383. We bekijken waar de stad tijdelijke invullingen van leegstand mogelijk kan maken zoals voor jongerenprojecten, cultuurprojecten...

9.4 Starten en groeien in Leuven

Volgens de stadsmonitor is er geen enkele stad in Vlaanderen waar zoveel zelfstandigen een zaak opstarten als in Leuven. Bovendien ligt de overlevingsgraad hier hoger dan in andere steden. We willen dat deze ondernemingen ook hun plaats blijven vinden in Leuven, ook als ze groeien en meer plaats nodig hebben. Het zijn vaak de kleine ondernemingen die een buffer vormen tegen werkloosheid, die een stad levendig houden, innovatie realiseren, vooruitgang en groei uitstralen.

384. We gaan actief op zoek naar ruimte voor startende en groeiende ondernemers, bij voorkeur in het centrum, en voor meer groei kijken we ook naar onze regio.
385. We nemen zelf het voortouw door een incubator voor starters in te richten aan de Vaartkom, in De Stokerij, vlakbij de Hoorn.

- 386. We steunen de scale-ups – ondernemingen die een eerste groei doormaken – op het vlak van ruimte, het vinden van kapitaal en investeerders en juridisch. We werken daarvoor samen met Leuven MindGate.
- 387. We richten het LEON-loket op voor Leuvense Ondernemers in de Diestsestraat. Dat wordt een laagdrempelige dienst, los van het stadskantoor, waar een ondernemer terecht kan met alle mogelijke vragen.
- 388. In ons streven naar een grotere integratie van werken in de binnenstad richten we een immodienst op voor ondernemingen, waarbij een inventaris wordt gemaakt en ter beschikking gesteld van alle beschikbare panden voor gebruik als werkruimte.
- 389. We zijn voor een sterke integratie van handel en kantoren in het kernwinkelgebied. We onderzoeken de mogelijkheden om dit te promoten, zoals we dat gedaan hebben voor het wonen boven winkels.
- 390. We willen alle initiatieven voor startende ondernemers in Leuven samenbrengen en de starters in het aanbod wegwijzen eerder dan zelf een aanbod te ontwikkelen. De stad wordt een partner voor de ondernemers.
- 391. We steunen ondernemingen die circulaire economie in hun werking promoten en ondersteunen initiatieven die organisaties en bedrijven daarvoor bij elkaar brengen.
- 392. We willen scale-up door netwerking stimuleren, door het bij elkaar brengen van gevestigde waarden en ondernemers die aan de vooravond van een groei staan. Het netwerk dat we in de stad willen ontwikkelen steunt hen daarin.
- 393. We breiden de werking van het Centrummanagement verder uit in functie van starters en maken meer publiciteit. Een degelijke oplossing helpt de starters vooruit door de kennis te delen over locaties en kan een realistisch beeld geven van de te verwachten inkomsten.

9.5 Citymarketing en toerisme

De promotie van Leuven als aantrekkelijke stad kan beter. Leuven heeft veel troeven die nog niet ten volle worden uitgespeeld. Een verdere uitbreiding van citymarketing is aan de orde.

- 394. We trekken de werking van Leuven MindGate door naar de lokale handel en horeca. Door hen te betrekken bij het opzetten van acties waar een ruim publiek op af komt, zoals het And& festival, kunnen ze actief deelnemen en er ook de vruchten van plukken. Dit werkt in twee richtingen; ook de initiatieven zelf kunnen dan profiteren van de grotere zichtbaarheid van bijvoorbeeld arrangementen die worden uitgewerkt.
- 395. We zetten in op strategische citymarketing; we geven het diverse en rijke cachet van Leuven weer met een goed verhaal en een duidelijk profiel.
- 396. We breiden onze congresfaciliteit uit. De podiumkunstenzaal kan daar onderdeel van uitmaken.
- 397. We richten een bezoekerscentrum op om bezoekers te verwelkomen en sneller hun weg te laten vinden. Het gebouw waar nu de politiepost is op de Grote Markt is daar bijzonder voor geschikt. We richten het in als infopunt voor bezoekers, het evidente startpunt voor het ontdekken van Leuven via wandelingen en activiteiten die allemaal ter plaatse kunnen geboekt worden. We zetten ook een infokiosk vlakbij of in het Station. Voor de politie vinden we een andere locatie in de buurt.
- 398. We richten een mobilitieitspunt in waar toeristen terecht kunnen voor informatie (fietsverhuur, fietsroutes, wandelkaarten, hoe toeristische bestemmingen te bereiken, openbaar vervoer, fietstaxi's...)
- 399. Het stadhuis zelf geven we de toeristische uitrusting die het verdient, met een betere bezoekbaarheid op veel meer tijdstippen. We willen er op een hedendaagse, innovatieve manier de geschiedenis van de stad laten zien, zodat we ons verleden en onze toekomst op die plaats kunnen tonen: erfgoed en innovatie.

9.6 Een versnelling hoger voor de handel

Leuven is een succesvolle handelsstad, maar kan nog een versnelling hoger schakelen. Het handelscentrum moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn. Samen met het Centrummanagement en de handelsorganisaties zoeken we naar moderne vormen van logistiek en verdeling en naar mogelijkheden om bezoekers naar het centrum te brengen. We gaan actief op zoek naar de 'missing links' in het handelsaanbod, een aantal grote publiekstrekkingen die we in onze stad mankeren en die de kritische massa aan bezoekers aanbrengen waardoor ook de kleinere handelaars meer kansen krijgen.

Een leefbaar, werkbaar en aangenaam stadscentrum is autoluw, maar blijft wel bereikbaar. Naast de blijvende promotie van openbaar vervoer en fiets zorgen we er ook voor dat wie afhankelijk is van de auto niet afgeschrikt wordt.

We zetten in op overleg en samenwerking met vertegenwoordigers van handel en horeca belangrijk, zoals Unizo, Leuven Handelt, Horeca Leuven, ...

400. We zetten nog meer in op alternatieven voor de auto om het kernwinkelgebied te bereiken. Dat kan door het bestaande ruime aanbod aan (rand-)parkings beter bekend te maken en werk te maken van moderne shuttles die de bezoekers snel, efficiënt op een moderne, aantrekkelijke manier van de stations, de randparkings of Haasrode naar het centrum brengen in overeenstemming met ons profiel van hightech stad.
401. We voorzien een verdubbeling van het huidige budget voor de promotie en marketing van de Leuvense handel en horeca.
402. We starten een Autonomo Gemeentebedrijf Centrummanagement.
403. We vereenvoudigen de administratieve procedures.
404. De handelscoach helpt ondernemers met het innoveren van hun zaak.
405. We ontwikkelen een stedelijke en duurzame logistiek, met afhaal- en leveringspunten zodat er vlot en flexibel kan geleverd worden de hele dag door en de 'camionettisering' van de handelswijken tegen te gaan.
406. Logistieke hubs in het centrum en aan de rand, waar pakjes kunnen geleverd worden van leveranciers en van lokale handelaars. We zetten een project op waarbij een centrale levering gebeurt van de winkels naar de hubs of bij de inwoners thuis, bij voorkeur als een project met sociale tewerkstelling.
407. Randparkings worden uitgebreid en er wordt een parkeerplan uitgewerkt.
408. De aanloopstraten (tussen de ring en het kernwinkelgebied) hebben een bijzondere plaats in het handelsaanbod: ze zijn gericht op zowel de plaatselijke bewoners als een ruimer publiek. Vaak hebben ze een eigen karakter en door hun lagere huurprijzen bieden ze kansen aan startende of gespecialiseerde handelaars. Dat profiel willen we zo houden, maar een opwaardering van de omgeving is wenselijk, zoals in de Boven-Tiensestraat of de Diestsestraat tussen de Minckelersstraat en het station. Zo kunnen ze nog beter als alternatieve winkelstraat gepositioneerd worden.

De leegstand van handelspanden in Leuven is vergeleken met andere steden niet zo hoog maar ze is wel geconcentreerd op een aantal zichtbare plaatsen en daardoor een doorn in het oog.

409. We willen doelgericht op die plaatsen de leegstand terugdringen. We drijven desnoods de leegstandstaks op en denken verder op mogelijkheden zoals het succesvolle pop-start en zoeken naar mogelijkheden om leegstaande panden in te zetten voor ondernemers.
410. We focussen op inbreiding van de ambachten- en industriezones in Leuven, vooraleer we aan uitbreiding denken. Een hogere densiteit maakt het mogelijk om lokaal een aanbod van diensten te krijgen die wat leven kunnen brengen in de vaak doodse industrieterreinen. Het maakt het ook mogelijk efficiënter openbaar vervoer te organiseren. We blijven aandringen op het (her-)openen van stopplaatsen van de trein in de omgeving van Leuven. De ligging van Leuven is centraal, maar de laatste kilometers naar de ambachten- en industrieterreinen is te vaak moeilijk.

411. We hebben behoefte aan meer inzicht in de Leuvense economie. Welke activiteit is er, waar is er nood aan? We richten voor onder meer deze vragen een studiedienst op die al deze informatie opzoekt, aanmaakt en deze kennis deelt met ondernemers, handel en horeca.

9.7 Lokale arbeidsmarkt en economie stimuleren

Er zijn jobs en vacatures genoeg in de Leuvense regio, maar ook bij ons is de aansluiting tussen vraag en aanbod moeilijk. We willen de aansluiting verbeteren en de lokale economie stimuleren.

412. We brengen de Leuvense jeugd dichterbij de ondernemingen, door het faciliteren van stages bij Leuvense bedrijven en door het jobspottersproject, waarbij Leuvense leerlingen kennismaken met de verschillende types bedrijven en jobs.
413. We steken nog meer energie in het opleiden van vluchtelingen en anderstalige nieuwkomers zodat ze snel met Nederlands aan de slag kunnen. Dat is niet alleen goed voor hen maar ook voor de ondernemingen.
414. We zorgen voor begeleiding van werkgevers bij het aanwerven van nieuwkomers.
415. We zoeken naar mogelijkheden om ook opleidingen Engels op de werkvloer te voorzien, omdat in veel van onze grote ondernemingen Engels de voertaal is. Veel van de nieuwkomers zijn hoog opgeleid en zouden hier snel aan het werk kunnen op hun niveau.
416. We werken verder aan activering op basis van artikel 60 door een werkervaringskader in te richten met het OCMW als regisseur en via het nieuwe kader wijkwerken. Voor sommige mensen is het niet realistisch om te verwachten dat ze ooit kunnen intreden in het reguliere economische circuit; voor hen zorgen we voor voldoende aanbod van aangepast werk.
417. We steunen de lokale initiatieven rond sociale economie en zorgen er als stad voor dat zoveel mogelijk doorstromers kunnen te werk stellen. We zoeken mee naar subsidies op alle niveaus en hebben daarbij bijzondere aandacht voor initiatieven in het kader van de circulaire economie. Bij aanbestedingen vragen we dat er maximaal gebruik gemaakt wordt van sociale economie.
418. Er zijn vandaag al heel wat Sociale Economie projecten in Leuven – we zijn een van de best presterende steden. We willen een goede afstemming met de reguliere economie en brengen de actoren samen zodat sociale en lokale economie elkaar kunnen versterken.
419. We stimuleren de lokale korte keten door verschillende spelers bij elkaar te brengen en er de ruimte voor te bieden. Indien nodig investeren we als stad zelf in een aantal initiatieven totdat ze zelfbedruipend worden. We zien hier mogelijkheden om kortgeschoolden aan het werk te kunnen zetten.
420. We geven zichtbaarheid aan creatieve lokale ondernemers, bijvoorbeeld door stimulansen om verkoopsruimte te voorzien in LEON of andere winkels en horeca-zaken of door als stad waar mogelijk lokaal aan te besteden.

9.8 Ondernemen in het stadscentrum

Vakmanschap is te weinig zichtbaar in het straatbeeld. Veel ateliers zijn verhuisd naar anonieme blokken buiten de stad. Veel productie vandaag gebeurt schoon en stil, zodat dit terug in het stadscentrum kan. Door het werken in het stadscentrum terug te brengen kunnen we ook de lokale handel en horeca een impuls geven. We zoeken actief naar een mix van activiteiten, we willen dat horeca, creativiteit, klassieke handel en kantoren door elkaar een plek vinden over de hele stad heen en niet te veel in aparte clusters. We geven in onze ruimtelijke invulling meer plaats aan ruimte voor werkomgevingen.

421. We brengen kleinschalige productie terug in de stad, door ateliers te voorzien waar kleinschalige bedrijven aan de slag kunnen. Bij voorkeur brengen we die onder dicht bij artistieke hotspots en klassieke kantoren. Daarmee willen we de waardering voor de

technische beroepen in de praktijk zetten en zo mogelijk de wisselwerking tussen kunst, vakmanschap en ondernemingen stimuleren.

422. We stimuleren co-workingspaces her en der in de stad, verweven met wonen en werken. Door plaatsen te voorzien waar zowel zelfstandigen als telewerkende werknemers kunnen werken, creëren we een verbondenheid met de wijk en stimuleren we netwerken. We zorgen ervoor dat het zowel gaat om stimulerende smeltkroes-omgevingen waar actieve ondernemers zich thuis voelen als rustige werkplaatsen voor wie geconcentreerd wil werken maar liever niet thuis of alleen zit.

9.9 Stadsregio Leuven

We willen samenwerken met de gemeenten in onze regio, niet alleen voor mobiliteit en huisvesting, maar ook voor economie en toerisme. De oppervlakte in Leuven is beperkt, voor sommige activiteiten zijn de omliggende steden en gemeenten beter uitgerust. We versterken elkaar in het belang van de hele regio.

423. We nemen het initiatief voor de oprichting van een Stadsregio waarbinnen Stad en omliggende gemeenten intensief samenwerken.

9.10 Horeca

De Horeca in Leuven doet het goed, er zijn meer zaken dan ooit, maar we willen nog meer diversiteit in het aanbod en ook het professionalisme stimuleren.

424. We combineren zowel enkele ‘parels’ in het centrum als meer kleine horeca verspreid over de buurten in heel de stad.
425. We zorgen voor een vormingsaanbod, zodat horeca-uitbaters goed op de hoogte zijn van alle nodige vergunningen en normen.
426. We dringen aan op een beter aanbod van nachtelijk openbaar vervoer – sowieso zal een betere bereikbaarheid en een aangenaam stadscentrum meer bezoekers aantrekken. We zoeken een oplossing voor de mobiliteit 's nachts, bij voorkeur door een samenwerking met de taxisector om tot een eenvormig nachttarief te komen
427. We maken Leuven terug een stad bekend voor zijn bruisend nachtleven. We zorgen voor een doeltreffend politieoptreden tegen vaak tijdelijke en lokale fenomenen zoals amok in het nachtleven, zodat iedereen op een prettige manier kan uitgaan.
428. De bouw van een podiumkunstenzaal op de Hertogensite geeft de handel en horeca in de benedenstad nieuwe kansen.
429. We willen graag een plan voor een meer kindvriendelijke horeca: toegankelijk en aangenaam voor gezinnen met kinderen. We werken dit uit op basis van voorstellen van de sector zelf.
430. We promoten ons rijk aanbod aan cafés, restaurants en uitgaansgelegenheden in de ruime regio en zelfs internationaal (onder meer via Leuven MindGate).

10 Publieke ruimte en stadsontwikkeling

Leuven is de voorbije decennia enorm van aanzicht veranderd. Oude industriële wijken, zoals de Vaartkom en de Centrale Werkplaatsen, zijn omgevormd tot moderne, aangename woonwijken met voldoende ruimte voor groen, water en ontmoeting. Voor ons is dat de manier waarop de stad verder moet ontwikkelen: op een slimme manier verdichten en inbreiden waar het kan om aan de vraag naar woningen te voldoen. En dat doen we met heel veel aandacht voor het openbaar domein en voldoende voorzieningen zoals winkels, scholen, kinderopvang, sportinfrastructuur, ontmoetingsplekken... Daar blijven we fors in investeren.

Een mooie en aangename publieke ruimte verbetert namelijk de kwaliteit van wonen, werken, winkelen en samenleven: het bepaalt hoe graag mensen ergens zijn. We willen dat onze straten en pleinen veilig, uitnodigend, aantrekkelijk en levendig zijn.

10.1 Overal prettig om te zijn

We willen dat elke wijk in Leuven een prettige wijk is, met voldoende mix aan kwaliteiten en functies. Kleine parken en goed aangelegde straten zijn overal nodig voor het sociaal weefsel. Geen enkele wijk blijft achter.

Door te voet te gaan, beleven bewoners en bezoekers de omgeving intens en groeit het respect voor de ruimte. We zetten de voetganger op de eerste plaats.

431. Bij de heraanleg van een straat ligt de focus op ruimte voor leven, waar ontmoeting centraal staat.
432. We gaan voor zerotolerantie voor zwerfvuil, putten in de weg en losliggende tegels.
433. Verkeersveiligheid is voor ons een prioriteit. We voorzien maatregelen op alle niveaus.
434. De openbare ruimte moet net zijn. We gaan nog een stap verder door oplossingen te zoeken voor sigarettenpeuken, kauwgom, sluikstorten rond glasbollen.
435. We stimuleren ontwerpen op maat van het kind: woonerven, knusse groene plekken, veilige straten en pleinen waar gespeeld en ontspannen kan worden.
436. De openbare ruimte moet kwalitatief zijn. Alle gebouwen van welke aard ook kunnen in een kwalitatieve, vernieuwende en interessante architectuur. We geven als stad het voorbeeld door de architecturale lat hoger te leggen en zoeken naar de beste manier om ook voor private ontwikkeling te vermijden dat er banale architectuur wordt neergezet.
437. Bij het opstellen van masterplannen zetten we een brede externe expertise in en streven we naar een hogere architecturale waarde.
438. We garanderen dat sociale woningen kwalitatieve architectuur krijgen, met hoge normen voor duurzaamheid. Sociale woningbouw moet zowel voor de bewoners als voor de buurt aantrekkelijk zijn.
439. We geven meer aandacht aan diverse kunst in de openbare ruimte, met voldoende variatie van stijlen.
440. We maken een overzicht van alle wijken waar een verdere inspanning nodig is, zowel binnen als buiten de ring. We gaan na of in alle wijken er voldoende aanbod is aan buurtwinkels en andere functies.
441. Overal waar mogelijk leggen we pleinen als centraal punt aan met een minimum aan groen. Een plein kan nooit zomaar een kruispunt van wegen zijn. Elk plein is een aantrekkelijk plein om te ontspannen, spelen, mensen te ontmoeten, .. Onze pleinen mogen meer aangekleed worden: we willen niet allen meer water maar ook kunst, speelelementen, mooi meubilair, elementen die beweging stimuleren.

- 442. Ook leegstaande gebouwen zetten we in als publieke ruimte zoals we bijvoorbeeld deden met Hal 5.
- 443. Gedeeld of meervoudig ruimtegebruik willen we stimuleren onder meer door een ruimtedeelplatform te ontwikkelen, waar alle beschikbare ruimte in kaart wordt gebracht.
- 444. We willen ook meer water. De rivieren die door onze stad lopen maken we weer zichtbaar en toegankelijk, met betreedbare oevers waar het kan. Daarnaast voorzien we meer speel- en zwemwater in de stad, in de vorm van plonsbaden, speelfonteinen en zwembijvers. In de volgende legislatuur realiseren we minstens Leuven Bad aan de Vaartkom en de fontein aan het Blauwputplein in Kessel-Lo.
- 445. Aan de Vaartkom werken we aan een terrassenboulevard op de autovrije Noordoever.
- 446. Bij grote bouwprojecten organiseren we met de buurt overleg over de functies.
- 447. We zetten nog meer in op Kom Op Voor Je Wijk, dat ontmoeting in en beheer van de openbare ruimte door de inwoners stimuleert.
- 448. Braakliggende grond in afwachting van een nieuw project richten we groen in, onderhouden door de bewoners uit de buurt.
- 449. Bij grote werken geven we met infopanelen aan wat er precies gebeurt en hoe het er uit zal zien. Hekken rond een werf zien we als een canvas waar we kunst op laten aanbrengen.
- 450. We rollen een lichtplan uit voor Leuven om de sfeer, gezelligheid en veiligheid te versterken. Mooie verlichting kan ook een artistieke meerwaarde leveren, door ze interactief te maken, en aan te laten passen aan het uur van de dag of nacht.

10.2 Groene publieke ruimte

Ook groen maakt deel uit van de publieke ruimte. Landschap, de waterlopen, groenpartijen en zeker ook bomen horen erbij. De stads- en gemeenteparken, met grote waterpartijen, hebben een positieve impact op de leefbaarheid en de recreatieve waarde van de publieke ruimte. Ze zorgen er bovendien voor dat ook bij stijgende zomertemperaturen het leven in de stad aangenaam blijft. Om het grondwaterpeil aan te zuiveren en overstromingen te vermijden, zet de stad in op de toename van onverharde ondergrond.

- 451. De oppervlakte aan onverharde ondergrond in Groot-Leuven moet gevoelig toenemen in de komende zes jaar, met een percentage van 20 procent.
- 452. Elk park krijgt een gedeelte met natuurlijke, wilde begroeiing.
- 453. Bij nieuwbouw worden groendaken verplicht. We stimuleren de aanleg van groendaken bij alle verbouwingen of renovaties.
- 454. We blijven op zoek gaan naar mogelijkheden om waardevolle natuur, zoals de Molenbeekvallei, te ontsluiten en op te waarderen.
- 455. Voor de aansluiting op het gebied buiten onze stadsgrenzen plegen we intensief overleg met de gemeenten in de ruime regio, om samen een meerwaarde te creëren.
- 456. Om groene ruimte te vrijwaren gaan we desnoods over tot de aankoop van bouwgronden op strategische plaatsen.
- 457. We gaan op zoek naar nog meer plaatsen waar in Leuven een mooi uitzicht is, zowel vanuit de stad op het landschap rondom ons als van buiten de stad op onze skyline. We willen meerdere 'belvederes' die een attractie op zich zijn en gemakkelijk bereikt kunnen worden te voet of met de fiets.
- 458. We ontwikkelen een uitdoofbeleid voor zonevreemde huizen buiten de bebouwde kom om de natuur in ere te herstellen.
- 459. We zoeken naar nog meer plaatsen voor landbouwparken zoals Open Veld en volkstuintjes, waar nuttige arbeid gekoppeld wordt aan recreatie.

460. De Leuvense begraafplaatsen zijn belangrijke, rustgevende herdenkingsplekken waar mensen hun dierbaren in herinnering kunnen houden. Zoals de dood een deel is van het leven, is de begraafplaats ook een deel van de stad. We willen dat de begraafplaatsen mooie plekken van rust, groen en erkenning zijn. Waar mensen zich erkend voelen in hun rouw en hun verlies gezamenlijk gedragen en herinnerd wordt door de stad. Met ruimte om uitvaarten en herdenkingen te organiseren.

11 Vrijetijd, kunst en cultuur

Creativiteit is het sleutelwoord in de 21ste eeuw, in al de betekenissen van het woord. Creatieve mensen zijn in staat om toekomstgericht in te zetten op verbetering en vernieuwing. Kunstzinnige creativiteit leidt tot verwondering en verbeelding. Die verbeeldingskracht – de verbinding tussen kunst en cultuur, wetenschap, ondernemen en onderwijs – is de motor van onze vooruitgang. Tegelijk hebben we aandacht voor cultuurparticipatie, we zetten cultuur in als versterker en elke inwoner moet in staat zijn om deel te nemen aan het culturele leven in de stad. Die cultuurparticipatie moet een van de pijlers van het project Culturele Hoofdstad zijn.

Het Leuvense erfgoed is een unieke troef. Zowel de prachtige gebouwen als het stadhuis en het Groot Begijnhof als de reuzencultuur en de Jaartallen geven Leuven een internationale uitstraling.

Leuven telt heel wat verenigingen die een rijkdom zijn voor de stad. Die verenigingen groeien als nooit tevoren, wat meteen ook een uitdaging met zich mee brengt: ruimte. Daar zoeken we oplossingen voor, door nieuwe ruimte in te zetten en door verenigingen te stimuleren ruimte te delen.

Ook de Leuvense muziekcène verdient alle steun. Met Het Depot heeft Leuven een muziekhuis waar vele talenten ontluiken. Die talenten moeten een podium krijgen tijdens de vele evenementen.

Die evenementen en het uitgaansleven zorgen voor een bruisende sfeer in de stad. Toch moeten we voorzichtig zijn dat we bepaalde wijken niet overbelasten, zonder dat daardoor de beleving en de uitstraling van de stad in het gedrang komt.

11.1 Creativiteit is belangrijk

Dankzij de verdere ontwikkelingen in de komende jaren van de Vaartkom, de Centrale Werkplaatsen, de podiumkunstenzaal op Hertogensite en het streven van Leuven als culturele hoofdstad in 2030 laten we Leuven op vlak van cultuur, kunst en creativiteit in de hoogste klasse spelen en laten we tegelijk elke Leuvenaar er deel aan nemen.

461. Met de MaakLeerPlek aan de Vaartkom creëren we een ruimte waar Leuvenaars aan de slag kunnen, waar je technieken kan leren en gebruik kan maken van ruimte, materiaal en uitrusting.
462. De MaakLeerPlek is een link tussen alle vormen van onderwijs en de creatieve plaatsen in Leuven, met Vaartopia als ankerpunt.
463. We bouwen de Molens van Orshoven uit tot een centrum voor creativiteit waar kunstenaars een atelierruimte kunnen vinden
464. We blijven investeren in Stad Leuven Academie en Conservatorium (SLAC), door voldoende ruimte te voorzien.

11.2 Een podiumkunstenzaal die ruimte geeft

Door de toename van het aantal toneelgezelschappen en andere amateurverenigingen is er een grote druk ontstaan op de beschikbare ruimte. Zij en andere groepen die podiumkunsten brengen, moeten het al te vaak stellen met zalen die te klein zijn of onvoldoende zijn uitgerust. Met het bouwen van een podiumkunstenzaal op de Hertogensite brengen we het hele landschap in beweging en creëren we ruimte voor alle andere spelers. De podiumkunstenzaal op de voormalige ziekenhuissite zal een dynamische en aantrekkelijke stedelijke ontmoetingsplek zijn van en voor iedereen.

En dit in een topomgeving met een sterke identiteit en uitstraling doordat de aanwezige kwaliteiten van het erfgoed en het landschap van de Dijlevallei ingezet en versterkt worden door architectuur en publieke ruimte van topniveau.

Natuurlijk blijven we de werkingen van bestaande culturele huizen zoals OPEK, STUK, 30CC, Compagnie Tartaren, FABULEUS en nog vele anderen ondersteunen op allerlei manieren. Zij vormen

het culturele en creatieve hart van Leuven en worden niet voor niets geroemd in binnen- en buitenland omwille van het unieke 'Leuvens model' waarbinnen al die verenigingen en organisaties samenwerken.

465. We bouwen een podiumkunstenzaal met een uitgebreide infrastructuur die de mogelijkheden biedt om een antwoord te voorzien op de vele noden van de cultuursector.
466. De podiumkunstenzaal zal van hoge architecturale kwaliteit zijn. Tijdens het proces van ontwerp en realisatie betrekken we de sector nauw om ervoor te zorgen dat we een antwoord bieden op de verschillende noden van de sector.
467. We maken van de hele site een aantrekkelijke ontmoetingsplaats voor iedereen en dynamiek brengen in de hele wijk.
468. We verbinden daaraan de Romaanse Poort /het Augustinessenklooster met het Wagehuys en de lokalen waar nu de jeugddienst zit. Die verhuizen binnen enkele jaren naar Hal 9 op de centrale werkplaatsen en we willen het geheel van de Romaanse Poort dan gebruiken als culturele infrastructuur.
469. We verbinden ook de Predikherenkerk en omgeving aan deze culturele omgeving.
470. De podiumkunstenzaal zal ook een belangrijke functie vervullen als centraal congrescentrum.

11.3 Veel meer plaats voor verenigingen en organisaties

Deze legislatuur hebben we verenigingen sterk ondersteund door o.a. een verdubbeling van de subsidies. We kennen vandaag en bloeiende cultuursector die groeit met een heel rijk aanbod. Deze groei brengt wel met zich mee dat nogal wat verenigingen gebrek hebben aan ruimte. Door ruimten te delen, geraken mensen verbonden met elkaar en leren mensen elkaar kennen.

471. Gelet op het grote aantal initiatieven en verenigingen en de beperkte ruimte is het cruciaal dat zalen, gebouwen en ruimtes zo polyvalent mogelijk worden gebruikt. Ruimte delen is dus het devies. Dit vereist beheer en coördinatie, een rol die we weggelegd zien voor de stad.
472. De Romaanse Poort vormt een belangrijk puzzelstuk voor bijkomende vergaderaccommodatie.
473. Ook de Predikherenkerk kan daarvoor (verder) ingezet worden.
474. De zogenaamde Aa-site langsheen de Onze-Lievevrouwstraat die volledig in eigendom is van de stad met het oude bloedtransfusiecentrum, het AVEVE gebouw en de recent aangekochte Villa, zal aangepakt worden en mee ingezet worden als ruimte voor het verenigingsleven en kunst en cultuur.
475. We streven naar het realiseren van een kinderkunstencentrum, waarbij reeds bestaande initiatieven van OPEK, SLAC en anderen aangemoedigd worden om samen te werken met andere partners zoals het onderwijs om te komen tot een uitgebouwd kinderkunstencentrum, waar kunst, kunst en onderwijs samenkomen.
476. Leegstaande ruimtes van privé-eigenaars, van kerkfabrieken, van de stad, van de KU Leuven kunnen (tijdelijk) ter beschikking gesteld worden van de verenigingen. We willen nauwer samenwerken met eigenaars van een groot aantal panden in de stad- denk hierbij aan bijvoorbeeld KU Leuven- zodat tijdelijke leegstand voorkomen wordt en opgevuld met publieke functies
477. In nieuwbouwprojecten eisen we plaats voor vergaderlokalen, ateliers en dergelijke.
478. We blijven alert om waar we kunnen sites te verwerven waar kunst en creativiteit de vrije loop kan gaan, zoals de oude stelplaats van de Lijn.
479. Wij stimuleren de samenwerking tussen bedrijven en verenigingen. Bijvoorbeeld een project rond armoede kan plaatsvinden in lokalen van een multinational. Bedrijven die voeling hebben bij bepaalde verenigingen/projecten stellen hun ruimten ter beschikking.
480. Daartegenover staat dat elke vereniging een 'thuisplek' moet hebben, een plek waar mensen zich thuis en verbonden kunnen voelen.

- 481. Initiatieven zoals de ateliers van Cas-co in de Vaartstraat zijn een succes. We kijken uit naar opportuniteiten om bijkomende ateliers te realiseren in andere gebouwen.
- 482. Elke verbouwing van een school zullen we aangrijpen om een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten voor publiek gebruik van schoolruimtes na de lesuren ten bate van cultuur- en sportverenigingen.
- 483. Projecten zoals de Kunstroute maken het mogelijk voor niet-commerciële kunstenaars om hun werk te tonen. We zullen bijkomende initiatieven opzetten die dit nog meer mogelijk maken.
- 484. Met een ruimtedeelplatform brengen we alle beschikbare ruimten in de stad (gaande van zaaltjes boven cafés tot parochiezalen, ...) in kaart.
- 485. We realiseren niet alleen bijkomende ruimte in de binnenstad, maar ook in de deelgemeenten.
- 486. Gebruik van tijdelijk leegstaande gebouwen wordt structureel verankerd.
- 487. We stimuleren peterschap van professionele verenigingen voor amateurs: op die manier worden deze meegetrokken en ondersteund in het vinden van ruimten, projecten,...
- 488. Aandacht voor beginnende kunstenaars: ondersteuning bij opstart en zoektocht naar ruimte.
- 489. We geven meer ruimte aan Cirkus in Beweging. Het oude kloostergebouw aan de Ruelensvest, ontworpen door Victor Broos, wordt meer dan ooit de thuishaven van de Leuvense circusschool. Leuven verdient een volwaardige circusschool. Cirkus in Beweging levert schitterend werk en zorgt op vele evenementen in de stad voor een bruisende sfeer. Alleen zit de circusschool te krap. Het hele Broosgebouw zal gerenoveerd worden en SLAC verhuist naar de nieuwbouw van het Gezellegebouw, zodat Cirkus in Beweging alle mogelijkheid en ruimte heeft om te groeien.

11.4 Een boost voor de Leuvense muziekscène

Met Het Depot staat Leuven eindelijk terug op de muzikale kaart met een concertzaal op maat van onze stad die zijn plaats in het concertcircuit heeft veroverd en een sterke verbindende rol heeft. Als muziekcentrum brengt het niet alleen artiesten van binnen en buiten Leuven op het podium, met zijn lokale werking is het een vruchtbare voedingsbodem voor muzikanten en podiumtechnici in Leuven. Met de 'artists in residence' en andere talentontwikkeling wordt er veel meer gedaan dan alleen concerten organiseren. Het Depot is snel een vaste waarde in het clubcircuit geworden en trekt veel volk aan (100.000 bezoekers in 2017) – zowel Leuvenaars, studenten als mensen van (soms) ver buiten de stad. Dit helpt de bekendheid van Leuven als 'place to be' en stimuleert de horeca.

De herschikking van de zomerprogrammatie met het M-festival en de optredens in het kader van Het Groot Verlof hebben we een eigen antwoord en plaats in het festivallandschap. Nu de infrastructuur er is om Leuvense muziek een niveau hoger te tillen is er het momentum om kleinschalige initiatieven te ondersteunen en is er ook meer nood aan repetitieruimte. Het Depot slaagt erin om een zeer divers publiek aan te trekken, wat we als een hefboom willen inzetten.

- 490. We blijven garant staan voor de werking van Het Depot op lange termijn, voornamelijk om de werking rond talentontwikkeling te verzekeren en bij voorkeur nog uit te breiden.
- 491. We vergroten het aanbod aan repetitieruimtes verspreid over het hele Leuvense grondgebied.
- 492. We ondersteunen materieel kleinschalige initiatieven om beginnende muzikanten een eerste podium te bieden.
- 493. In de zomer organiseren we kleinschalige concerten in de verschillende wijken in de hele stad in nauwe samenwerking en op vraag van bewoners. We waken er steeds over dat er draagvlak is in de wijk.
- 494. Kwetsbare groepen die niet zo gemakkelijk deelnemen aan cultuur, of groepen die hun eigen cultuur niet herkennen in het aanbod gaan we actief opzoeken en tegemoetkomen.

11.5 Leuven Culturele hoofdstad van Europa in 2030

Het is nu tijd voor Leuven om zelfbewust en met een ruimere blik op de wereld haar plaats op te eisen. Daar waar de titel van Europese culturele hoofdstad in de beginjaren vaak samenviel met citymarketing, toerisme en belangrijke infrastructuurwerken, is er een duidelijke kentering merkbaar en hangt de titel de laatste jaren veel meer samen met het potentieel van cultuur - en bij uitbreiding de creatieve sectoren - om een katalysator van verandering te zijn op vlak van cultuur en sociale en economische ontwikkeling. Essentieel is wel dat we dit niet top down vanuit de stad alleen realiseren.

Het AND& summit & festival en de viering van 600 jaar KU Leuven in 2025 zijn tussenstappen in de opbouw daarnaartoe. We bekijken ook of het Horst Festival in zijn nieuwe vorm in Leuven kan worden georganiseerd.

495. We willen het nieuwe Leuven schetsen en co-creëren vanuit de stad, met burgerinitiatieven, verenigingen, bedrijven en kennisinstellingen. Het hele traject vertrekt vanuit een projectgroep, met drie cruciale partners om deze ambitie vorm te geven, zijnde de Leuvense cultuursector zelf, vzw KUnST Leuven en vzw Leuven MindGate.
496. We vinden het belangrijk dat Leuven nu al haar interesse kenbaar maakt. Het is een krachtig signaal naar de rest van het land over het potentieel van onze stad. De interesse geeft ook de ambitie en de dynamiek weer die het Leuvense culturele veld sinds een aantal jaren kenmerkt. Bovendien is deze horizon een belangrijk ankerpunt voor andere culturele projecten om zich tot te verhouden.

11.6 Iedereen mee

Cultuur is voor iedereen anders, en niet iedereen heeft gelijke toegang tot cultuur. We zetten daarom in op cultuurparticipatie voor iedereen en geloven in de verbinding die we daarmee kunnen leggen. We nemen nog meer drempels weg.

497. We zien de UITPAS als het ideale instrument om de brede bevolking de mogelijkheid te geven tot een rijk vrijetijdsleven.
498. We ondersteunen brugfiguren zoals Cie Tartaren die de link leggen tussen kwetsbare mensen in hun eigen omgeving een cultuurbeleving geven.
499. We gaan actief op zoek naar wie cultuur kan uitdragen in alle gemeenschappen in Leuven, door middel van 'Runners' en sleutelfiguren
500. We organiseren een systeem van 'buddies', die vanuit sterke organisaties startende artiesten vooruithelpen, door allerlei ondersteuning of zelfs coproducties.
501. We voorzien meer kunst in de openbare ruimte.
502. We stimuleren samenwerking tussen de bestaande cultuurhuizen met de verschillende gemeenschappen in Leuven.
503. We stimuleren de cultuursector om gevarieerd te programmeren, met aandacht voor locaties, tijdstip (namiddag, naschools), om de participatiegraad van senioren, kinderen... te versterken.
504. We organiseren een jaarlijkse vrijetijdsbeurs, waar alle Leuvense verenigingen zich kunnen voorstellen en Leuvenaars zich kunnen informeren.
505. Ook binnen de culturele sector moet er aandacht zijn voor een divers personeels- en vrijwilligersbeleid.

11.7 Evenementen: beleven en uitgaan in de stad

Leuven is een stad die bruist, het hele jaar door, dag en nacht. Deze vele activiteiten, in onze pleinen, parken, straten en wijken, creëren een sfeer en levendigheid die heel wat Leuvenaars en bezoekers weten te smaken. Deze evenementen dragen bij tot de (internationale) uitstraling van de stad en zijn

belangrijk voor de beleving van onze bewoners. De laatste jaren zijn er erg veel evenementen bijgekomen en dus stijgt de druk voor de inwoners, organisatoren, stadsbestuur,... Er is nood aan een gefundeerd evenementenbeleid dat een evenwicht zoekt.

506. We stellen in de eerste plaats een beleidsplan op voor evenementen in overleg met alle betrokken stadsdiensten, alsook betrokken externe partijen om zo tot een horizontaal, breed gedragen evenementenbeleid te komen.
507. We streven naar een gezond evenwicht tussen stadseigen evenementen en evenementen georganiseerd door derden. We geven hierbij voorrang aan Leuvense organisaties.
508. Evenementen die de stad organiseert, geven het goede voorbeeld op vlak van duurzaamheid, kindvriendelijkheid en diversiteit.
509. We stellen per plein en per park richtlijnen op over het soort evenementen dat er kunnen doorgaan en hoe vaak.
510. We lassen evenementluwe periodes in voor bepaalde wijken, pleinen of parken om het leefbaar te houden voor de buurt en de pleinen en parken zelf.
511. Er wordt een duidelijk draaiboek opgesteld voor organisatoren zodat zij vanaf de eerste stap in de organisatie van hun evenement goed weten waar ze rekening mee moeten houden. Er worden duidelijke gebruiksrichtlijnen opgesteld die organisatoren van evenementen moeten respecteren.
512. We lanceren een onlinesysteem dat de aanvraag en afhandeling van evenementen sterk vereenvoudigt voor zowel organisatoren als stadsdiensten. Kleinschalige evenementen krijgen snel een vergunning, voor grotere evenementen organiseren we een goede afstemming met alle stadsdiensten.
513. Er komt een evenementenloket als aanspreekpunt voor organisatoren: zowel voor organisatoren van stadseigen projecten (bv diensten die iets organiseren) als voor externe organisatoren.
514. We stellen een evenementencoördinator aan die instaat voor de coördinatie van het evenementenbeleid, de innames openbaar domein en optreedt als eventcoach, zowel voor stadseigen evenementen als externe organisatoren. De evenementencoördinator heeft ook een verbindende functie (bv organisaties die gelijkaardige initiatieven hebben samen brengen, organisaties en mensen in contact brengen met de juiste stadsdiensten, ...). Er wordt nauw samengewerkt met de stadsdiensten en vooral ook Leuvenement vzw, de Horecacoach.
515. De evenementencoördinator gaat actief op zoek naar cocreatie en verbintenissen door verschillende doelgroepen samen te brengen. Er wordt jaarlijks een budget voorzien om vanuit het evenementenloket kleine activiteiten en ontmoetingsmomenten te organiseren om die samenwerkingen te stimuleren.
516. Het aanbod aan evenementen in onze stad (zowel eigen evenementen als georganiseerd door derden) wordt in de mate van het mogelijke op mekaar afgestemd zodat het aanbod voor de verschillende doelgroepen gelijkmatig verspreid wordt, er geen concurrerende evenementen zijn op hetzelfde moment en er een duidelijk overzicht is.
517. Er wordt een communicatieplan opgemaakt specifiek voor evenementen en activiteiten. Externe organisaties zouden in zekere mate beroep moeten kunnen doen op de communicatiekanalen van de stad, binnen een strak kader.
518. We dragen diversiteit erg hoog in het vaandel. Dit moet zich vertalen in het evenementenaanbod. Daarom organiseren we periodiek een aantal evenementen dat verschillende doelgroepen naar voren brengt en in contact brengt met de Leuvenaar. Zo bestaat er bijvoorbeeld al het Able Festival dat volledig in het kader staat van toegankelijkheid. We kunnen dit nog breder uitrollen en ook de meer dan 170 nationaliteiten in onze stad op de voorgrond brengen door evenementen te organiseren die de Leuvenaar laat kennismaken met alle culturen (bv culinaire evenementen met focus op bepaald werelddeel, of activiteiten zoals Chinees Nieuwjaar en Holi Festival mee ondersteunen en stadsbreder maken,...)

Het uitgaansleven in Leuven is belangrijk. We hebben veel studenten, maar ook oudere feestvierders. 'Voor ieder wat wils' is ook hier belangrijk voor ons, ook omdat een sterk aanbod in het uitgaansleven bijdraagt tot de (inter)nationale uitstraling van onze stad.

519. De oude veilingzaal op de Vismarkt is een ideale plek voor allerhande feesten en fuiven. We zullen AB Inbev aanmoedigen om snel werk te maken van de renovatie en opening. We staan open voor publiek-private samenwerking.
520. Er wordt nog verder gezocht naar een extra locatie in Leuven waar er een club geopend kan worden. Deze plaats moet makkelijk en veilig bereikbaar zijn, doch voldoende afgelegen om geen overlast te veroorzaken voor omwonenden.
521. De Oude Markt blijft een belangrijke hotspot. In samenwerking met de horeca-uitbaters daar willen we de beleving en de veiligheid voor elke bezoeker verbeteren. Op dit moment trekt de Oude Markt vooral een jonger uitgaanspubliek, deze doelgroep kan uitbreiden.
522. Er wordt werk gemaakt van een fuifbeleid.
523. De evenementencoördinator werkt nauw samen met de Horecacoach om het beleid van beide op elkaar af te stemmen en regelmatig te evalueren.

11.8 Erfgoed in Leuven

Erfgoed maakt een stad gezellig, oude straten in het historisch centrum geven een geborgen gevoel, wat een unieke omgeving is voor handel, horeca, wonen, studeren en werken. Het verbindt ons met onze rijke geschiedenis. Maar we willen ook dat we vandaag het erfgoed van de toekomst zetten.

524. Project stad(s)huis

Het stadhuis is het absolute icoon van de stad, centraal gelegen op het belangrijkste plein, de Grote Markt. Het heeft een geschiedenis van meer dan 550 jaar oud en is het populairste en bekendste monument. Het is de plek in Leuven waar iedereen, Leuenaar en toerist/bezoeker, als het ware automatisch aanbelandt. Daarom willen we deze plek absoluut meer benutten en toegankelijk maken. Gebruik is immers de beste garantie tot behoud voor de toekomst. Vanuit monumentenzorg wordt er dan ook voor gepleit dat topmonumenten een volwaardige en bovendien publiektoegankelijke functie moeten blijven hebben of krijgen.

Toerisme Leuven heeft al geruime tijd nood aan een centraal, zichtbaar en groter toeristisch onthaal en de erfgoedsector en de Leuenaar verdienen een echte toonplek voor het rijke erfgoed van Leuven. Dit alles maakt dat we blijven pleiten voor een herbestemming die van het stadhuis een open en toegankelijk huis maakt in overeenstemming met de symbolische/iconische en erfgoedwaarden ervan. De Leuenaar en de bezoeker zullen er via verschillende presentatievormen het DNA van de stad in kunnen erkennen en voelen. Het stadhuis wordt toonbeeld van eeuwenoud, springlevend en traditie in innovatie.

Het herbestede stadhuis wordt hét vertrekpunt om de stad te leren kennen en te laten beleven. De plaats waar iedereen terechtkomt en welkom is om de vele mogelijkheden, betekenissen, verhalen en 'highlights' van Leuven te ontdekken. Het stadhuis wordt de thuis van een groot, aantrekkelijk en zichtbaar toeristisch onthaal

Daarnaast is er plaats voor een innovatief erfgoedhuis. Dat erfgoedhuis wordt dé toonplek voor erfgoed waar op vernieuwende manieren de vele geschiedenissen van Leuven ontdekt en beleefd kunnen worden. Historische ankerpunten uit de Leuvense geschiedenis en het DNA van Leuven tot en met bijvoorbeeld Leuven MindGate vormen de leidraad. Op die manier wordt het stadhuis ook een etalage en uithangbord voor wat Leuven uniek maakt.

Belangrijk hierbij is dat het stadhuis ook fungeert als een startpunt en doorverwijzing naar de vele andere toonplekken in Leuven, zoals de vlakbij gelegen Sint-Pieterskerk, M-Museum Leuven, de Universiteitsbibliotheek en de Universiteitshal...

Het stadhuis blijft trouwens de plek waar we mensen, organisaties, jonggehuwden, vips... ontvangen en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten tijdens recepties, lezingen, herdenkingen ...

525. Verdichting is een noodzaak maar we waken er over dat erfgoed niet in de verdrukking wordt gebracht.
526. Naast erfgoed willen we hedendaagse architectuur die van hoge kwaliteit is en die met het erfgoed in dialoog gaat. Respect voor erfgoed betekent immers niet dat we naast belangrijk erfgoed enkel imitaties vergunnen die doen alsof ze uit dezelfde tijd komen.
527. Bomen zijn ook erfgoed en we zijn er erg aan gehecht. Plekken waar oude bomen staan, zoals het parkje aan de Bodartparking, richten we mooi in zodat de bomen terug tot hun recht komen.
528. We versterken het netwerk tussen erfgoedactoren waarbij de brede erfgoedsector de krachten bundelt, informatie uitwisselt, samenwerkt en daarbij inzet op innovatie via onderzoek, experiment, digitalisering en educatie. Leuven wordt als dynamische en innovatieve erfgoedstad ook internationaal op de kaart gezet. Een van de projecten van het erfgoedlabo is het gezamenlijk erfgoeddepot waar ook presentatieplekken en onderzoek voor de brede bevolking aanwezig zijn.
529. We zoeken naar goede en zinvolle herbestemmingen voor leegstaande kerken, in overleg met de kerkfabrieken en de buurt.
530. We erkennen het UNESCO-erfgoed van de Jaartallen en ondersteunen de Mannen van het jaar in hun werkingen. Als er voldoende enthousiasme is en de erkenning van UNESCO niet in het gedrang komt, kan de stad ook Vrouwen van het jaar ondersteunen.
531. De reuzencultuur leeft in Leuven. We zijn zeven reuzen rijk, waaronder ook de Chinese reus Da Tong. We blijven jaarlijks een stoet organiseren en ondersteunen de verschillende werkingen in de stad.
532. Leuven is en blijft een orgelstad. Met de komst van het unieke Contiusorgel wordt dat nog eens op de kaart gezet. We blijven inzetten op Leuven Orgelstad.

12 Sport en beweging voor iedereen

Het drukke dagelijkse gezinsleven maakt het ons niet altijd makkelijk om voldoende fysieke activiteit in te plannen. Toch is het ontzettend belangrijk voldoende beweging te hebben. We voelen ons fitter, hebben een hoger welbevinden, meer energie, ... Sport brengt mensen samen, in sportverenigingen, op sportmanifestaties, of gewoon op straat of het sportveld. Iedereen heeft baat bij beweging en sport en daarom gaan we initiatieven uitbouwen in de hele stad, van het centrum over de sportvelden, de deelgemeenten en ook de sociale wijken. Net omdat sport en beweging zo belangrijk is, moet het voor iedereen betaalbaar, toegankelijk en in de nabijheid beschikbaar zijn.

Als stad kunnen we daar op meerdere manieren een actieve voortrekkersrol in nemen.

12.1 Topsportinfrastructuur

Leuven kent verschillende topsporters en is de thuishaven voor heel wat trainingen en opleidingen. Onze stad verdient meer sportinfrastructuur die de topsport ondersteunt. We zijn ervan overtuigd dat topsport niet alleen verbindend is voor de Leuvenaars maar dat het ook sport voor iedereen stimuleert.

533. We onderzoeken de mogelijkheid om een ijsschaatsbaan van 400m te bouwen. Op dit moment moeten de Belgische topschaatsers nog naar het buitenland. Daarom nemen we met Leuven het voortouw en leggen zo'n 400 meter-baan aan met de subsidies die hiervoor vanuit Vlaanderen worden voorzien. Kunstschaatsen, short track of ijshockey, het kan allemaal op deze 400meter-schaatsbaan. We willen dat deze schaatsbaan ecologisch verantwoord is en onderzoeken daarom de mogelijkheden voor slimme warmtewisseling, bijvoorbeeld met een nabijgelegen zwembad.
534. We gaan voor een 50 meterbad in Leuven, want de huidige infrastructuur volstaat ternauwernood. Een 50 meterbad voldoet aan de vraag voor competitiezwemmen en biedt daarnaast ook een grote capaciteit.
535. We blijven ijveren voor een wielerschool in Leuven en we zouden graag een wielerpiste aanleggen.

12.2 Sport en beweging overal

Sport en beweging vereisen in eerste instantie voldoende, betaalbare en bereikbare ruimten en faciliteiten. Door in te zetten op de versterking van het aanbod, creëren we mogelijkheden en uiteindelijk zal zo ook de vraag gestimuleerd worden, zal er met andere woorden ook meer bewogen worden.

Open ruimtes bieden vaak een groot potentieel aan voor meer sport, fysieke activiteit en ontmoeting. Gecombineerd met de lokale inplanting van deze openbare ruimtes realiseren we zo voor een sport- en bewegingsaanbod dat voor iedereen voldoende nabij is. Voor de meer gespecialiseerde sportinrichtingen is voldoende bereikbaarheid met de fiets en het openbaar vervoer dan weer een belangrijke succesfactor.

536. Sport is niet alleen gezond, het is ook leuk. Om het plezierige ervan in de verf te zetten, willen we snel Leuven Bad realiseren, het zwembad in de vaart, aan het begin ervan, aan de vaartkom. Leuven Bad moet voor iedereen toegankelijk zijn en een leuke plek om te vertoeven voor elke Leuenaar. In de winter kan het een schaatsbaan worden.
537. Alle dagelijkse plaatsen, ruimtes en faciliteiten maken we aangenamer en gemakkelijker bereikbaar op een milieuvriendelijke manier – zodat Leuvenaars ook in het dagelijkse leven nog meer gaan bewegen. Uit de stadsmonitor bleek al dat steeds meer verplaatsingen te voet gebeuren; dat willen we nog omhoog want het is de meest eenvoudige en efficiënte manier om iedereen in beweging te krijgen. Bovendien werkt het verbindend doordat men vaker op een toegankelijke manier onder de mensen komt en zijn stad leert kennen.

538. We zorgen voor brede, goed aangeduide en verlichte wandelpaden, fietswegen, rustplaatsen die we duidelijk in kaart brengen. Goed onderhouden fiets- en wandelpaden zijn een eerste stap naar meer lichaamsbeweging.
539. We plaatsen ook wegwijzers op wandel- en fietspaden en we zetten erbij hoe lang het duurt voor je er bent, te voet, lopend of met de fiets. We zetten er als extra motivatie ook het aantal calorieën bij die je zal verbranden.
540. We brengen alle mogelijke beschikbare accommodatie en plaatsen om te sporten en te bewegen in kaart. Er is al een groot aanbod aan ruimte om te bewegen en te sporten in Leuven, maar we zien dat nog veel mensen altijd hetzelfde rondje lopen en soms niet goed weten waar het nog kan.
541. We maken daarnaast ook een digitaal overzicht van de publieke bewegingsplaatsen. Een app die je vertelt waar je vlakbij je huis kan bewegen of hoe je van een dagelijkse verplaatsing een leuke wandeling of bewegingsmoment kan maken.
542. Een goede infrastructuur is noodzakelijk, er is nood aan bij wie al sport en het kan helpen om wie twijfelt over de streep te trekken. We investeren in speelpleinen, skateparken, basketringen, ping pong tafels, fitnessstoestellen in openlucht en gratis sportinfrastructuur voor jeugdtrainingen en voor lichamelijke opvoeding op school. Elke buurt verdient een multifunctioneel sportveld. In de zomer voorzien we tijdelijk een strand met een aanbod van strandporten. We voorzien voldoende middelen voor onderhoud.
543. We zetten in de komende jaren meer op goed toegankelijke sportinfrastructuur voor personen met een beperking. Sportclubs kunnen blijvend rekenen op de inhoudelijke ondersteuning van de Stad voor het uitbouwen van een werking voor personen met een beperking.
544. We voorzien meer publieke toiletten en douches.
545. Als bestuur zorgen we voor ondersteunende acties om gebouwen/bedrijven/werkplekken actief te maken. Ook de scholen betrekken we hierbij.
546. Leuvense topsporters betrekken we bij de promotie van onze "actieve stad".
547. We stimuleren projecten van burgers in verband met bewegen.
548. We staan achter fietsdelen als buurtproject.
549. Binnen de 'Kom op voor je Wijk'-projecten zal ook aandacht gaan naar bewegen in de stad.
550. Onze ruimtelijke ordening houdt rekening met de mogelijkheid tot bewegen in de openbare ruimte.
551. We bieden de niet-georganiseerde sporter (die geen lid kan of wil worden van een club) toch de mogelijkheid om samen met anderen te sporten door een platform aan te bieden waar men kan afspreken om samen te sporten.
552. We stellen een lokale 'sportmanager' aan, die met de verschillende sportclubs in de gemeenteprojecten opzet om specifieke doelgroepen aan het sporten te krijgen. Financiële drempels werkt deze sportmanager weg in samenwerking met het OCMW.
553. In Hal 4 en 5 blijven we investeren in sport voor iedereen, zoals in de bewegingschool of Parkour.

12.3 Sportclubs

De sportclub blijft de plek bij uitstek om fysieke activiteit bij jong en oud te stimuleren, al dan niet in competitieverband. Zij zijn een zeer belangrijke partner in de gezondheidspromotie. Sportclubs zorgen bovendien voor verbondenheid tussen de inwoners, wat van onschatbare waarde is.

Daarom stimuleren en ondersteunen we de clubs in al hun activiteiten, zowel financieel, materieel als logistiek.

554. We zetten blijvend in op kind- en jeugdriendelijke en moderne sportaccommodaties (kunstgras, aangepaste zwembaden, ...).

555. We zetten in op het bewaken van een ethisch sportklimaat. Ethische principes rond individuele of persoonlijke integriteit (fysieke, psychische en seksuele), fair play en sociale integriteit (solidariteit, diversiteit en inclusie) plaatsen we voorop. Het belang van het kind en de jongere verdient binnen deze pijlers onze bijzondere aandacht.
556. We stimuleren de scholen, sportclubs en sportdienst om accommodaties te delen met elkaar.
557. We werken acties uit om kleuters meer te doen bewegen.
558. We voorzien een Vesmaco speed rollerskatepiste met aangepaste infrastructuur.
559. We blijven een sterke jeugdwerking stimuleren vanuit een plaatselijk subsidiereglement. We engageren ons om samenwerkingsverbanden tussen de stad, de sportclubs, KU Leuven, UCLL, bedrijven en scholen op te zetten.
560. We bieden ondersteuning voor sportclubs bij hun rol binnen de gezondheidspromotie.
561. Een goed functionerende sportraad is de motor voor een krachtig en breed sportbeleid. Alle sportclubs moeten samen bouwen aan een sport - en beweegvriendelijke stad mét ambitie. Daarom is een hechte band met alle verschillende sportclubs van wezenlijk belang. Van zwerkbal (quidditch) tot schermen, judo, balsport, zwemmen of fietsen. De mogelijkheden in Leuven zijn eindeloos en dat is een troef die we samen met het sportnetwerk maximaal moeten uitdragen.
562. We hebben nu al de Grote Prijs Poeske Scherens, een cyclocross en het vertrek van de Brabantse Pijl. Die bieden een duidelijke meerwaarde voor Leuven. Etappes van grote rondes zijn ook leuk, maar we geven er de voorkeur aan om jaarlijks terugkerende wedstrijden te organiseren. We willen meer diversiteit in het aanbod, omdat we geloven dat dit verbindt. Daarom volgende 2 nieuwe initiatieven: we breiden de Grote Prijs uit met vrouwenwielrennen en organiseren een grote plaatselijke amateurkoers.
563. We organiseren een "doe-aan-sport-beurs" waarin de plaatselijke clubs zich voorstellen aan de lagere schoolleerlingen.
564. Jong geleerd is oud gedaan. We lanceren een campagne om kinderen en jongeren op een laagdrempelige manier aan lichaamsbeweging te laten doen.
565. We zetten sportclubs aan om met scholen samen te werken, in het kader van bredeschoolprojecten.
566. We investeren in laagdrempelige cursussen voor senioren als tai chi, yoga, line dance of 'start to run'. Senioren hebben een grote vraag naar sport en recreatieve activiteiten. Toch zijn er weinig sportclubs die hier specifiek op kunnen of willen inspelen, waardoor de drempel om naar een sportclub te stappen voor senioren vaak hoog is. Ouderen moeten ook overdag kunnen sporten. Clubs die inspanningen doen om een degelijk aanbod te voorzien voor mensen vanaf 60 jaar, verdienen extra ondersteuning. Begeleiders zoeken de doelgroep zelf op, bijvoorbeeld in seniorenclubhuizen en woonzorgcentra, voor sportinitiatie en toeleiding naar een sportclub.
567. Stad en OCMW maken samen dat het lidmaatschap van de club betaalbaar is voor kansengroepen. Financiële drempels nemen we ook weg door sportactiviteiten op te nemen in de UiTPAS.
568. We werken aan een systeem van jongerensportbegeleiding. Studenten lichamelijke opvoeding, trainers van clubs én topsporters zoeken jongeren op in hun eigen buurt en organiseren daar sportinitiatie en wedstrijden. Ze leiden de jongeren naar een geschikte club.
569. De stad bouwt een proactieve consulentenwerking uit. Met andere woorden: de stad komt (bvb eens per jaar) naar je toe in plaats van omgekeerd en bekijkt samen met jouw club hoe sterke punten kunnen versterkt worden en zwakkere punten verbeterd.

13 Samenleven en diversiteit

Een samenleving die ruimte biedt aan dialoog en ontmoeting, waar openheid en empathie centraal staat tussen de verschillende gemeenschappen en culturen, staat veel sterker voor de toekomst.

Door aan sterke wijken te werken, met sport of cultuur in de buurt, met veel groen en ontmoetingsplaatsen, brengen we mensen samen. Mensen kennen elkaar, voelen zich thuis in hun wijk, hoe gevarieerd en divers hun medebewoners ook zijn.

De stad heeft een voorbeeldfunctie op dat vlak, niet alleen op vlak van personeelsbeleid, maar ook op vlak van uitstraling en communicatie. Een belangrijke taak voor de stad is het ondersteunen en waarderen van inwoners en initiatieven die ertoe bijdragen dat diversiteit een kracht is.

Onze samenleving stopt niet aan de stad- of landsgrenzen. Ook internationaal zijn we solidair, door blijvend in te zetten op ontwikkelingssamenwerking. Zo werken we aan een betere wereld.

13.1 Ontmoeting in de buurt stimuleren

Elke dag zijn er mensen die andere mensen helpen. Oplossingen komen vaak van onderuit en dat moeten we stimuleren. Mensen die solidair gedrag stellen, dienen gehoord, gewaardeerd en versterkt te worden.

570. We versterken het Kom op voor je Wijk-project waarmee we inzetten op het samenleven in de buurt.
571. We versterken de werking van de buurtcentra en laten die plaatsen uitgroeien tot de lokale kloppende harten, waar ook buurtbewoners en sociale organisaties uit de buurt bij betrokken zijn, zodat er nieuwe en verbindende initiatieven ontstaan.
572. We bestrijden eenzaamheid actief en doorbreken het isolement, in samenwerking met de buurtwerking, actieve buurtbewoners, vrijwilligers, welzijnsorganisaties... We zorgen voor buurtplekken, overdekt en in openlucht, in elke wijk, waar ontmoeting gestimuleerd wordt.
573. Leuvense jongeren gunnen we (wisselende) open(bare) ruimtes waar ze elkaar 's middags, voor en na school kunnen ontmoeten.
574. Voor ouderen garanderen we veilige verplaatsingen naar trefpunten, onder meer door overleg en samenwerking met openbare vervoersmaatschappijen.
575. We ondersteunen en stimuleren buurtinitiatieven die ontmoeting en solidariteit centraal stellen. De stad kan administratief en logistiek helpen. Een digitaal platform kan naast het koppelen van vraag en aanbod, het vragen en verkrijgen van tips, ook acties waarderen en op elkaar afstemmen.
576. We organiseren jaarlijks een waarderingsmoment voor vrijwilligers en inwoners die zich engageren in hun buurt.
577. Vrijwilligerswerk op buurt- en stadniveau moedigen we aan. Hun engagement is waardevol voor de stad. We zijn wel tegen het 'ge-economiseerde' vrijwilligerswerk. We starten een vrijwilligersloket waar vrijwilligers en organisaties aan elkaar gekoppeld worden en gerichte wervingsacties gevoerd worden.

13.2 Leuven, rijk aan culturen en diversiteit

In Leuven wonen meer dan 170 nationaliteiten, zowat alle mogelijke stromingen en levensbeschouwingen bij elkaar. Zonder wrijving en met respect voor elkaar. Toch mag er nog meer dialoog en uitwisseling zijn. Er zijn nog te veel eilandjes. Vredevolle eilandjes, maar het is tijd om er bruggen tussen te bouwen. Zodat er wederzijdse verrijking ontstaat, en vooral meer begrip en empathie.

Daarop zijn de sterkste gemeenschappen gebouwd. We zijn voor een samenleving waar de diverse culturele achtergronden gewaardeerd worden en zorgen voor een goed onthaal, ontmoeting en het wegwerken van discriminatie.

578. We betrekken de verschillende gemeenschappen actief bij het beleid en stimuleren samenwerking en dialoog.
579. We willen ontmoeting en uitwisseling van de diverse gemeenschappen in Leuven stimuleren door hen te ondersteunen in het delen van hun cultuur en achtergrond, met ruimte en logistiek. Culturele feesten, tradities en gastronomie laten we publiek beleven zodat Leuvenaars ongeacht hun achtergrond elkaar leren kennen en er wederzijds begrip en respect kan ontstaan. Zo kunnen we de wereld beleven in Leuven.
580. We werken aan een 'foodhall' met voeding vanuit de hele wereld.
581. We zetten in op de kruisbestuivingen zoals nu al via Youtopia, via samenwerkingen met cultuurraad/cultuurdienst, de afdeling diversiteit en gelijke kansen en de etnisch-diverse organisaties.
582. We steunen de taalscholen die buitenschools taallessen geven in de oorsprongstaal. Het kennen van het Nederlands is zeer belangrijk voor een goede integratie, maar wie gemigreerd is, heeft vaak behoefte aan een band met zijn oorspronkelijke cultuur. Kennis van de oorspronkelijke cultuur ondersteunt de identiteit en zorgt voor een grotere zelfzekerheid die de integratie bevordert.
583. Met het International House brengen we organisaties samen die te maken hebben met de verwelcoming en integratie van de internationale werknemers. Naast hulp in de zoektocht naar een woning of onderwijs, zullen we hen ook op weg helpen naar sportclubs of cultuurorganisaties, zodat ze snel ingeburgerd raken en zich hier thuis voelen. Er zullen ook aparte inburgeringscursussen gegeven worden aangezien uit een brede bevraging blijkt dat 'expats' andere vragen en noden hebben dan bijvoorbeeld vluchtelingen.
584. We pakken discriminatie en racisme aan. Leuven zal als lid van ECCAR (Europese steden tegen racisme en discriminatie) en als lid van het Vlaamse netwerk van steden in het kader van ECCAR nog sterker inzetten op Leuven Zonder Racisme en Discriminatie. En dit op de domeinen van huisvesting, cultuur, tewerkstelling waar we als stadsbestuur het voorbeeld geven in ons eigen tewerkstellings- en personeelsbeleid. We wisselen de goede praktijkvoorbeelden uit met de andere Europese en Vlaamse steden. We werken samen met Unia en organisaties zoals de huurdersbond, en staan achter praktijktesten om discriminatie te bestrijden.
585. We geven het discriminatiemeldpunt meer bekendheid.
586. We ondersteunen wijkfeesten waarbij de verschillende culturen betrokken worden.
587. We organiseren jaarlijks een International Day, waar alle gemeenschappen elkaar kunnen ontmoeten.

13.3 Leuven, holebi-vriendelijke en genderinclusieve stad

In Leuven leven we samen in wederzijds respect voor elkaar en ieders seksuele geaardheid en genderidentiteit. De positieve houding van de Leuvenaars tegenover diversiteit schept een gunstige context voor een ambitieus gelijke kansenbeleid dat Leuven nog beter op de kaart zet als holebi-vriendelijke en genderinclusieve stad. Hierbij werkt de stad nauw samen met organisaties die werken rond gelijke kansen, seksuele oriëntatie en genderidentiteit.

588. We nemen een anti-discriminatiecharter op in het gemeentelijk subsidiereglement. Dit is een verklaring tegen holebi- en transfobie die gesubsidieerde verenigingen onderschrijven en zichtbaar ophangen. De stad fungeert als aanspreekpunt bij problemen hieromtrent bij verenigingen.
589. We zorgen ervoor dat de Stad genderneutrale of genderinclusieve administratieve formulieren publiceert.

590. De stad voert een ambitieuw gelijke kansenbeleid en ontwikkelt daarin een hoofdstuk over holebi's en transgenders, o.a. gebaseerd op het regenboogmenu.
591. De stad zet de internationale dag tegen homo- en transfobie (IDAHOT : 17 mei) in de kijker met initiatieven voor het grote publieke en specifieke doelgroepen (bvb. lezingen, filmvoorstellingen,...). De stad communiceert dan als statement dat homo- en transfobie niet thuishoren in de lokale gemeenschap en hijst de regenboogvlag aan officiële gebouwen en openbare plaatsen.
592. In de stadscommunicatie komt de diversiteit duidelijk in beeld. Hiertoe gebruikt de communicatiedienst niet altijd klassieke beelden van een heterogezin, maar ook homo's, lesbiennes en transgenders, ook bij zaken die niets met seksuele oriëntatie en genderidentiteit te maken hebben. Hierbij vermijdt de stad gegenderde aanspreekvormen. Voorts publiceert de stad alle nuttige informatie op haar website en in officiële publicaties.
593. De stad ondersteunt de werking, projecten en campagnes van organisaties die werken rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Zo hangt ze affiches van deze organisaties op op openbare plaatsen (gemeentehuis, bibliotheek, cultuurcentrum, ...) en verspreidt ze mee campagnemateriaal (folders, affiches, ...) bij lokale verenigingen. De stad stimuleert ook samenwerking tussen organisaties die werken rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit en verenigingen uit andere sectoren (bvb. scholen, jeugdbewegingen, sportclubs, culturele verenigingen, welzijnsorganisaties, bedrijven, geloofsgemeenschappen, enz.)
594. De stad richt genderinclusieve ruimtes in in nieuwe openbare infrastructuur en past bestaande stadsinfrastructuur aan door genderinclusieve toiletten en kleedruimtes te voorzien en door zoveel mogelijk symbolen die mannelijkheid of vrouwelijkheid impliceren te vermijden.
595. De stad sensibiliseert de bevolking en specifieke doelgroepen over seksuele oriëntatie en genderidentiteit.
596. We zorgen er mee voor dat alle scholen educatief materiaal rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit ter beschikking hebben en dat scholen die dat wensen begeleiding kunnen krijgen van experts. De stad overlegt ook met de universiteit en hogescholen met het oog op de sensibilisering van studenten en docenten rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit.
597. We werken samen met seniorenorganisaties om vereenzaming van oudere holebi's en transgenders te vermijden. Hiertoe zet de stad o.a. in op overleg met rust- en verzorgingstehuizen opdat deze hun aanpak en interne reglementen aanpassen en hun personeel vorming aanbieden over seksuele oriëntatie en genderidentiteit.
598. We sensibiliseren ook actief de politiediensten, o.a. door de inschakeling van een of meer referentieagenten en het aanbieden van bijscholing voor het politiepersoneel rond seksuele oriëntatie en genderidentiteit in samenwerking met de organisatie Rainbow Cops. Deze sensibilisering heeft ook als doel de aanpak van de politiediensten te professionaliseren op het vlak van preventie van homofobie, begeleiding van slachtoffers, en repressie tegen en heropvoeding van daders van homofoob geweld.

13.4 Diversiteit bij de Stad

De stad heeft niet alleen een voorbeeldfunctie bij het streven naar diversiteit op de werkvloer. Het uitstralen van diversiteit in de dienstverlening, de beeldvorming en de communicatie – onder meer in vacatures – draagt bij tot de bevestiging dat de stad diversiteit omarmt. We stellen daarom een diversiteitsplan op.

599. We streven naar een evenredige arbeidsdeelname van alle minderheidsgroepen. We hanteren een streefcijfer van 3 procent tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap.
600. Het personeelsbestand is een weerspiegeling van de samenleving.
601. Voor mensen met een arbeidshandicap doen we de nodige aanpassingen zodat ze bij de stad aan de slag kunnen. We vermelden dat ook bij de vacatures. Als nationaliteit geen vereiste is dan vermelden we dat expliciet.

- 602. Diversiteit is een verrijking maar we mogen niet blind zijn voor de moeilijkheden die dat op de werkvloer met zich mee kan brengen. In het kader van het personeelsbeleid stellen we daarvoor een plan op.
- 603. We werken barrières weg bij rekrutering en selectie. Om zoveel mogelijk kandidaten met een migratieachtergrond of arbeidshandicap te bereiken zetten we in op stages, studentenjobs, duaal leren, opleidingen en tewerkstellingsmaatregelen. Bij de samenstelling van een selectiejury zoeken we naar diversiteit.
- 604. Om de doelgroepen aan te zetten om te solliciteren, profileren we de stad op alle mogelijke manieren als diverse werkgever, ook met campagnes. We zoeken naar mogelijkheden om potentiële kandidaten uit de doelgroepen aan te spreken, bijvoorbeeld door doelgerichte jobbeurzen.
- 605. We schrijven een visie uit op taalbeleid en non-discriminatie. Een weerspiegeling van onze diversiteit bij de inwoners in de dienstverlening is daarbij onze leidraad. Dit mondt uit in een actieplan dat opgevolgd wordt door het college.
- 606. We werken aan meer diversiteit bij de politie.

13.5 Internationale solidariteit

De stad Leuven en de Leuvense Derdewereldraad hebben tijdens de huidige bestuursperiode ingezet op inspraak en participatie en op het verbreden en verdiepen van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking. Dat resulteerde in de oprichting en de uitbouw van het Leuven Netwerk Noord-Zuid (LENNZ) om de Leuvense mondiale actoren van klein tot groot, samen te brengen en te verbinden. We willen samen met de stad de ambitie van LENNZ verder waarmaken. Leuvenaars bouwen zo niet alleen aan een betere stad, maar ook aan een betere wereld.

- 607. Samen met de Leuvense Derdewereldraad en met het Leuven Netwerk Noord-Zuid (LENNZ) blijven we inzetten op inspraak en participatie rond ontwikkelingssamenwerking.
- 608. We zetten in op een behoorlijke toename van het budget voor internationale werking.
- 609. We zien het engagement 'Global Goals Local Focus' dat door het stadsbestuur eind 2016 werd ondertekend, als stadsbrede doelstelling voor de volgende legislatuur.
- 610. We blijven met Leuven voluit de kaart van een duurzame voedselstrategie trekken, waar Fair Trade deel van uitmaakt.
- 611. We kiezen voor een duurzaam aankoopbeleid en bij gunningen duidelijke duurzaamheidscriteria op te nemen en de resultaten bekend te maken
- 612. We belichten het mondiale aspect van steden die bezig met de reductie van broeikasgassen in het project Leuven 2030. De SDG's zijn een goede insteek om dat klimaatneutraal verhaal van Leuven mondiaal te kaderen.
- 613. We zetten verder in op educatie van de Leuvense burger aan de hand van hefbomen als de betoelaging van Noord-Zuidprojecten en van initiatieven het Afrikafilmfestival, het Wereldfeest, YOUCA Action Jay, Vredesgemeente en andere.
- 614. De transitie naar een koolstofarme samenleving is een van de grote uitdagingen waar we voor staan. We streven naar ethisch en duurzaam investeren en sluiten de stad aan bij de internationale Fossil Fuel Divestment beweging en zetten eventuele beleggingen in fossiele brandstoffen stop.
- 615. We vernieuwen het lidmaatschap van 'Mayors for Peace' en nemen een voortrekkersrol op om vrede zichtbaar en voelbaar te maken in de publieke ruimte.
- 616. Leuven is een stad waar iedereen zich thuis moet kunnen voelen. De veelzijdigheid en diversiteit is een troef voor onze stad en daar zetten we ook actief op in door een nieuwkomersbeleid te voeren dat gericht is op het rechtenerkenning, onthaal, integratie-, taal-, en activeringsbeleid. Taal is de sleutel tot betrokkenheid en participatie. Een motiverende en ondersteunende omgeving om de taal te leren, onderhouden en ook effectief te spreken daar

werken we over partners, organisaties, vrijwilligers en burgers heen samen aan: via praatgroepen, door cultuur-en taalsensitief te werken in opvang en op school, door aanvullend aan de bestaande taalcursussen ook werkplekken open te stellen waar in een leeromgeving mensen met mekaar in contact worden gebracht en van mekaar leren door te spreken. Van taalklas tot praatgroep, we vinden het allemaal erg belangrijk om op zoveel mogelijk manier en door drempels zo laag mogelijk te houden mensen over de streep te trekken om zich helemaal te laten onderdompelen en mee te trekken in een taal die niet de moedertaal is.

14 Preventie en veiligheid

Veiligheid is een fundamenteel menselijk en sociaal recht. 97 procent van de Leuvenaars voelt zich veilig in Leuven en in hun buurt. Dat moeten we zo houden. De harde veiligheid (ordehandhaving, regels, camera's, ...) gaat hand in hand met zachte veiligheid (inrichting publieke ruimte, groen, volk op straat door evenementen, sociale zekerheid, gemeenschapsvorming door middenveld, ...). Op beide domeinen hebben we al veel gerealiseerd. In de toekomst zullen we de investeringen in veiligheid verder optrekken met grote nadruk op de menselijke factor. Zo wensen we ons politiekorps verder uit te breiden en daarnaast de samenwerking met alle andere betrokken actoren te verstevigen.

Tot veiligheid dragen preventief ook andere beleidsdomeinen bij waarop de stad en het OCMW actief zijn. Bv. op het vlak van mobiliteit zijn de zone 30, het inrichten van fietspaden en -straten en het verplaatsen van autoverkeer van het centrum naar de ring door het lussensysteem ook veiligheidsmaatregelen. Het afval- en netheidsbeheer gaan vuilnis op straat en sluikstorten tegen die vaak het onveiligheidsgevoel verhogen. Elementen van woonbeleid werken preventief tegen inbraak en diefstal. Het jeugd- en sportbeleid houden jongeren op een positieve manier bezig. Deze en andere domeinen dragen op een integrale manier tot veiligheid bij.

14.1 Verkeersveiligheid

Onze voorstellen omtrent mobiliteit in het geheel moeten zorgen voor een veiliger verkeer in de gehele stad, van centrum tot de deelgemeenten.

617. Kinderen zijn het meest kwetsbaar. Voor hen werken we het plan 'Veilig naar School' elk jaar opnieuw bij. Zo kan elk kind de meest veilige route naar school kiezen. Bovendien maakt dit het voor iedereen veiliger.
618. In het mobilitieitsbeleid geven we voorrang aan voetgangers en fietsers.
619. Sluipverkeer is doorgaans onrustig en gehaast en geeft niet alleen een onveilig gevoel, het is ook een risico. Woonkernen maken we autoluw en we ontmoedigen sluipverkeer. Na het autoluwe centrum is het tijd voor de deelgemeenten, waar op enkele plaatsen het sluipverkeer acuut problematisch is. Vrachtwagens horen niet thuis in woonwijken.
620. Voor fietsers moeten er zoveel mogelijk routes zijn waar er geen of veel minder conflicten zijn met auto's, met aparte fietspaden, fietsstraten of waar het niet anders kan fietssuggestiestroken.
621. Belangrijke trajecten die te voet worden gedaan maken we voetgangersvriendelijk.
622. De manier waarop we straten inrichten, stuurt het verkeer. Zo zorgen woonerven, extra straatmeubilair of groen voor aangepast en vaak veiliger rijgedrag.
623. We blijven aandringen bij de Vlaamse Overheid voor het heraanleggen van een aantal grote kruispunten op ons grondgebied, met voorrang voor de zwarte punten.
624. De afstemming van de verkeerslichten moet gericht zijn op veiligheid van de zachte weggebruiker. Een groenfase voor alle richtingen voor fietsers en voetgangers vinden we een interessant uitgangsprincipe voor zover de doorstroming – ook voor de zachte weggebruiker – daardoor niet te zeer vertraagt.
625. Ook de zachte weggebruiker neemt zijn verantwoordelijkheid. Fietsers passen in voetgangerszones hun rijstijl aan en stappen desnoods af. Fietsers zijn in orde met verlichting. Naast controles gaan we op zoek naar creatieve manieren om het gedrag op een positieve manier te beïnvloeden.
626. Met het toenemend aantal fietsers is het noodzakelijk dat er ook politie met de fiets rijdt. We willen dat de 'fietsbrigade' groeit samen met het aantal fietsers.
627. Handhaving van verkeersregels bij alle weggebruikers blijft een prioriteit. Controles op snelheid, foutparkeren, inhalen in de fietsstraat, fietsen waar het verboden is... combineren we met een sensibiliserende communicatie.

14.2 Kleine criminaliteit en overlast niet laten groeien

Kleine criminaliteit, zoals diefstal van een fiets of een handtas, is dan misschien wel 'klein', het geeft een onaangenaam gevoel en kan een gevoel geven van 'straffeloosheid'. Snel kleine criminaliteit aanpakken is ook preventief beleid voor grote criminaliteit.

- 628. We staan voor een kordate en snelle aanpak van sluikstorten en zwerfvuil.
- 629. We streven ernaar dat élke Leuvense fiets gegraveerd wordt, maar liever nog voorzien van een chip zodat hij kan gevolgd worden. We zoeken naar partners die de technologie kunnen aanleveren die het mogelijk maakt om op grote schaal en tegen een lage kost fietsen traceerbaar te maken. Dat werkt ontradend naar fietsdieven toe, en met een volgsysteem kan een diefstal snel opgelost worden en de fiets terug aan de rechtmatige eigenaar bezorgd worden.
- 630. We installeren fietskluizen en andere manieren om een fiets veilig te stallen.
- 631. Bij vechtpartijen in de uitgaansbuurt volgt een lik-op-stukbeleid. De politie patrouilleert fysiek en monitort via camera's om meteen in te grijpen indien nodig. We betrekken de uitbaters en het horecapersoneel. Ook de portiers werken samen met politie.
- 632. We zijn tolerant voor het gedrag van studenten maar grijpen in bij sterke overlast. We willen daarvoor de studenten meer zelf aansprakelijk stellen en gaan daarvoor het overleg aan met de universiteit en hogescholen.

14.3 Preventie

Een sterk uitgebouwde buurtwerking met aanwezige diensten die zowel mensen helpen en bij elkaar brengen als problemen kunnen signaleren zijn belangrijk om problemen te voorkomen. Het belang van buurtwerking, dicht bij de mensen, kan niet overschat worden als het gaat om veiligheid op alle vlak, ook een eventuele radicalisering. Menselijk contact beveiligt en versterkt wederzijds respect. De veiligheid ligt hoger in sociaal actieve, levendige, betrokken wijken.

Een aantrekkelijke openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeting en respect toont voor haar bewoners draagt daartoe bij.

- 633. Door het aangenaam en kwaliteitsvol inrichten van de publieke ruimte dwingen we ook respect af voor de omgeving. Door verstandig ontwerpen, de inplanting van groen, de positionering van straatmeubilair, aangepaste verlichting en andere ingrepen kan een sfeer van rust gezet worden die het gedrag gunstig beïnvloedt. We rekenen hiervoor op een belangrijke kennisopbouw en werken samen met de preventiedienst.
- 634. Het mobiliteitsplan en de inrichting van de publieke ruimte is erop gericht meer mensen te voet te laten gaan en te doen fietsen. Dat zorgt voor meer sociale controle.
- 635. Als grote werkgever promoot de stad geweldloze conflicthanteringstechnieken. Het middenveld kan informatie en middelen aanreiken.
- 636. We blijven inzetten op sterke buurtwerkingen.
- 637. De wijkagenten zijn onmisbaar voor het detecteren van problemen en treden vaak op als bemiddelaar. Dit blijven we ondersteunen.

14.4 Politiewerk

Op straat, in de wijken, tijdens interventies: de politie werkt vooral op aanspreekbaarheid, preventie en nabijheid. Daarom hebben we ook meerdere inspecteurs die zich toespitsen op één bepaalde doelgroep: de wijkinspecteurs, de senioreninspecteur, de diereninspecteurs, de studentenflik, het nieuwe fietsteam. Zij weten wat leeft en kunnen zo snel ingrijpen.

In Leuven gaat een krachtig veiligheidsbeleid achter de schermen samen met verbinden voor de schermen. Een sterk uitgebouwde buurtwerking die zowel mensen helpt en bij elkaar brengt als problemen signaleert is onmisbaar.

638. We zullen het Kom op voor je wijk-programma stelselmatig koppelen aan veiligheidsaspecten, bv. kennismaken met de wijkcommissaris en andere politiediensten of de preventiedienst op wijkfeesten, regelmatig overleg met de wijktrekkers.
639. We willen verder werken aan een politie die overlegt, informeert, beschermt, waarschuwt, de burger bijstaat en met kracht ingrijpt waar het nodig is. We breiden de doelgroepenwerking van de politie uit, omdat die nauwe en betrokken aanpak loont.
640. De politie werkt preventief met potentiële slachtoffer- en daderdoelgroepen.
641. De politie op de fiets is duidelijk een meerwaarde. In grote delen van de stad zijn ze sneller ter plaatse. Met het toenemend aantal fietsers is het goed dat er nu ook politie met de fiets rijdt. Politie op de fiets is ook meer aanspreekbaar voor voorbijgangers.
642. Het politiekorps stellen we meer divers samen. De acties voor het stadspersoneel zijn ook van toepassing op de politie.
643. Onze politiediensten moeten een vinger aan de pols hebben in wat reilt en zeilt in onze stad door nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van verschillende gemeenschappen, buurtwerking, preventiemedewerkers en door de uitbouw van een performant inlichtingensysteem. Zo blijven we radicalisering en extremisme voor.
644. Politiewerk is mensenwerk. We steunen de inspanning om administratieve taken door burgerlijk personeel te laten verrichten om politiemannen en –vrouwen voor echt politiewerk vrij te maken. We steunen technologische oplossingen, zoals Police-on-web waar zij effectief tot veiligheid bijdragen én mensenwerk van de politie ondersteunen.
645. De aanpak van inbraken, drugsdealen, overvallen... blijft prioritair.
646. Brandweer en brandveiligheid: de nieuwe brandweerzone Oost-Brabant moet een snelle en kordate brandbestrijding kunnen garanderen. Wij zullen vanuit de stad Leuven hierop toezien.
647. Gemeenschapswachten zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor mensen en kunnen snel opmerken wanneer er iets fout loopt in een wijk. De samenwerking met politie dient sterk te zijn.

15 Dienstverlening en participatie

De groeiende complexiteit van stedelijke vraagstukken maakt dat samenwerken geen kwestie meer is van keuze, maar een noodzaak. Maar we grijpen die graag en met volle overtuiging aan. Het beleid voor de toekomst maken we immers met de ganse gemeenschap: inwoners, organisaties, instellingen, bedrijven, andere overheden... met aandacht voor elke doelgroep. De overheid blijft belangrijk als regelgever en als bewaker van het algemene belang, maar is niet meer de enige speler.

Daarom is het van belang dat we nog meer inzetten op deze samenwerkingen en het verbinden van verschillende actoren. Niet alleen burgers onderling of organisaties onderling, maar ook uitwisseling tussen verschillende groepen is noodzakelijk.

Dit zullen we doen door verschillende samenwerkingsplatformen op te zetten, door actieve participatie te stimuleren en door ervoor te zorgen dat we dicht bij de mensen staan.

Ook door de inzet van slimme technologie kunnen we de levenskwaliteit van de inwoners verhogen en de problemen efficiënter aanpakken. Het inzetten van de unieke troeven zoals de studentenpopulatie, de aanwezigheid van kennisinstellingen van wereldklasse, de compacte stadskern met mogelijkheden tot ontmoeting, de aanwezigheid van pioniers in open innovatie en onze rol als echte centrumstad en referentiepunt voor tal van diensten in de regio, zijn een aantal van de succesfactoren die van Leuven een Smart City kunnen maken.

15.1 Performante dienstverlening, duidelijke informatie en communicatie

648. Om het beheer van de stad en de dienstverlening te verbeteren willen we een studiedienst en strategische cel uitbouwen, data en inzichten verzamelen, van daaruit adviseren en meer data ter beschikking stellen.
649. Om sterke voeling te behouden met wat leeft bij de inwoners zetten we in op veelvuldige contactmogelijkheden tussen inwoners, stadspersoneel en politieke verantwoordelijken, zowel fysiek als digitaal. Naast de bestaande kanalen, investeren we in een krachtig online meldingsplatform waar inwoners met al hun opmerkingen en vragen terecht kunnen. Een goede en snelle opvolging is uiteraard cruciaal.
650. We versterken de ombudsdienst en zorgen voor een digitaal platform voor vlotte communicatie en dienstverlening met inwoners en diensten onderling, zoals de meldingsapp voor putten in de weg.
651. We werken een performant systeem uit waarbij rechten automatisch (zoals bijvoorbeeld uitkering of premies) worden toegekend.
652. We willen op meerdere plaatsen in de stad een laagdrempelig infopunt waar iedereen terecht kan met vragen en wegwijs gemaakt kan worden in het aanbod. Dit kan gaan om een mobiel loket of kan gekoppeld worden aan bijvoorbeeld bestaande buurtcentra of lokale dienstencentra.
653. We zetten in op een duidelijke website waarop interactie mogelijk is.
654. We zorgen dat in de verschillende communicatiekanalen van de stad (website, LVN, digitale nieuwsbrief, sociale media, ...) de diversiteit van de stadsbevolking weerspiegeld wordt. Daarnaast communiceren we niet alleen over projecten van de stad maar maken ook ruimte voor (erkenning en waardering van) initiatieven van Leuvenaars.
655. Om het beheer van de stad en de dienstverlening te verbeteren willen we een studiedienst en strategische cel uitbouwen, data en inzichten verzamelen, van daaruit adviseren en meer data ter beschikking stellen.

- 656. We evolueren verder naar een slimme stad. We stellen de data die de stad genereert ter beschikking volgens het principe van Open Data met als doel economische en maatschappelijke meerwaarde creëren. Via open data kan iedereen meewerken aan een betere stad/dienstverlening en kunnen bestaande middelen efficiënter worden ingezet.
- 657. We ondersteunen organisaties bij efficiënte inschrijvingen van bijvoorbeeld kampjes zoals we dat gedaan hebben voor het basis- en secundair onderwijs.
- 658. We zorgen dat iedereen mee kan met de digitalisering, ook de meest kwetsbare groepen, onder andere via voldoende publieke computerruimtes en gratis wifi op strategische plekken.
- 659. Een efficiënt en effectief stadsbestuur steunt op het personeel van de stad. We maken werk van werkbaar werk met aandacht voor de organisatie van het werk, een aanvaardbare werkdruk en een gezonde werk-privébalans.

15.2 Samen stad maken

Een stad op mensenmaat realiseer je ook door samen mét de mensen de stad maken. Bij de bevolking zit heel veel kennis, expertise, inspiratie en energie die we als stad kunnen benutten om ons beleid vorm te geven. Een stad voor mensen, door mensen, is de sterke basis die we nodig hebben.

De huidige bereidheid bij de helft van de Leuvenaars om mee te praten over de stad willen we naar 60 procent brengen. En ook kinderen en jongeren geven we een stem in het beleid, zij zijn de toekomst van onze stad.

Dit zorgt voor een dynamiek in de stad die dingen in beweging zet en het verhoogt de betrokkenheid van en het draagvlak bij de Leuvenaars. Belangrijk is dat de samenwerkingen waar nodig ook structureel zijn, niet enkel ad hoc. Deze manier van besturen is cruciaal om de nieuwe uitdagingen op een gedegen, duurzame en gedragen manier aan te pakken.

Voor een hele reeks problemen, zoals mobiliteit; huisvesting, zorg- en onderwijsaanbod, moet het ook gaan over een regionale samenwerking, over de gemeentegrenzen heen, om de levenskwaliteit van de inwoners te verbeteren.

- 660. We zetten in op een structurele samenwerking van gemeenten en steden uit de regio, binnen een regioraad. Dat wordt het platform om kennis, mankracht en logistiek te delen, maatregelen op elkaar af te stemmen en door hun samenhang hun effectiviteit te vergroten. Dit is de geschikte manier om de grote problemen in de regio op te lossen, en is ook nodig om (op economisch vlak) internationaal te floreren: als kennisregio voor gezondheid, technologie, creativiteit.
- 661. Een van de belangrijkste veranderingen in de laatste jaren is dat burgers steeds meer staan op inspraak in beleid dat hen aangaat. Dat is een evolutie die in heel Europa merkbaar is, zeker op stedelijk niveau. Leuven heeft in de laatste legislatuur ook voor vele projecten burgers betrokken door hen te informeren en te luisteren naar hun bedenkingen over te nemen beslissingen. Maar we kunnen daarin verder gaan. Steeds meer steden gebruiken burgerjury's of zogenaamde stadsgesprekken om een gelote groep burgers mee te laten nadenken over nieuwe beleidsmaatregelen of om bestaande plannen mee te evalueren. Dit soort initiatieven leidt tot een groter draagvlak voor de gekozen beleidsopties en zorgt ook dat het bestuur beter voeling krijgt met welke elementen van een bepaald beleid voor burgers belangrijk of net problematisch zullen zijn.
- 662. We zetten nog meer in op actieve ontmoetingen en het creëren van verbindingen tussen inwoners, organisaties, overheden, bedrijven,... zodat noden en verwachtingen nog beter op elkaar afgestemd kunnen worden. We gaan dit als stad actief faciliteren door ontmoetingen te organiseren op geregelde tijdstippen, alsook een digitaal platform te voorzien voor ontmoetingen, vragen, meldingen. Elke inwoner of bezoeker van Leuven die zich wil inzetten voor anderen krijgt een podium op dit platform. Zo kan men gelijkgezinden, tips, supporters of gebruikers vinden. Op deze manier kunnen we als stad waardevolle informatie en inzicht in verbeterpunten bekomen.
- 663. We verhogen de budgetten voor Kom Op Voor Je Wijk-projecten.

664. We betrekken en bevragen inwoners bijvoorbeeld over stadsontwikkeling, over heraanleg en invulling van straten, pleinen, ... en vroeg in het proces. We zorgen ervoor dat participatie en inspraak altijd breed en laagdrempelig zijn. We doen extra inspanningen om iedereen te betrekken in participatieprocessen ook mensen uit moeilijk bereikbare groepen.
665. We ondersteunen burgerinitiatief voluit.
666. We blijven inzetten op erkenning van en samenwerking met geëngageerde Leuvenaars die verbinden in de wijk.
667. We versterken onder meer organisaties zoals Leuven MindGate, Leuven 2030, SOM (Samen Onderwijs Maken) die samen met inwoners, instellingen en organisaties de stad vormgeven.
668. We herwaarderen de rol van bestaande onafhankelijke advies- en overlegorganen waar inwoners en middenveldorganisaties op structurele basis samenkomen. We vragen actief om advies en maken voldoende ruimte voor feedback.
669. Stadsambtenaren krijgen extra vormingen om meer participatief te werken.
670. We willen een grotere betrokkenheid van de Leuvenaars bij de gemeenteraad en bij de Commissies. We onderzoeken of er ook beelden van de gemeenteraad kunnen gestreamed worden. Het voorzitten van de gemeenteraad hoeft niet noodzakelijk door de burgemeester te gebeuren.

16 Senioren

Veel 60-plussers zijn actieve inwoners, die genieten van vrijgekomen tijd en zich met hun kennis en ervaring willen inzetten voor hun omgeving. Dat is een enorme rijkdom voor Leuven.

Mensen blijven steeds langer gezond en hebben dus ook steeds langer de mogelijkheid tot een actief leven. We willen hen daar alle mogelijkheden toe bieden. Leuven wil een leeftijdsvriendelijke stad zijn. We willen ouderen ondersteunen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen in de eigen woning en in de vertrouwde leefomgeving.

We willen de participatie van ouderen ondersteunen. Belangrijk hierbij is de zorg voor een aangepaste woning, het stimuleren van sociale contacten, de aanwezigheid van bereikbare voorzieningen, en de zorg voor een leeftijdsvriendelijke inrichting van de openbare ruimte.

Elke oudere moet de zorg krijgen die hem/haar past. Thuis, in dagopvang, een woonzorgcentrum of ergens anders, zonder wachtlijst en in de eigen gemeente. Om de zorg continu te kunnen houden, moet er een gevarieerd zorgaanbod zijn, met een naadloze en flexibele overgang tussen tijdelijke en definitieve zorgvormen.

16.1 Leefbaarheidsvriendelijk wonen

671. We blijven inzetten op betaalbare en kwaliteitsvolle woningen en op nieuwe woonvormen zoals bijvoorbeeld groepswoningen (cfr Abbeyfield).
672. We informeren senioren over de gevaren van onaangepaste en kwalitatief ondermaatse woningen en begeleiden hen op vlak van aangepast wonen. We zorgen dat mensen die recht hebben op premies er weet van hebben en helpen hen bij het indienen van hun aanvraag.
673. We organiseren een Open Huizen-dag, waarbij inwoners aan geïnteresseerden hun leeftijdsvriendelijke, aangepaste woning tonen.
674. We moedigen inwoners aan om tijdig na te denken over aangepast wonen.
675. We brengen de nood aan woningen voor senioren in kaart en passen het aanbod daarop af via bouwprojecten en het aanbod van het OCMW.
676. We blijven inzetten op Casa Cura, waarbij een oudere een kamer verhuurt aan een student die in ruil voor een lagere huurprijs enkele taken op zich neemt.
677. Wonen moet betaalbaar zijn, overal en voor iedereen. We schaffen de onderhoudsplicht af voor kinderen die ouders hebben in een woonzorgcentrum en die niet toekomen om de factuur van hun verblijf te betalen. Op die manier zorgen we ervoor dat niemand bij zijn of haar kinderen financieel beroep moet doen op zijn of haar oude dag.
678. Ouderen hebben recht op kwaliteitsvol wonen, op gezonde voeding, op voldoende beweging, activiteit en warm menselijk contact. Commercialisering en winstbejag horen niet thuis in de ouderenzorg.
679. Bijzondere aandacht gaat bij dit alles naar de groter wordende groep senioren met migratieachtergrond. Aandacht voor interculturele vaardigheden binnen de dienstencentra, woonzorgcentra en andere ouderenvoorzieningen is meer dan ooit aan de orde.
680. We zetten in op het doorbreken van taalbarrières met betrekking tot senioren met migratieachtergrond door inzetten van professionele of informele tolken.
681. We creëren ontmoetingsmomenten die nauw aansluiten bij gemeenschappelijke interesses.
682. Vorming en opleiding van allen die betrokken zijn op de zorg van de senioren in de eigen voorzieningen.
683. We stimuleren kangerowonen, waarbij verschillende generaties onder één dak wonen maar met elk zijn eigen leefruimte. Ook Abbeyfields, een cohousingproject gericht op senioren, ondersteunen we.

16.2 Laagdrempelige informatie

Informatie moet laagdrempelig toegankelijk zijn, zodat iedereen van de bestaande diensten optimaal gebruik kan maken. Bij het ontwikkelen van de dienstverlening moeten we ervoor zorgen dat ook senioren de weg vinden, bijvoorbeeld via lokale dienstencentra.

- 684. We gebruiken communicatiemiddelen op maat van senioren. De stadsdiensten, buurtcentra, lokale dienstencentra... zijn telefonisch bereikbaar.
- 685. We hebben oog voor de digitale kloof en zorgen ervoor dat de informatie tot bij iedereen raakt. We hebben daarbij extra aandacht voor kwetsbare senioren. We zetten in op gratis opleidingen voor ouderen om 'digitaal mee te zijn'
- 686. We openen een seniorenloket in het stadskantoor, waar alle informatie gecentraliseerd wordt en senioren wegwijs gemaakt worden.
- 687. We zoeken naar strategieën om ouderen te bereiken die niet aangesloten zijn bij een vereniging zodat we ook aan hen het aanbod van onze en andere dienstverlening bekend kunnen maken en informatie kunnen geven.
- 688. We zorgen voor aanspreekpunten of vertrouwenspersonen in de buurt of een (mobiel) loket. De lokale dienstencentra profileren zich als laagdrempelige aanspreekpunten.

16.3 Zorgzame buurten

- 689. We willen de sociale contacten in de buurt stimuleren en vereenzaming tegengaan. Daarvoor ondersteunen we het verenigingsleven, met een aangepast subsidiesysteem en logistieke ondersteuning. Ook ontmoetingsplekken in de buurt, door zitbanken of gevelbanken, richten we in, in samenspraak met de buurt.
- 690. De senioreninspecteur is een belangrijke schakel om probleemsituaties te signaleren. We stimuleren de samenwerking met alle diensten en ondersteunen de senioreninspecteur waar nodig.
- 691. Eenzaamheid tijdig opsporen en voorkomen is een belangrijke rol voor buurtwerkers.
- 692. We zetten in op buurtrestaurants of andere plaatsen, bijvoorbeeld in onderbenutte ruimten, om samen te komen.
- 693. We voorzien een voldoende groot aanbod aan buurtgerichte zorg en bundelen daartoe de krachten met verenigingen, ziekenfondsen, enzovoort.
- 694. We voorzien extra mogelijkheden om minder of niet mobiele mensen naar verschillende activiteiten te brengen.
- 695. Als stad willen we het sociaal weefsel versterken en inzetten op het verbinden van verschillende leeftijdsgroepen o.a. via diverse intergenerationele projecten.
- 696. Bij 'Kom op voor je Wijk'-projecten betrekken we actief oudere buurtbewoners. We stimuleren buurtcomités om senioren te betrekken.

16.4 Ondersteuning mantelzorgers

We ondersteunen mantelzorgers met een gemeentelijke mantelzorgpremie en werken projecten uit waarmee we mantelzorgers op geregelde tijdstippen kunnen ontzorgen. (Zie hoofdstuk Zorg & Welzijn)

16.5 Basismobiliteit

697. Effen voetpaden met aandacht voor rolstoelgebruikers en voldoende rustbanken, goede en aangepaste fietspaden (zeker gezien de groeiende groep ouderen voor wie de elektrische fiets een nieuwe vervoersmiddel is geworden), zijn essentieel voor ouderen.
698. We blijven op tafel kloppen bij de Vlaamse regering, De Lijn en de NMBS om de mobiliteit te garanderen voor iedereen. Vlotte verbindingen naar meer afgelegen plaatsen, aantrekkelijke en comfortabele haltes, haltes in de buurt van LDC's, WZC's, opstapmogelijkheden op de bus...
699. De toegankelijkheid en bereikbaarheid van dagelijkse lokale voorzieningen is cruciaal voor de globale tevredenheid van ouderen over hun omgeving. Buurtactoren zoals de lokale dienstencentra en de buurtwerking volgen de aanwezigheid van deze voorzieningen op of zoeken mee oplossingen als die voorzieningen wegvallen.
700. We overleggen met De Lijn om ook tijdens grote events in het stadscentrum waarbij buslijnen omgeleid worden de busbereikbaarheid van het centrum optimaal te houden.
701. Wandellussen (met veel zitbanken en leuningen) leiden de ouderen naar belangrijke plekken.
702. We optimaliseren de parkeerkaart voor zorgverstrekkers, ook in de deelgemeenten, zodat zij geen tijd verliezen met parkeerplaats te zoeken.

16.6 Cultuur- en sportparticipatie en levenslang leren voor iedereen

703. We waarderen en ondersteunen het verenigingsleven zodat iedereen kan deelnemen en kan blijven bijleren. Met de UiTPAS maakten we cultuur, vorming, sport... toegankelijk en betaalbaar voor iedereen. We blijven hierop inzetten.
704. We erkennen de positieve effecten van beweging en zetten verder in op bewegen en sportactiviteiten voor senioren. Dat kan met beweegroutes of beweegvriendelijke buurten.

16.7 Dementievriendelijke gemeente

Steeds meer mensen krijgen met dementie te maken. Als stad nemen we een reeks maatregelen om de situatie voor hen en hun zorgverleners te verbeteren.

705. We maken een sociale kaart op waarbij alle hulpverlening overzichtelijk wordt samengebracht.
706. Vanuit de Stad en het OCMW communiceren we helder en laagdrempelig. Medewerkers zijn vertrouwd met wat dementie betekent en welke zorg er nodig is.
707. We organiseren op regelmatige tijdstippen activiteiten voor mantelzorgers en brengen organisaties die actief zijn rond dementie samen.
708. We garanderen dag- en nachtzorg voor mensen met dementie zodat ze zo lang mogelijk thuis kunnen wonen.
709. We hebben bij het inrichten van de openbare ruimte aandacht voor de noden van mensen met dementie.
710. We nemen actief deel aan het 'vermissingsproject'. De stad en de politie maken gebruik van het vermissingsprotocol zowel in de thuissituatie als binnen de voorzieningen waar mensen met dementie wonen of verblijven.
711. We hebben binnen het dementiebeleid bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen: mensen met een migratie-achtergrond, personen met een verstandelijke beperking, ouderen in armoede, ...

712. We hebben aandacht voor de participatie van dementerenden en hun mantelzorgers bij sport en cultuur.

16.8 Een beleid voor en door senioren

We nemen het advies van de Seniorenraad ernstig en kunnen we nog meer inzetten op participatie van senioren. Senioren kunnen een grote rol spelen in de samenleving, ze zijn een bron van kennis en ervaring. Bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk kunnen senioren van grote betekenis zijn en een rijkdom betekenen voor de samenleving.

713. Ook de oudere inwoners blijven een actieve rol spelen in de samenleving. We ondersteunen de werking van de Seniorenraad en de lokale raden en valoriseren de inspraak en participatie van ouderen in de wijk.
714. We zetten als lokale overheid in om de Seniorenraad actief feedback te geven over hun voorstellen en adviezen.
715. We zetten in op proactieve communicatie naar de Seniorenraad over grote geplande werken en zaken die grote impact hebben op mobiliteit.
716. We stimuleren ouderen zich zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande en nieuwe participatiemogelijkheden.

17 Dierenwelzijn

Leuven voert een diervriendelijk beleid. Huisdieren maken deel uit van gezinnen en worden graag gezien. Toch loopt het af en toe mis. Mistoestanden willen we zoveel mogelijk voorkomen en beperken.

717. We stellen opnieuw expliciet een schepen bevoegd voor dierenwelzijn aan, met een bijhorend werkingsbudget en een ambtenaar bevoegd voor dierenwelzijn.
718. We willen dat de stad nauw samenwerkt met de contactpersoon die door de politiezone werd aangesteld om het dierenwelzijn te behartigen. Deze 'dierenagent' zorgt ervoor dat de wet correct nageleefd wordt en fungeert als eerste aanspreekpunt voor andere politiemensen en inwoners die vragen of klachten met betrekking tot dierenwelzijn hebben.
719. We blijven ons inzetten om zwerfkatten in de meest optimale omstandigheden op te vangen en de mogelijke overlast die deze dieren met zich meebrengen te beperken, in samenwerking met de politie, de dierenasielen en de vereniging Zwerfkatt in Leuven.
720. We blijven de zwerfkattensterilisatiecampagne promoten. We organiseren een jaarlijkse informatiecampagne die de inwoners moet overtuigen om ook hun eigen huiskatten te laten steriliseren en onderzoeken de mogelijkheden voor het toekennen van financiële *incentives* (bvb. Een premie voor ingreep bij de dierenarts).
721. We onderzoeken of een dierenasiel in Leuven kan opgericht worden.
722. We willen alleen erkende circussen zonder wilde dieren toelaten op Leuvens grondgebied.
723. We zien erop toe dat het verbod om gezelschapsdieren op markten te verkopen gerespecteerd wordt, onder meer om impulsaankopen te voorkomen.
724. We stimuleren dat huisdieren worden toegelaten in sociale woningen, OCMW-woningen, rustoorden of serviceflats.
725. Niemand is gebaat bij te veel duiven in de stad. We willen een diervriendelijke aanpak voor het beheer van de duivenpopulatie : een contraceptieve duiventil (waar de eieren vervangen worden door gipseieren), het strooien van contraceptieve granen. Ook de slechtvalkpopulatie in Leuven draagt bij aan het beheer van de duiven.
726. In de stedelijke infokrant en online publiceren we regelmatig artikels met tips over dierenwelzijn, bvb. over het verantwoord aankopen van een huisdier, sterilisatie en vaccinaties, het houden van exotische dieren, het verdoven bij rituele slachtingen, het gevaar van vergiftigd wild, de hoge sterfte van duiven die gelost worden bij een trouw, en over hoe men gevallen van dierverwaarlozing kan melden aan de bevoegde instanties.
727. We willen losloopzones voor honden in elke deelgemeente, één op wandelafstand van de deur van elke Leuvenaar. We onderzoeken ook de mogelijkheden voor de aanleg van een hondenzwemvijver om de vierpoters waterpret te gunnen.
728. Vaak weten dierenliefhebbers niet waarheen met het verdriet om hun overleden huisdier. We willen een strooiweide waar kleine herdenkingen kunnen georganiseerd worden, maar niet op de stedelijke begraafplaatsen.
729. We zien toe op een strikte toepassing van het verbod op dieren op de kermis.
730. De luide knallen van vuurwerk bezorgen de dieren veel stress en angst. We willen dat de stad kiest voor geluidsarm vuurwerk bij officiële evenementen en particulieren aanzet tot het gebruik van geluidsarm i.p.v. traditioneel vuurwerk.
731. Om een diervriendelijke toekomst te garanderen, moeten onze jongeren daar vandaag over leren. Dat kan via educatieve projecten op school om de leerlingen bewust te maken van dierenwelzijn. De nadruk ligt daarbij op het bijbrengen van kennis voor dieren en empathie en respect voor alle levende wezens.

18 Toegankelijkheid

Iedereen, met of zonder beperking, moet volledig kunnen deelnemen aan het leven in de stad. Dat begint met aangepaste woningen die betaalbaar zijn, en gaat over verschillende domeinen zoals mobiliteit, sport, cultuur, handel.

18.1 Wonen

Mensen met een beperking kijken vaak aan tegen hoge kosten voor hun zorg en hebben het dan vaak nog eens zo moeilijk om een aangepaste woning te vinden. We kunnen hier op verschillende manieren iets aan doen.

732. We brengen het aanbod aan aangepaste woningen in kaart, ook in de deelgemeenten.
733. We definiëren wat een aangepaste woning juist omvat en creëren een richtlijn die minimaal overgenomen wordt door alle sociale huisvestingsmaatschappijen en verder gaat dan de huidige minimale richtlijn.
734. We brengen de nood aan aangepaste woningen in kaart.
735. We leggen een hoger percentage aan aangepaste sociale woningen vast.
736. We creëren een duidelijke wachtlijst voor personen met een handicap bij de maatschappijen. Nu zijn de wachtlijsten fictief.
737. We houden het project zelfstandig wonen in stand, indien er geen verder wettelijk kader wordt vastgelegd door Vlaanderen
738. We stimuleren privé-eigenaars en projectontwikkelaars die een nieuwbouw zetten - al dan niet financieel- en ook een aantal aangepaste woningen willen voorzien.
739. We stimuleren privé-eigenaars hun huurwoning te laten vastleggen als assistentiewoning, zodat deze nooit meer een andere functie kan krijgen. (cfr. cohousing Wijn & co)
740. We sensibiliseren verhuurders rond het toegankelijk maken van hun woningen voor personen met een beperking. Personen met een beperking kunnen hiervoor ook een subsidie krijgen via de provincie en Vlaanderen. Deze informatie bundelen we, zodat de zoektocht minder omslachtig is.
741. We maken advies rond woningaanpassingen meer bekend via de mutualiteiten en via de stadsdiensten.
742. We exploreren de mogelijkheden van de Hertogensite als nieuwe site waar wonen voor iedereen centraal staat, bijvoorbeeld door samenwerkingsverbanden aan te gaan met Honk vzw, IZW (Zelfstandig Wonen) vzw, ...
743. We creëren een werkgroep waarbij alle betrokken partijen vertegenwoordigd zijn (sociale huisvestingsmaatschappijen, de stad, de adviesraad, ...) om te komen tot concrete realisaties.

18.2 Mobiliteit

De moeilijkheden die een beperking met zich meebrengt, zijn vaak de meest zichtbare. Oplossingen voor mensen met een beperking zijn nochtans evident en bieden bovendien een betere mobiliteit voor iedereen.

744. We ijveren voor een volledig toegankelijk openbaar vervoer zonder reservatieplicht, doorheen de binnenstad en in elke kern van de deelgemeenten waarbij alle haltes en bussen toegankelijk zijn en de chauffeurs een opleiding gekregen hebben.
745. Alle nieuwe bushaltes moet De Lijn aanleggen volgens de meest recente toegankelijkheidsnormen van de bushaltegids.

746. We richten een budgetvriendelijke rolstoeltaxi in zodat ook personen met een beperking of mensen die slecht ter been zijn, zich makkelijk en vooral zonder te moeten reserveren kunnen verplaatsen.
747. We blijven initiatieven van aangepast vervoer met reservatie zoals Dienst Aangepast Vervoer en Minder Mobielen Centrale stimuleren .
748. We richten 25 procent meer parkeerplaatsen voor personen met een beperking in in de binnenstad, verspreid over de verschillende zones.
1. We optimaliseren de parkeerkaart voor zorgverstrekkers, ook in de deelgemeenten, zodat zij geen tijd verliezen met parkeerplaats te zoeken.
- 749.

18.3 Sport

750. We hebben aandacht voor zowel inclusief als aangepast sporten voor personen met een beperking door het financieel en communicatief ondersteunen van dergelijke sportinitiatieven.

18.4 Cultuur

Beperkingen zijn er zowel voor de toegankelijkheid van de evenementen zelf als de gebouwen.

751. De UiTPAS verloopt via een digitaal loket zodat ook personen met een beperking online kunnen reserveren en de korting voor kansengroepen kunnen krijgen zonder fysiek naar het loket te moeten gaan.
752. We werken aan een optimaal toegankelijke podiumkunstenzaal en stadhuis volgens de meest hoogstaande toegankelijkheidsnormen, ook voor acteurs met een handicap.
753. We bestendigen en breiden het toegankelijkheidsaanbod tijdens de evenementen van het Groot Verlof verder uit, door samenwerkingsverbanden aan te gaan met erkende organisaties zoals Inter.
754. We bekijken hoe de EU Disability Card verder uitgerold kan worden - eventueel in samenwerking met de UiTPAS.

18.5 Infrastructuur

Het is beter om toegankelijkheid al meteen bij het ontwerp te voorzien dan achteraf dure en onhandige aanpassingen te moeten doen.

755. We blijven de adviesraad toegankelijkheid ondersteunen als officieel orgaan van experts en consulteren hen bij elk project in het openbaar domein.
756. We schakelen ervaringsdeskundigen als experts in voor het construeren van een optimaal toegankelijke openbare ruimte.
757. We plaatsen een permanent toegankelijk toilet in de buurt van de Oude Markt.
758. We breiden het aanbod van de uitleendienst van stad Leuven in functie van toegankelijkheid bv. met toegankelijke mobiele toiletten, uit.

18.6 Jeugd

Specifiek voor (ouders van) jonge kinderen zijn er nog een aantal hindernissen.

759. We hebben meer aandacht voor speeltuinen die toegankelijk zijn voor zowel kinderen als ouders met een beperking. We creëren speelruimtes waar ontmoeting centraal staat en ook aandacht besteed wordt aan het verkennen van de verschillende zintuigen.
760. We stimuleren initiatieven die inclusieve speelpleinwerkingen bevorderen.

18.7 Handel & horeca

De toegankelijkheid van heel wat Leuvense horeca- en handelszaken is de laatste jaren flink verbeterd dankzij een aantal soms eenvoudige maatregelen zoals de oprijplank die werd uitgedeeld. Op dit elan gaan we verder.

761. We stimuleren en informeren horeca-uitbaters en handelaars omtrent het toegankelijk maken van hun zaak voor personen met een beperking.
762. We gaan samenwerkingsverbanden aan met relevante horecaverenigingen en handelsorganisaties.
763. We brengen de toegankelijkheid van alle horeca- en handelszaken in kaart.

***